

**СПІЛКА
АВТОМАТИЗАТОРІВ
БІЗНЕСУ**

Нові інформаційні технології управління бізнесом

**Збірник тез
II Всеукраїнської науково-практичної конференції**

Київ 2019

ЗМІСТ

М.Ф. Аверкина, Я.Ф. Аверкина	8
АВТОМАТИЗОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ У ВЕДЕННІ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	
А.А. Бартельова	11
ВИКОРИСТАННЯ ПРИКЛАДНИХ ІНФОРМАЦІЙНО- КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРАКТИК	
В.М. Большаков, О.В. Лефтеров, О.І.Федосєєв	19
СУБ'ЄКТНО-ЦІЛЬОВИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ ЯК ШЛЯХ РЕАЛІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСОБИСТОСТІ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	
В.М. Бредіхін	25
МЕРЕЖЕВА МОДЕЛЬ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОСТОРУ ЯК ОСНОВА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ	
В.І. Вербицька	31
НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ІТ-ІНДУСТРІЇ ТА ВНЗ	
В.В. Вєтрова, В.М. Бредіхін	36
ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ВИКОРИСТАННЯ ІТ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТІ	
О.Г. Глазунова, І.А. Столярчук, В.С. Литвиненко	41
ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ АНАЛІТИКІВ І КОНСУЛЬТАНТІВ ОПЕРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У БІЗНЕСІ	
Н.В. Голячук.....	45
ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ПІДГОТОВЦІ БАКАЛАВРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 071 «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»	

Л.В. Городянська	49
АНАЛІЗ МОЖЛИВОСТЕЙ ВІДТВОРЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ РЕСУРСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ З ВИКОРИСТАННЯМ ІТ	
О.М. Гострик	56
ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ СИСТЕМ АВТОМАТИЗАЦІЇ БІЗНЕСУ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ	
М.В. Грабіліна	62
ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ТРАНСФЕРУ ЗНАЬ ТА ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ ТА НІМЕЧЧИНІ В АСПЕКТІ ДІЯЛЬНОСТІ ДОСЛІДНИЦЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ	
В.В. Дивак	68
РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДИРЕКТОРІВ ЗАКЛАДІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	
В.І. Довбенко	74
ПРОБЛЕМИ ВИБОРУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ НАВЧАННЯ ТА БІЗНЕСУ	
М.В. Дубініна, О. І. Лугова, О.Ю. Трум	80
СИСТЕМА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЯК ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНО ОРІЄНТОВАНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	
О.І. Жорнова, О.І. Жорнова	85
ДОСЛІДЖЕННЯ В ЕРУ ВІДКРИТОЇ НАУКИ ТА ГОТОВНІСТЬ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО НОВИХ ВИКЛИКІВ	
Б.М. Замкевич	91
ІНТЕГРАЛЬНА ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА З МЕТОЮ ПРОГНОЗУВАННЯ ЙОГО РОЗВИТКУ	

Є.О. Іванов, В.П. Шевченко	95
ПРОГРАМНІ СИСТЕМИ ПІДТРИМКИ ПРОЦЕСІВ РОЗВИТКУ ІТ-КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ	
А.Ю. Карпич.....	102
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ДО ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ-ФІНАНСИСТІВ: ДОСЛІДЖЕННЯ СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ МОВ ПРОГРАМУВАННЯ ТА СИСТЕМ АВТОМАТИЗАЦІЇ БІЗНЕСУ В НАВЧАННІ	
Л.Г. Квасній, В.В. Паславська	108
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВЗАЄМОДІЇ БІЗНЕС-СТРУКТУР ТА ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ	
Д.В. Клиновий	113
ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У КУРСІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ БЕЗРОБІТНИХ ЗА НАПРЯМОМ "УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ"	
М.М. Колос	117
ЕЛЕКТРОННИЙ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС ЯК ІНТЕГРОВАННИЙ ЗАСІБ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ	
О.О. Комліченко, А.Ю. Зик.....	122
БІНАРНІ ЗАНЯТТЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ (ФАХОВИХ) КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	
Я. В. Кононенко	129
СИНЕРГЕТИЧНА ПАРАДИГМА У ВЗАЄМОСВ'ЯЗКУ ІН ДИВІДУУМ – СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ – ДЕРЖАВА	
Ю.М. Кравченко.....	134
НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ - ЯК ОБ'ЄКТ ОБЛІКУ ТА ЇХ МІСЦЕ В УПРАВЛІННІ ОБЛІКОВОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА	

О.І. Кравчук	143
ТРЕНДИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	
А.О. Крисак	152
ПЕРСПЕКТИВИ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	
І.В. Ксьонжик, С.О. Горбач, В.С. Ендрес.....	158
PROGRESSIVE WEB APPLICATIONS – ЯК РІШЕННЯ ДЛЯ БІЗНЕСУ	
В.П. Кузьменко	163
РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАХИСТІ БІЗНЕСУ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В ЧАСИ КРИЗ	
Л.Г. Кузьменко.....	170
РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	
О.С. Кузьменко, Ю.І. Тимошенко.....	176
ІНТЕГРАЦІЯ ПРОГРАМНИХ ПРОДУКТІВ ДЛЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ БІЗНЕСУ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
В.І. Куценко, Г.І. Євтушенко	182
КЛАСТЕРИЗАЦІЯ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПОСИЛЕННЯ ЗВ'ЯЗКУ ОСВІТИ З БІЗНЕСОМ У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	
Н.В. Леоненко.....	189
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ І ТЕХНОЛОГІЙ В ОБЛІКУ	
С.Д. Лучик	196
ВЗАЄМОДІЯ БІЗНЕС-СТРУКТУР З УНІВЕРСИТЕТАМИ ПРИ ФОРМУВАННІ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ БУХГАЛТЕРІВ	

Т.В. Малинка.....	202
ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА, ЯК СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ПЕРЕДАЧІ ІНФОРМАЦІЇ	
Т.П. Мандрика	208
ВПРОВАДЖЕННЯ ІТС ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ "ТЕХНОЛОГІЯ АВТОМАТИЗОВАНОЇ ОБРОБКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ"	
Ю.М. Мельничук.....	213
НАПРЯМИ ФІНАНСОВОЇ САМОСТІЙНОСТІ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ	
Т.В. Микитенко, В.В. Борса.....	217
РЕАЛІЗАЦІЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ МИТНИКІВ	
С.В. Мицюк.....	224
ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ІНТЕГРАЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ	
С.О. Могілей.....	230
РОЛЬ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИХ ВИРОБНИЧИХ ЦЕНТРІВ В ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ АВТОМАТИЗАЦІЇ БІЗНЕСУ	
Т.О. Мороз, Ю.Ю. Чебан	234
ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСІВ АВТОМАТИЗАЦІЇ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Р.Ю. Овчарик.....	239
УПРАВЛІННЯ ТОВАРНИМИ ПОТОКАМИ НА БАЗІ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ТОРГІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТЕРЕБОВЛЯНЩИНИ	
К.О. Палагута.....	247
ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	

І.О.Петровська	255
ДО ПРОБЛЕМИ КВАЗІОСВІТИ ЯК РЕЗУЛЬТАТУ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ УКРАЇНИ	
О.В. Рудь	261
ВИКОРИСТАННЯ ПРИКЛАДНИХ ІНФОРМАЦІЙНО- АНАЛІТИЧНИХ РЕСУРСІВ В КУРСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	
В.А.Савченко, С.А. Супруненко	267
НЕМАТЕРІАЛЬНА МОТИВАЦІЯ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ КОМПАНІЇ	
Р.О. Савченко, Н.М. Савченко	272
СПІВРОБІТНИЦТВО ОСВІТИ І БІЗНЕСУ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ	
С.В. Сирцева, Т.С. Пісоченко, О.В. Буганов	278
МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ БЛОКЧЕЙН У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ	
А.Є. Сітніков, О.А. Дмитрієва	284
ІНФОРМАЦІЙНО-ДОВІДКОВА СИСТЕМА "ПОМІЧНИК СТУДЕНТА"	
Н.Я. Скірка	290
ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ БІЗНЕС-СТРУКТУР ТА ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ	
В.В. Смачило	295
ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ GOOGLE В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ УНІВЕРСИТЕТУ	
А.В. Ставицький	298
ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА ПРОГНОЗУВАННЯ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ СКЛАДОМ	
Я.С. Ткаль	303
ЩОДО ЗАВДАНЬ І ЗНАЧЕННЯ АВТОМАТИЗОВАНОЇ СИСТЕМИ ОБЛІКУ	

В.В. Ткаченко	309
КРЕАТИВНИЙ ОБЛІК: ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД ОБЛІКУ ЧИ СПОСІБ МАНІПУЛЮВАННЯ ПРИ СКЛАДАННІ ЗВІТНОСТІ	
І.В. Троц	314
ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ НАБУТТЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТАМИ ТОВАРОЗНАВЦЯМИ ПРИ ВИВЧЕННІ ПРИКЛАДНОГО РІШЕННЯ «УПРАВЛІННЯ ТОРГОВИМ ПІДПРИЄМСТВОМ 8»	
О.М. Цветкова, О. Мельніченко	322
ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ОБЛІКОВО- ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	
Б. Г. Цурська	326
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН НА БАЗІ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ «УПРАВЛІННЯ ТОРГОВИМ ПІДПРИЄМСТВОМ»	
К.В. Черненко	331
ВИКОРИСТАННЯ БУХГАЛТЕРСИХ ПРОГРАМНИХ ПРОДУКТІВ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	
К.В. Шип, В.М. Бредіхін	335
ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОВІДНОСИН У СИСТЕМІ: КЕРІВНИК – ПІДЛЕГЛИЙ	

М.Ф. Аверкина

д.е.н., професор, професор кафедри економіко-математичного моделювання та інформаційних технологій

Національного університету «Острозька академія»

Я.Ф. Аверкина

аспірант кафедри обліку у виробничій сфері
Тернопільського національного економічного університету

АВТОМАТИЗОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ У ВЕДЕННІ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Перехід до міжнародних стандартів обліку та аудиту, розвиток ринкових умов в Україні, впровадження управлінського обліку на вітчизняних підприємствах зумовили зниження попиту підприємств-споживачів на автоматизовані облікові системи, які дозволяють вирішувати завдання тільки операційного рівня. Як правило, поширені на ринку інформаційних технологій програмні продукти, крім місії обліку вже орієнтовані на проведення аналізу, графічне зображення, надання інформації на запит, формування ключових показників-індикаторів. Проте не всі програмні продукти забезпечують

інформаційну підтримку управління в умовах наявності альтернатив.

У табл. 1 наведено найпоширені програмні продукти на ринку облікових інформаційних технологій України. Маючи обмежені можливості в аспекті інформаційної підтримки управлінських рішень в умовах альтернатив, програмні продукти «Парус», «Інфо-бухгалтер» у вищій мірі відповідають потребам регламентованого обліку. Використання елементів аналізу, графічного представлення облікової інформації, можливості створення нестандартизованих форм документів дозволяє забезпечити реалізацію функцій моніторингу та контролю з боку менеджерів різних рівнів.

Таблиця 1

Можливість використання програмного продукту в умовах наявності альтернатив на операційно-тактичному рівнях управління

Програмний продукт	Використання для потреб управління в умовах альтернатив
ПАРУС	Обмежені можливості
Інфо-бухгалтер	Обмежені можливості

Бухгалтерія для України 8	Має широкі аналітичні можливості в умовах наявності альтернатив
СТАНДАРТ	Містить елементи управлінського обліку щодо формування бюджетів різних рівнів та взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток»
ALFA	Забезпечує ведення корпоративного обліку, повного електронного обліку та управління; ведення бухгалтерського (на рівні проведень) та управлінського (на рівні документів) обліку.
Бест-5	Містить модуль «Контролінг»
Галактика	Містить модуль «Контролінг»
Project Expert	Націленість на аналіз інвестиційних проектів за методикою, рекомендованою Міжнародним банком розвитку
Audit Expert	Націленість на аналіз фінансового стану підприємства та вірогідності банкрутства
Marketin Expert	Планування та аудит маркетингу
Sales Expert	Націленість на управління системою збуту продукції

«Бухгалтерія для України 8» містить відповідні умови для впровадження обліку в умовах наявності

альтернатив, оскільки дає змогу поєднати фінансовий та управлінський облік на осевої єдиної інформаційної бази.

Чим вищий рівень управління, що підтримує відповідна автоматизована управлінська інформаційна система, тим міцніше має бути стан готовності підприємства до її впровадження. Під готовністю до впровадження, на наш погляд, необхідно розуміти сукупність матеріальних, трудових та грошових ресурсів, що забезпечує ефективність функціонування системи. Економічний ефект від впровадження інформаційних технологій може полягати у покращенні фінансово-економічних показників діяльності підприємства, посиленні контрольно-аналітичної функції управління, скорочення часу на економічну обробку та інтерпретацію облікової та іншої інформації, оптимізації чисельності персоналу, підвищенні продуктивності праці адміністративного персоналу, можливості економічного обґрунтування складних проектів тощо.

А.А. Бартельова

викладач економічних дисциплін

Вінницький коледж Національного університету харчових
технологій

ВИКОРИСТАННЯ ПРИКЛАДНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРАКТИК

В сучасних умовах розвитку суспільства обсяг та складність інформаційних потоків досить велика і зкожним роком збільшується. Тому традиційна система навчання у вищих навчальних закладах потребує постійного удосконалення на основі сучасних досягнень науки та техніки, що пов'язано з покращенням методики організації та проведення навчального процесу.

Навчальна практика студентів є невіддільною складовою навчального процесу у вищих навчальних закладах. Під час навчальної практики студенти отримують додаткові знання, уміння і навички, ознайомлюються з методами здобуття знань з фаху, визначають коло питань, якими вони повинні оволодіти під час навчання в коледжі і які потрібні в майбутній професійній діяльності. Застосування навчальної практики з маркетингу в процесі підготовки спеціалістів економічного профілю дає змогу реалізувати вимоги держави до рівня компетентності спеціаліста в галузі економіки і управління.

Навчальна практика має поглибити і закріпити теоретичні знання студентів, виробити навички практичної

і дослідницької роботи, ознайомити із сучасним обладнанням.

Форми проведення навчальної практики можуть бути різними: екскурсія на підприємство чи в установу, самостійне вивчення їх діяльності шляхом спостереження чи бесід з працівниками, практична робота на виробництві на робочому місці тощо.

Мета навчальної практики з маркетингу – поглибити та систематизувати знання студентів шляхом вирішення виробничо-ситуаційних проблем, показати на конкретних практичних прикладах роль фахівців з маркетингу і рекламного бізнесу в розвитку ринку товарів і послуг, підвищенні конкурентоспроможності підприємства.

На початку практики студенти ознайомлюються з метою та завданнями практики, порядком її проведення, основними темами, з вимогами до оформлення звітної документації.

З метою глибшого ознайомлення студентів з виробництвом організовують екскурсії на підприємство, які завершуються узагальнюючими бесідами з керівниками.

Під час екскурсії на підприємство спеціалісти-виробничники читають лекції з питань, які стосуються специфіки виду виробництва і нових досягнень техніки, а

також з питань економіки, організації і управління на основі досвіду підприємства.

На основі отриманої інформації студенти проводять маркетингове дослідження суб'єкту господарювання.

Проведення маркетингового дослідження суб'єкту господарювання та оформлення звітної документації є завершальним етапом проходження навчальної практики з маркетингу. Виконання маркетингового дослідження під час навчальної практики відображає вміння здобувача вищої освіти вести дослідження та вирішувати виробничі завдання на реально діючих підприємствах.

Маркетингове дослідження - це самостійне навчально-наукове дослідження здобувача вищої освіти, яке виконується з певного курсу або окремих його розділів. Маркетингове дослідження виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних здобувачами вищої освіти за час навчання, та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання. Водночас вона є однією з форм контролю знань здобувачів вищої освіти, важливим етапом підготовки до майбутньої практичної діяльності у визначеній сфері.

Маркетингове дослідження суб'єкта господарювання має на меті:

- встановити рівень та якість отриманих знань (розуміння основних понять, термінів з маркетингу, опанування теоретичних положень, концепцій, основних положень нормативних та законодавчих актів тощо);
- розвинути та закріпити вміння та навички (досліджувати літературні джерела та інформаційну базу даних; класифікувати дані; застосовувати найрізноманітніші методи та способи опрацювання інформації; розробляти пропозиції щодо вирішення проблем; логічно та чітко викладати матеріал; давати ґрунтовні оцінки різним явищам і процесам; оформляти роботу відповідно до існуючих стандартів тощо);
- визначити теоретико-методологічну підготовленість та психологічну готовність до планування та проведення самостійного маркетингового дослідження.

Раціонально організувати роботу, правильно розподілити час, спланувати його, глибоко та своєчасно провести маркетингове дослідження допоможе наступний алгоритм роботи:

- об'єднання студентів у робочі групи по 3-4 особи;
- обговорення та вибір єдиного об'єкта дослідження;

- формування здобувачами вищої освіти інформаційної бази для проведення дослідження;
- написання й оформлення звітної документації;
- захист маркетингового дослідження.

Під час проведення маркетингового дослідження здобувач вищої освіти отримує консультацію у керівника практики безпосередньо на заняттях та під час занять проведених на підприємствах, співпраці зі провідними фахівцями інших суб'єктів господарювання.

Оформлення результатів проекту студенти подають у вигляді стенду або із застосуванням програми для створення презентацій Power Point.

В останній робочий день навчальної практики з маркетингу проводиться диференційований залік, на якому студенти в індивідуальному порядку захищають проекти та звіти з навчальної практики з маркетингу.

Під час проведення навчальної практики з комп'ютерної техніки студенти використовують інформаційну систему «ІС:Підприємство 8.2».

«ІС:Підприємство» — це універсальна комп'ютерна система, яка призначена для автоматизації діяльності підприємств різних видів і форм. Вона, як правило, використовується на різноманітних об'єктах

господарювання для автоматизації функцій оперативного управління і господарського обліку.

Для виконання завдання за допомогою «1С:Підприємство 8.2» студенти користуються інструкційними картками, в яких описано покроковий порядок виконання роботи. Студенти в процесі навчання повинні оволодіти сучасними технологіями, що сприятиме їх навчанню та підвищенню освітнього рівня, а в подальшому – працевлаштуванню.

Комп'ютерні програми і технології значно полегшують роботу в бухгалтерському і податковому обліках та формують особистість самого спеціаліста в сучасних умовах.

Таким чином, застосування «1С:Підприємство 8.2» створює умови для самореалізації студентів, підвищує мотивацію до навчання, сприяє розвитку інтелектуальних здібностей. Студенти набувають досвіду аналізу накопиченої інформації для підтримки прийняття управлінських рішень. Все це сприяє розвитку професійної компетенції та підвищенню конкурентоспроможності випускників на ринку праці.

Перелік використаної літератури

1. 1С:Бухгалтерія. Посібник для початківця: [Електронний ресурс]. Режим доступу:

http://superschool.com.ua/load/predmeti/informatika/1s_bugalterija_posibnik_dlja_pochat_kivcja/34-1-0-531.

2. Горлицкая С. И. Метод проектов в развивающем обучении информатике: Автореф. Дис.канд. пед. наук. СПб., 2015.
3. Заяць Т.А., Тарлопов І.О., Пилипенко О.О. Управління маркетингом на підприємстві. — Донецьк: Юго-Восток, 2006. - 252 с.
4. Інформаційні технології та технічні засоби навчання - Буйницька О.П.
5. Радченко М. Р. 1С:Підприємство 8.2. Практичний посібник розробника. Приклади і типові прийоми / М. Р. Радченко, О. Ю. Хрустальова: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://knigoteka.org/category2/book1762-down.html>.

В.М. Большаков

науковий співробітник

Інститут кібернетики ім.В.М. Глушкова НАН України

О.В. Лефтеров

науковий співробітник

Інститут кібернетики ім.В.М. Глушкова НАН України

О.І.Федосєєв

канд.екон.наук, зав.лаб.

Київська Мала академія наук учнівської молоді

**СУБ'ЄКТНО-ЦІЛЬОВИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ ЯК
ШЛЯХ РЕАЛІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ
ОСОБИСТОСТІ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ
СУСПІЛЬСТВІ**

Світ істотно трансформується на шляху до інформаційного суспільства, використовуючи інноваційну модель сталого розвитку. Не дивно, що все це кардинально змінює вимоги до освіти і до формування нових потреб у учнів.

Ознаки часу: тотальна інформатизація всіх сфер життя, необхідність безперервного навчання, автоматизація виробництва, створення соціальних комунікативних мереж. Відповідно розвиток освіти спрямовується на

поглиблене вивчення ІКТ і підтримку постійного підвищення рівня цифрової компетентності громадян країни починаючи з початкової школи і впродовж життя.

На концептуальному рівні можна сказати, що процес освіти це комунікативна стратегія (суспільства, групи або особистості). На поточний час в освіті поки домінують комунікативні стратегії мови, які відображають соціальні зразки санкціонованих і зрозумілих суспільством ланцюжків дій. «Комунікативна стратегія мови є спосіб реалізації задуму, вона передбачає відбір фактів і їх подачу в певному освітленні з метою впливу на інтелектуальну, вольову і емоційну сферу адресата» [1]. Переважна більшість освітніх систем, які зараз використовуються на пост-радянському просторі були сформовані в індустріальну, доінформаційної епоху. Вони відображають комунікаційну стратегію «зверху - вниз» при цьому активну роль грає джерело інформації і знань. Це спостерігається в освітніх середовищах різних рівнів: учні - вчитель; студенти - викладач; аспірант - науковий керівник, докторант-академік. Група учнів, в залежності від рівня зменшується, а активна роль комунікативного джерела інформації і знань зростає. Така освітня система налаштована на жорсткий «каркас» зі строго визначеними часовими рамками формування фахівця, який буде задіяний в суспільному

виробництві. Таким чином, нівелюються суб'єктивні параметри учня (індивідуальні, фізіологічні та психологічні особливості, флуктуація / зміна переваг в міру навчання і т. п.).

Головна особливість інформаційної епохи це незалежний від часу, відкритий доступ до джерел знань хмарних інфраструктур, середовищ дистанційної освіти, спеціалізованих баз даних, розподілених мереж освітньо-комунікаційних спільнот. Пов'язана з цими розширеними можливостями динаміка навколишнього світу змушує змінювати підходи до освіти і відповідно, комунікаційні стратегії. Акцент активності переноситься на рівень навчання суб'єктів («знизу вгору»). При цьому на перший план виходять суб'єктивні характеристики того, хто навчається, його інтереси і готовність до освіти, а також можливості ефективного доступу до джерел знань, побудова правильних комунікаційних стратегій як у реальному, так і у віртуальному середовищі. Виграють ті суб'єкти, якими рухає інтерес і які розуміють як ефективно будувати процес своєї перманентної освіти.

Пропонується суб'єктно-цільовий підхід [2] до освіти, який реалізується за допомогою методу колекцій. Конкретними проявами персоналізації можуть служити копіювання, передбачуваність, масштабованість суб'єктних

шаблонів і поведінкових рис, засвоєння знання і навичок, які спочатку сприймаються користувачем як особисті. Під суб'єктивізацією освіти на верхньому рівні розуміється процес підтримки інструментально-сервісними засобами наступних концептів:

- стратегія - вибір напрямку руху освітнього процесу;
- комунікаційна траєкторія / маршрут / шлях / акт - це процес побудови освітнього шляху / маршруту;
- персональна колекція знань - це результат реалізації комунікаційної стратегії за персоналізованою комунікаційною траєкторією.

Всі люди в тій чи іншій мірі колекціонери, які завжди щось «збирають». Від матеріальних цінностей до нематеріальних, віртуальних і образних субстанцій типу «знань», «умінь», «вражень» і навіть «відносин» (наприклад, «друзів», «фанів», «учнів»). При цьому, процес колекціонування привносить в життя людини масу емоцій і смислового наповнення. Колекція має характеристики краще / гірше, повноту, тематику і, найважливішу серед них - «цінність», яка відображає кількісно-якісні співвідношення, мінливі в часі, тобто привносить елемент гри і механізми активного залучення суб'єкта в ігровий

процес. Цей процес може бути використаний і для перманентної освіти.

Суб'єкт постійно навчається і буде свій персональний освітній шлях/маршрут, формуючи в процесі життєвого циклу різні колекції, як формалізовані (дипломів, сертифікатів, професійних грамот, рекомендацій і т.п.), так і неформалізовані (умінь, знань, практик-дослідів і т. п.), які мають ринкові і соціальні цінності. Суб'єктивна і суспільна цінність колекції може змінюватися з часом, створювати нові цільові агрегації і схеми, яких немає і вони не можливі на основі поточного сприйняття суб'єкта. При формуванні своїх освітніх колекцій суб'єкт повинен проходити певні етапи тобто формувати комунікаційну траєкторію/шлях/маршрут для отримання артефактів колекцій. Таким чином, процес індивідуального перманентного освіти може бути зведений до пошуку оптимального шляху/маршруту [3] в віртуальному просторі курсів, навчальних закладів, сертифікаційних центрів і т.п.

Тому, одним з базових напрямків розвитку закладів позашкільної освіти треба визнати створення єдиного освітньо-інформаційного простору інтегрованого з інформаційно-комунікаційними середовищами закладів позашкільної освіти міста, Департаменту освіти і науки Київської міської державної адміністрації (далі

Департамент освіти Києва) і ресурсами шкіл та інших закладів освіти, що в майбутньому складатиме єдину освітньо-інформаційну мережу міста Києва.

Утворення комунікаційно-освітнього середовища надасть користувачеві важелі управління «колекціонуванням», оцінюванням «колекцій», а також демонстрацією на ринку праці і реалізацією їх через заміщення вакансій пропонованих роботодавцями.

Перелік використаної літератури:

1. И.Н. Борисова Категория цели и аспекты текстового анализа // Жанры речи: сб. науч. с.—Саратов, 1999. —С. 85–101.
2. O. Lefterov, A. Fedoseev, V. Khodakivskiy Transformation of the object-oriented approach to the subject-oriented approach in the process of the information systems development 22nd Conference on Applied and Industrial Mathematics CAIM 2014, Faculty of Sciences of "Vasile Alecsandri" University of Bacău, Romania 18 - 21 September 2014 - pp. 87-88
3. Стецюк П.И., Лефтеров А.В., Федосеев А.И. Кратчайший k-вершинный путь // Компьютерная математика. – К.: Ин-т кибернетики им. В.М. Глушкова НАН Украины. – 2015. – № 2. – С. 3 – 11.

В.М. Бредіхін

к.т.н., доц.

**Харківський національний університет будівництва та
архітектури**

**МЕРЕЖЕВА МОДЕЛЬ ОРГАНІЗАЦІЇ
НАВЧАЛЬНОГО ПРОСТОРУ ЯК ОСНОВА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ**

Сучасний рівень розвитку суспільства, вимагає **НАЛЕЖНІСТЬ** високоосвічених фахівців, людей творчих, здатних до вільного мислення. І щоб реалізувати це, в процес навчання необхідно якнайширше впроваджувати ІТ-технології.

Це обумовлено низкою суперечностей між:

- традиційними видами навчання і прискореним темпом появи нових знань;
- недостатнім використанням ІТ-технологій в освітньому процесі та їх потенційними можливостями як засобу формування основних компетенцій;
- наростаючою потребою сучасного виробництва у висококваліфікованих кадрах з якісної інформаційної

підготовкою і фактичним рівнем підготовки випускників технічних вузів [1].

Для системи освіти вигравш від успішного розвитку інформатизації полягає у високій професійній підготовці працівників за рахунок передачі знань, комп'ютерної підтримки творчих здібностей і інтелектуалізації праці викладачів і студентів.

Сучасне інформаційне суспільство з його складним, високотехнологічним і швидко мінливим виробництвом, розвиненою інфраструктурою, висуває якісно нові вимоги до підготовки фахівців різних профілів. Від випускників ВНЗ потрібно не тільки фундаментальна базова підготовка, яка допоможе їм розібратися в складному виробництві, а й інформаційно-технологічна підготовка.

Особливість більшості нових інформаційних технологій у вищій освіті полягає в тому, що вони базуються на сучасних персональних комп'ютерах.

В даний час розроблено і експлуатуються значна кількість СНІТ, їх назви змінюється майже щорічно. Потенціал нових інформаційних технологій в освіті відкриває наступні основні можливості:

- вдосконалення методології та стратегії відбору змісту освіти, внесення змін в навчання традиційних дисциплін;

- підвищення ефективності навчання, його індивідуалізація і диференціація, організації нових форм взаємодії в процесі навчання і зміни змісту і характеру самого навчання;

- вдосконалення управління навчальним процесом, його планування, організацію, контроль, модернізацію механізмів управління системою освіти.

Крім всіх позитивних чинників і інновацій, які принесли інформаційні технології, не можна не відзначити і їх негативні наслідки. Студенти стали менше звертатися до друкованих видань, менше читати, і як слід робити самостійні висновки, приймати рішення.

Важливим завданням сучасного етапу розвитку суспільства є створення єдиного освітнього простору, що об'єднує територіальні освітні системи різного типу та форм організації, і покликано забезпечити можливість рівного доступу громадян до інноваційних ресурсів і передовим педагогічним технологіям.

Мережева модель організації освітнього простору - це структурно-функціональна система взаємопов'язаних центрів і вузлів відкритого типу, лінійних і складних елементів, здатна необмежено розширюватися шляхом включення до неї нових ланок (об'єднань, комплексів) і видозмінюватися (перебудовувати певну конфігурацію) для

вирішення поставлених завдань, що надає їй гнучкість і динамічність. Вона володіє внутрішньою структурною неоднорідністю і в залежності від специфіки та різномасштабність своєї діяльності може придбати різну композицію.

На практиці процес мережевий модернізації спрямований на активне використання інноваційних технологій, координацію діяльності учасників інноваційного проекту, що передбачає відмову від традиційних ієрархічних форм управління.

Мережеве взаємодія в системі освіти має ряд переваг, оскільки дозволяє:

- розподіляти ресурси між освітніми організаціями при загальному завданню діяльності;
- здійснювати прямий контакт представників освітніх організацій один з одним, економлячи тимчасової і адміністративних ресурс;
- планувати і будувати варіативні програми і траєкторії руху при спільності зовнішньої мети;
- використовувати "загальний ресурс" мережі для потреб кожного освітнього закладу [2].

Відповідно, мережева взаємодія повинна розглядатися як важливий фактор інноваційної освіти,

оскільки дозволяє посилити ресурс будь-якого освітнього закладу за рахунок ресурсів інших установ.

У сучасних умовах зміни освіти і переходу його до поняття "ринок освітніх послуг" використовується поняття "корпоративне об'єднання". Корпоративне об'єднання є частина системи освіти, що становить сукупність освітніх структур та навчальних програм підприємств, компаній, які забезпечують виробничі потреби в висококваліфікованих робітників і спеціалістів, керівний склад, необхідних для успішного функціонування і розвитку фінансово-промислових складових корпорації-замовника. Мережеве взаємодія освітніх організацій на основі договору. Створення освітньої програми з урахуванням потреб освітніх організацій, що входять в мережеву взаємодію Корпоративне освіта - це навчання співробітників корпорації, організовується цією організацією для підвищення ефективності її роботи [3]. Корпоративне освіта є недержавною. Метою корпоративного освіти є підвищення ефективності кожного співробітника. Кадрова політика відповідно до передових тенденцій в сучасному менеджменті, розглядає знання і кваліфікацію найманого працівника які належить організації і приносить прибуток своєрідний "капітал", а витрати на навчання - як прибуткові капіталовкладення.

Організація платних освітніх послуг для педагогів. Перехід на ефективний контракт. Безперервний процес навчання, спрямований на формування професійних компетенцій. Знання та кваліфікація педагогів, які є також найманими працівниками, стають "капіталом" освітньої організації, що формує навчаються як "людський потенціал" країни.

Перелік використаної літератури:

1. Коклевский А.В., Педагогические условия реализации информационных технологий в обучении студентов [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/38544542.pdf>
2. Січкаренко К.О. Мережева організація інноваційної діяльності : наукова доповідь / Кирило Олексійович Січкаренко; НАН України, ДУ "Інститут економіки та прогнозування НАН України". – К. , 2015.
3. Литовченко І.М. Корпоративна освіта в Україні як невідкладна вимога часу // Педагогічні науки випуск LXXVI, том 1, 2017.

В.І. Вербицька
к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній
університет

НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ІТ-ІНДУСТРІЇ ТА ВНЗ

Протягом останніх десятиріч ІТ-індустрія розвивається стрімкими темпами, і, згідно даних, наданих консалтинговим агентством Gartner, самим найближчим часом в ІТ-індустрії очікуємо в першу чергу широкого розповсюдження голосових інтерфейсів, інформаційно-обчислювальних технологій і чатботів, і крім того, рекордну кількість непідтвердженої інформації та перезавантаження напрямків діяльності крупних технологічних корпорацій [1].

1. Вже 2021 року найбільш просунутими торговими підприємствами почнеться процес впровадження на своїх майданчиках сервісів візуального і голосового знаходження необхідного товару. Внаслідок цього до 2021 року створиться попит на голосового помічника, і він складатиме ринок розміру 3,5 млрд. долл.

2. У 2020 році очікується початок "самопідриву" найбільших ІТ-корпорацій, що виразиться у зміні формату своєї діяльності у п'яти з семи технологічних велетнів, і все це станеться згідно їх власної ініціативи.

3. Наприкінці 2020 року банківською галуззю здійсниться збільшення вартості бізнесу на 1 млрд. долл. внаслідок впровадження криптовалюти на платформі блокчейн. Оскільки тенденції розвитку світового обороту криптовалюти вже досягли відмітки у 155 млрд. долл., аналітики рекомендують розпочати реформування платіжних систем вже тепер, змінюючи при цьому принципи оподаткування та процеси ціноутворення.

4. До 2022 року обсяг помилкової споживаної інформації стане більшим за обсягом від обсягу реальної інформації, і ця, обставина, звісно, є досить прогнозованою для країн з розвиненою економікою. Компанії будуть змушені уважно та прискіпливо відстежувати інформацію "май селф" в соціальних мережах та оперативно реагувати на фейк.

5. Прогнозується, що до 2021 року більш як 50 відсотків підприємств щороку витратять на чатбот більше, ніж на розробку мобільних додатків.

6. До 2021 року 40 відсотків ІТ-персоналу водночас володітимуть декількома навичками і виконуватимуть

декілька професійних задач, значна частка яких пов'язуватиметься не з технологіями, а з бізнесом. Стосовно попиту на фахівців в сфері ІТ слід відзначити його падіння на 5% вже через 2 роки та зростання попиту на робітників, виконуючих одразу декілька завдань.

Оскільки більшість навчальних закладів повністю залежить від цільового бюджетного фінансування, то багато визначають держпрограми і на перше місце виходить питання ефективного використання ІТ в системі освіти. При цьому ступінь автоматизації освітніх установ багато в чому залежить від бажання самих установ. З цієї причини ВНЗ країни вже зараз варто інвестувати в розвиток інформаційних технологічних рішень.

Більш того, часто застосування інформаційних технологій взагалі не пов'язане з фінансовими витратами, так як у багатьох провідних ІТ-компаній, наприклад у ІВМ, є академічні програми, за якими вони безкоштовно надають свої технології університетам з умовою застосовувати їх в рамках регулярного навчального процесу.

На думку експертів, отримання віддачі від ІТ ускладнюється і внаслідок консерватизму педагогічного співтовариства. Найбільш важливим завданням сьогодні є вміння визначати і розуміти, навіщо і як саме будуть впроваджуватися технології в тому чи іншому навчальному

закладі, які нові методики вони дозволять використовувати [2].

Не в повній мірі в навчальному процесі використовуються мультимедійні технології. Хоча у системи освіти немає іншого шляху, оскільки нинішнє покоління учнів формується в оточенні цифрових технологій і для них мультимедіа - це найбільш зручна форма подання інформації. Тому стоїть першочергове завдання створення єдиного архіву з наявних і нових відеоматеріалів, наприклад записів лекцій або семінарів, які зазвичай розпорошені по кафедрам та групам дистанційної освіти або просто знаходяться у викладачів-ентузіастів.

Реорганізація вузів впливає і на вибір напрямку їх інформатизації. Щоб зробити освіту більш сучасною за змістом і формою, слід використовувати інфраструктурні рішення, орієнтовані на відео. Якщо навчальний заклад враховує цей тренд в своїй стратегії, то реорганізація і укрупнення дозволяють йому впровадити кращі інфраструктурні рішення [3].

Реформування базової інженерної освіти у бік проектно-орієнтованої системи навчання також неможливе без застосування ІТ, студенти повинні вміти працювати з ПО для управління проектами, реєстрації помилок і підтримки користувачів. Потрібно передбачити це в

навчальних програмах та впровадити відповідне програмне забезпечення.

У якості найважливішою ініціативи автор вважає, що ВНЗ з боку держави слід виділити розширення фінансової самостійності, завдяки якій освітні установи матимуть можливість самим визначати, на яких напрямках інформатизації необхідно сконцентрувати увагу і закуповувати необхідне обладнання і технології з урахуванням конкретних вимог.

Перелік використаної літератури:

1. Новые технологии сегодня и завтра [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://savenergy.info/page/novie-tehnologiy-segodnya-i-zavtra/>
2. ИТ в образовании: от внедрения к эффективному использованию [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.itweek.ru/idea/article/detail.php?ID=167118>
3. Співаковський О. Грунтовна методика визначення потреби у фахівцях з вищою освітою відсутня [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://vnz.org.ua/novyny/podiyi/10724-gruntovna-metodyka-vyznachennja-potreby-u-fahivtsjah-z-vyschoju-osvitoju-vidsutnja-oleksandr-spivakovskij>

В.В. Встрова, В.М. Бредіхін

студ., к.т.н., доцент

Харківський національний університет будівництва та
архітектури

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ВИКОРИСТАННЯ ІТ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТІ

Розвиток інформаційних технологій, повсюдне використання інформаційних ресурсів, що є продуктом інтелектуальної діяльності найбільш кваліфікованої частини працездатного населення суспільства, визначає необхідність підготовки в підростаючому поколінні творчо активного резерву. З цієї причини стає актуальною розробка певних методичних підходів до використання засобів нових інформаційних технологій для реалізації ідей розвиваючого навчання, розвитку особистості учня. Зокрема, для розвитку творчого потенціалу індивіда, формування в учня вміння здійснювати прогнозування результатів своєї діяльності, розробляти стратегію пошуку шляхів і методів вирішення завдань - як навчальних, так і практичних [1].

Не менш важливе завдання - забезпечення психолого-педагогічними та методичними розробками, спрямованими на виявлення оптимальних умов використання засобів нових інформаційних технологій з метою інтенсифікації навчального процесу, підвищення його ефективності і якості.

Освітні інформаційні технології на базі сучасних технічних засобів це сукупність технічних пристроїв із дидактичним забезпеченням, що вживаються в навчально-виховному процесі для пред'явлення й обробки інформації з метою її оптимізації. Використання комп'ютерів значно розширило можливості представлення навчальної інформації. Можливість застосування мультимедійних форматів (комп'ютерної графіки, звуку в поєднанні з сучасними засобами відеотехніки), дозволяє моделювати різні ситуації та середовища, виводячи заняття на якісно більш високий рівень [2].

Використання додаткових технічних засобів, таких як мультимедійний проектор і інтерактивна дошка, можуть додатково підвищити рівень засвоєння навчальної інформації учнями за допомогою її візуалізації.

Слід виділити основні можливості використання комп'ютера в навчальному процесі:

- робота з навчальними програмами;

- виконання математичних обчислень;
- пошук інформації;
- моделювання різних процесів тощо [3].

Мультимедійний проектор (відеопроєктор) – технічний засіб, призначений для проектування різних зображень на великий екран із джерела відеосигналу.

Мультимедійний проектор дозволяє:

- користуватись будь-якими комп'ютерними додатками;
- використовувати на заняттях навчальні відеофайли;
- демонструвати презентацію для аудиторії;
- використовувати матеріали глобальної мережі Інтернету тощо.

Як висновок слід зазначити, що засоби нових інформаційних технологій можуть бути використані в якості:

- 1) засобу навчання, що удосконалює процес викладання, підвищує його ефективність і якість;
- 2) інструменту пізнання навколишньої дійсності і самопізнання;
- 3) засобу розвитку особистості учня;
- 4) об'єкту вивчення (наприклад, в рамках освоєння курсу інформатики);

5) засобу інформаційно-методичного забезпечення і управління навчально-виховним процесом. навчальними закладами, системою навчальних закладів;

6) засобу комунікацій (наприклад, на базі асинхронного телекомунікаційного зв'язку) з метою поширення передових педагогічних технологій;

7) для автоматизації процесів контролю, корекції результатів навчальної діяльності, комп'ютерного педагогічного тестування і психодіагностики;

8) засобу автоматизації процесів обробки результатів експерименту (лабораторного, демонстраційного) і управління навчальним обладнанням;

9) інструменту організації інтелектуального дозвілля, розвиваючих ігор [4].

Необхідність упровадження інформаційних технологій у навчально-виховний процес не викликає сумнівів. Однак варто зазначити, що нині у сфері освіти склалася своєрідна ситуація: можливості комп'ютера величезні, але серйозного впливу на масову практику освіти, що відповідає цим можливостям, поки що не здійснюється. Причина полягає, насамперед, у тому, що, незважаючи на наявність концептуальних розробок, методичні основи використання інформаційних технологій навчання потребують системного обґрунтування.

Перелік використаної літератури:

1. Триндаде А.Р. Информационные и коммуникационные технологии и развитие человеческих ресурсов // Дистанционное образование. – 2000. – № 2. – С. 5-9
2. Абдалова О. И. Использование технологий электронного обучения в учебном процессе / О. И. Абдалова, О. Ю. Исакова // Дистанц. и виртуал. обучение. – 2014. – № 12. – С. 50–55
3. Концепція впровадження медіа-освіти в Україні // Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ispp.org.ua/news_44.htm
4. Гозман Л. Я. Дистанционное обучение на пороге XXI века / Гозман Л. Я., Шестопап Е. Б. – Ростов-н/Д. : Мысль, 2009. 368 с.

О.Г. Глазунова

д.п.н., професор, декан факультету інформаційних
технологій

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

І.А. Столярчук

к.ф.-м.н., керівник

Центр Сертифікованого Навчання «ПРОКОМ»

В.С. Литвиненко

к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ АНАЛІТИКІВ І КОНСУЛЬТАНТІВ ОПЕРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У БІЗНЕСІ

На сучасному ринку систем автоматизації бізнесу виявлено гостру необхідність у фахівцях наступних профілів діяльності [1]: консультант по операційним процесам (в торгівлі, виробництві, сфері послуг, сільському господарстві тощо), аналітик по операційним процесам (в торгівлі, виробництві, сфері послуг, сільському господарстві тощо), бізнес-аналітик. Підкреслимо, що

фахівці останнього рівня потребують накопичення суто практичного досвіду та формуються, як правило, з фахівців двох попередніх рівнів. А ось підготовка консультантів та аналітиків проектування систем автоматизації бізнесу потребує наявності серйозної бази теоретичних знань та практичних навичок, основні з яких майбутній працівник повинен отримати ще в освітньому закладі.

Усе це передбачає послідовне вирішення наступних завдань:

- розробка переліку чітких вимог та професійних компетенцій, які потрібні для роботи в сфері автоматизації систем управління та обліку;
- формування базових матриць компетенцій під кожний профіль діяльності;
- розробка методик навчання та структури курсів для кожного професійного профілю;
- формування програм та баз практики, на яких будуть відпрацьовуватися практичні навички щодо відповідних компетенцій.

Розглянемо більш детально профіль консультанта по операційним процесам (ОП) у бізнесі. Його професійна діяльність передбачає розуміння суті, структури та видів операційних процесів в обраній сфері бізнесу та інструментів їх автоматизованої обробки. Консультант

повинен розуміти як ці процеси реалізовані в різному програмному забезпеченні (ПЗ) (конфігурації системи BAS і не тільки) і чим ці процеси відрізняються на різних рівнях їх обробки: регламентований/ управлінський облік, в системах управління взаємовідносинами з клієнтами тощо.

Таким чином, до професійних компетенцій консультанта ОП необхідно віднести:

- базові знання з різних видів обліку (управлінський, регламентований, МСФЗ);
- практичне та концептуальне володіння сучасними інструментами автоматизації бізнесу (наприклад, продуктами системи BAS, розповсюдженими CRM-системами тощо), яке передбачає розуміння функціональних можливостей та призначення ПЗ, уміння його розгортати і робити стартові налаштування відповідно до вимог замовника;
- навички комунікацій, ділового листування, уточнення і деталізації поставленої задачі;
- навички написання практичних інструкцій і проведення консультування/тренінгів користувачів ПЗ.

Відповідно до цих компетенцій нескладно сформулювати перелік курсів та завдань практики для студентів, які спрямовані на працевлаштування в сфері

автоматизації бізнесу і можуть почати свій професійний старт у якості консультанта ОП.

Відзначимо, що для підготовки аналітика по операційним процесам в бізнесі необхідні суттєво ширші знання та навички, які передбачають, наприклад: навички побудови ІТ-моделей, вміння використовувати графічні і текстові описи моделі системи, приміром, за стандартом UML, володіння нотаціями BPMN для моделювання бізнес-процесів, знання з теорії економічних ризиків, знання основ відмовостійкості ІТ-систем тощо.

Сьогодні на базі сумісної роботи факультету інформаційних технологій і економічного факультету НУБіП України та ЦСН «ПРОКОМ» опрацьовується завдання створення спільної схеми підготовки фахівців за зазначеними вище профілями діяльності. Передбачається дворівнева підготовка студентів. Заклад вищої освіти забезпечує початковий етап підготовки з кореляцією під необхідні компетенції і з формуванням бази практичних прикладів [2], а ЦСН розробляє курси другого рівня відповідно до сумісно розробленої методики та структури.

Перелік використаної літератури:

1. Столярчук І.А. Технології автоматизації процесів управління та задачі освіти в процесі підготовки кваліфікованих менеджерів-користувачів / І.А. Столярчук,

Т.П. Саяпіна // Сучасні тенденції та перспективи розвитку системи управління в Україні та світі: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції – Київ: Державний університет телекомунікацій, Навчально-науковий інститут менеджменту та підприємництва, 2017. – С. 251-254.

2. Глазунова О.Г. Педагогічні умови запровадження спільних навчальних лабораторій бізнесу та університету для підвищення ефективності навчання / О.Г. Глазунова, І.А. Столярчук, Т.П. Саяпіна // Вісник Національного університету «Львівська політехніка», – 2017. – № 879. – С. 24-32.

Н.В. Голячук

к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту

Луцький національний технічний університет

**ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
ПРИ ПІДГОТОВЦІ БАКАЛАВРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
071 «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»**

На сьогодні одним з найбільш затребуваних і цікавих напрямів в ІТ-сфері є «хмарні» технології. Причому попит на різні моделі «хмарних» сервісів нестримно зростає. І це

не дивно. Адже вони, по суті, дозволяють користуватися різними програмами, додатками, дисковим простором без їх придбання. Отримати доступ до «хмари» можна не лише з ПК чи ноутбука, але також з нетбука, смартфона, планшета, тому що головною вимогою для доступу є наявність Інтернету. Це не лише спрощує життя бізнесу, але й дозволяє економити значні кошти [1].

В Україні кількість компаній, які використовують хмарні технології, досягла 48%. За даними аналітиків, впровадження хмарних сервісів для основних бізнес-додатків за 2016 рік збільшилася з 22% до 42%, для ERP-додатки та бухгалтерського обліку з 22 до 35%, для CRM-рішень з 15 до 31% [2].

Відповідно до навчального плану студенти спеціальності 071 «Облік і оподаткування» вивчають дисципліну «Хмарні технології в бухгалтерському обліку», яка передбачає виконання лабораторних завдань. При проведенні занять використовуються бухгалтерські програми, які відносяться до програм з використанням хмарних технологій «SmartFin» та «Облік SaaS».

Бухгалтерська програма «Сервіс онлайн розрахунків по заробітній платі «SmartFin», призначена для розрахунку заробітної плати працівників малих та середніх підприємств [2].

Для моделювання ситуації при використанні програми «SmartFin» розроблена комплексна задача, яка передбачає створення віртуального підприємства, заповнення необхідних довідників. Студентам пропонується здійснити певні операції, які моделюють практичну роботу бухгалтера з обліку заробітної плати. В процесі роботи студенти приймають на роботу працівників, оформлюючи відповідні документи, нараховують аванс, заробітну плату, здійснюють розрахунок податків та зборів (ПДФО з урахуванням усіх пільг, військовий збір та ЄСВ за діючими ставками), а також відпускних та лікарняних. Завершальним етапом виконання комплексної задачі є виплата заробітної плати та формування звітності.

Хмарна бухгалтерська програма «Облік SaaS», призначена для автоматизації бухгалтерського, податкового, операційного обліку та управління бізнесом великих, середніх і малих підприємств [2].

Для моделювання ситуації при використанні програми «Облік SaaS» розроблена комплексна задача, яка передбачає створення віртуального підприємства, заповнення необхідних довідників, введення початкових залишків по рахунках бухгалтерського обліку. Далі студентам пропонується здійснити певні операції, які моделюють практичну роботу бухгалтера та оформляються

відповідними бухгалтерськими документами. В процесі роботи студенти вивчають порядок документування руху товарно-матеріальних цінностей, основних засобів, грошових коштів, нарахування заробітної плати тощо. Завершальним етапом виконання комплексної задачі є формування різних видів фінансової, статистичної та податкової звітності.

Підготовка конкурентоспроможного спеціаліста є першочерговим завданням вищого навчального закладу. Тому, виконання лабораторних завдань в програмі «SmartFin» та в програмі «Облік SaaS», дозволяє студентам отримати необхідні навички використання хмарних технологій в практичній діяльності.

Перелік використаної літератури:

1. Альошкіна Н. Послуги «хмарного» сервісу / Н. Альошкіна// Податки та бухгалтерський облік, серпень , 2017. -№ 66 / [Електронний ресурс] – Режим доступу: [/i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2017/august/issue-66/article-29778.html](http://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2017/august/issue-66/article-29778.html).
2. Майже половина українських компаній використовує хмарні технології, - IDC / [Електронний ресурс] – Режим доступу: [//www.rbc.ua/ukr/news/polovina-ukrainskih-kompaniy-ispolzuet-oblachnye-1487263193.html](http://www.rbc.ua/ukr/news/polovina-ukrainskih-kompaniy-ispolzuet-oblachnye-1487263193.html)

3. Сервіс онлайн розрахунків по заробітній платі «SmartFin» / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://smartfin.ua/>

4. Облік SaaS нові технології обліку та управління / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ioblik.com/uk>

Л.В. Городянська

канд.екон.наук, доцент

Військовий інститут Київського національного
університету імені Тараса Шевченка

АНАЛІЗ МОЖЛИВОСТЕЙ ВІДТВОРЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ РЕСУРСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ З ВИКОРИСТАННЯМ ІТ

Сучасні економічні умови характеризуються посиленням ролі світових глобалізаційних процесів на економіку кожної країни та збільшенням впливу різноманітних чинників міжнародного характеру на соціальну реальність окремих держав. Як відомо, глобалізація зміцнює зв'язки між державами на світовому ринку та стимулює конкуренцію. Прагнення підприємств до участі у формуванні міжнародної економічної структури потребує їх інтеграції у світове господарство, нарощення

фінансового потенціалу на мікрорівні (підприємство), інтенсифікації, ефективного використання економічних ресурсів та, зокрема використання унікальних можливостей персоналу.

Домінуючою для підприємств є проблема підвищення ефективності використання економічних ресурсів, здатних до відтворення, прогностичний аналіз напрямів ефективного використання можливостей їх матеріальних і нематеріальних об'єктів та інтелектуальних ресурсів. Окремо або у поєднанні такі об'єкти є відтворюваними економічними ресурсами підприємства.

Метою дослідження є аналіз можливостей відтворення економічних ресурсів задля отримання вищої якості та ефективності об'єктів економічних ресурсів.

Дослідження проведено із застосуванням нового підходу до об'єктів економічних ресурсів, здатних до відтворення, суть якого полягає у перенесенні акценту з процесу використання економічних ресурсів на процес прогнозування можливостей відтворення об'єктів таких видів економічних ресурсів.

Переосмислення уявлення про якість та латентні можливості об'єктів економічних ресурсів, після їх відтворення, потребує визначення економічно доцільних напрямів відтворення економічних ресурсів та напрямів

прогнозування результативності господарської діяльності підприємства.

Кожна країна світу, як й Україна, зацікавлена брати активну участь у процесах глобалізації, яка передбачає міжнародний поділ праці, міграцію в світових масштабах капіталу, людських та виробничих ресурсів. Ефективне використання та своєчасне відтворення економічних ресурсів, й особливо інтелектуального потенціалу робочої сили, неможливо уявити без нового підходу до прогнозного аналізу можливостей відтворення цих ресурсів, спрямованого на отримання кінцевого економічного ефекту.

Сутність нового підходу полягає в тому, що економічні ресурси на підприємстві, які здатні до відтворення, після процесу відтворення набувають нових якостей та створюють новий економічний ефект. Але треба мати на увазі, що інтелектуальні ресурси та необоротні матеріальні і нематеріальні ресурси, як вхідна величина, мають певні особливості в обліку та аналізі. Це пов'язано з тим, що у необоротних матеріальних ресурсів відтворюються безпосередньо їх об'єкти, а в інтелектуальних – потенційна частина. Інтелектуальні ресурси значно розширюють можливості виробництва до випуску нових і кращих товарів, сприяють удосконаленню

виробничих технологій і зміцненню інтелектуального потенціалу підприємства. Виявлення потреби у своєчасному відтворенні економічних ресурсів на підприємстві супроводжується оцінкою стану економічних ресурсів, здатних до відтворення. Для цього використовують облікову та статистичну інформацію. Оцінка стану об'єктів необоротних матеріальних і нематеріальних ресурсів є необхідною для проведення аналізу та прийняття рішення про доцільність відтворення їх об'єктів та моделювання й прогнозування впливу наслідків відтворення на тривалість життєвого циклу та зростання якості необоротного активу. Логіку застосування системи прогнозного аналізу відтворюваних економічних ресурсів та її алгоритму докладно розкрито у монографії автора [1, с. 204-229].

Застосування моделі оцінки економічних ресурсів, здатних до відтворення, яку запропоновано автором, дозволяє прогнозувати на виході можливості відтворення не лише матеріальних і нематеріальних ресурсів, а й рівень результативності інтелектуальної чи розумової праці персоналу (інтелектуального потенціалу) після їх відтворення з врахуванням: темпу відтворення (зростання рівня якості ресурсів за окремий проміжок часу); кількості об'єктів, що поєднані у систему та підлягають відтворенню;

прогнозного аналізу зростання якості об'єктів, що поєднані у систему після відтворення на величину емерджентності.

Алгоритм системи прогнозного аналізу відтворюваних економічних ресурсів представлено у формалізованому вигляді [1, с. 226-229], що дозволяє обробляти економічні дані за допомогою інформаційних технологій. Запропонована модель дозволяє оперативно комбінувати та наочно проводити прогнозний аналіз різних видів об'єктів необоротних матеріальних і нематеріальних активів та інтелектуальних ресурсів як системи й обирати оптимальний варіант можливого зростання якості та ефективності об'єктів економічних ресурсів після заходів щодо їх відтворення та отримати бажаний економічний ефект.

Інтенсивне державне стимулювання інноваційного розвитку національної економіки передбачає інтенсивне використання людських ресурсів, як основної стратегічної цінності, спонукання фахівців до удосконалення та осучаснення (відтворення) їх професійних якостей. Здатність людини до набуття нових якостей і приросту знань у поєднанні з ефективним управлінням ресурсами підприємства може забезпечити зростання інтелектуального потенціалу країни. Завдяки цим якостям категорія «інтелектуальний потенціал» набуває вагомого

значення для перспектив довгострокового розвитку вітчизняних підприємств.

Логіка організації знань та модель теоретичного тлумачення такого виду економічних ресурсів як відтворювані потребує визначення парадигм на макро- та мікрорівнях, тобто в економічній теорії та в економічному аналізі.

Парадигма відтворюваних економічних ресурсів як об'єкту пізнання в економічній теорії – це сукупність принципів та прийомів відображення економічної суті даного виду економічних ресурсів на макрорівні. Процес відтворення економічних ресурсів з позиції економічної теорії в інноваційній економіці ґрунтується на управлінні відтворенням основних факторів виробництва. В епоху інноваційної економіки та інформаційного суспільства важливими завданнями є відтворення інтелектуального потенціалу персоналу й професійна підготовка майбутніх фахівців.

Саме тому важливою є модифікація або перехід від старих, звичних "індустріальних" навчальних програм до такої системи навчання, яка дозволить підготувати робочу силу (людські ресурси) для потреб інноваційної економіки та інформаційного суспільства. Цьому процесу сприятимуть нові підходи й зміни у системі викладання, які

обумовлені не лише впливом Інтернету та розвитком інформаційних технологій. Ці зміни пов'язані з більш високим рівнем розвитку кожної особистості. Так, іноді учні шкіл, студенти вузів мають більш широкі знання в окремих сферах, ніж їх викладачі. Саме тому потрібна модифікація підходів до навчання, коли вчителі шкіл та викладачі університетів з передавачів знань мають перетворитися в педагогів-організаторів, які мають підготовку та володіють методиками проведення тренінгів й активно використовують тренінгові технології під час проведення аудиторних занять.

Висновки: Сучасний етап розвитку економіки знань в умовах активізації світових глобалізаційних та інтеграційних процесів у світове господарство, інформатизації практично усіх звичних для нас процесів висувають потребу у підвищенні ефективності використання економічних ресурсів, здатних до відтворення, прогностичному аналізі напрямів ефективного використання можливостей їх матеріальних і нематеріальних об'єктів та інтелектуальних ресурсів, потребу у фахівцях із новими навичками й вміннями, в удосконаленні системи викладання, підготовки й перепідготовки кадрів, що загалом має сприяти досягнення

вищої якості та ефективності об'єктів економічних та інтелектуальних ресурсів.

Перелік використаної літератури:

1. Городянська Л.В. Відтворювані економічні ресурси: теорія та методологія обліку і аналізу [монографія]. – К.: КНЕУ, 2013. – 259 с.

О.М. Гострик

к.е.н, доцент,

Одеський національний економічний університет

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ СИСТЕМ АВТОМАТИЗАЦІЇ БІЗНЕСУ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

Ефективність підготовки фахівців вищої кваліфікації в значній мірі залежить від використання комплексного підходу до вивчення відповідних дисциплін, передбачених навчальним планом.

На кафедрі бухгалтерського обліку та аудиту ОНЕУ цей підхід реалізовано в повній мірі. Так в рамках відповідних курсів, які викладаються на кафедрі, передбачено впровадження в практику підготовки спеціалістів спеціальності 071 "Облік і оподаткування"

сучасні програмні засоби, які дозволяють закріпити теоретичні знання безпосередньо на практиці.

В доповіді розглядаються питання послідовного впровадження в навчальний процес програмного забезпечення автоматизації управлінської діяльності.

На другому курсі спеціальності "Облік та оподаткування" в рамках дисципліни "Фінансовий облік" вже декілька років з успіхом використовується сучасна технологічна платформа – "1С:Підприємство 8" і розроблена на її основі типова конфігурація "Бухгалтерія" за редакцією 2.0 [3].

На третьому курсі для цієї ж спеціальності в рамках дисципліни "Інформаційні технології в обліку та аудиті" і навчальної практики в умовах навчально - тренінгового підприємства "Супер-Нова" детально розглядається як вищезазначена конфігурація, так і конфігурація "Управління виробничим підприємством для України". Такий підхід дозволяє студентам засвоїти практично всі функціональні можливості цього програмного продукту, а саме його високу функціональність, модифіційність, технологічність і розвинуті засоби адміністрування, а також відкритість та доступність.

Всі завдання, які виконуються студентами, зв'язані між собою, починаючи з настроювання програми на

конкретного споживача і умови діяльності підприємства та формування довідкового фонду згідно умови завдання і закінчуючи формуванням балансу на підставі бухгалтерських операцій згідно регламенту, розрахунком фінансових результатів діяльності підприємства і оцінкою результатів господарської діяльності підприємства на підставі методів економічного аналізу.

Позитивним є те, що основу всіх практичних завдань складають проблемні ситуації, кожна з яких певним чином дозволяє розглянути ту чи іншу ділянку предметної галузі "Бухгалтерський облік". Робота в середовищі "1С:Підприємство 8" проводиться як в аудиторії, на практичних заняттях, так і вдома, при виконанні індивідуальної роботи. Це дозволяє студентам не тільки засвоїти матеріал, а і дуже ретельно підготуватися до атестації.

На четвертому курсі в рамках навчально практики студентам надається для засвоєння програмний комплекс SteERP, який моделює виробничу ситуацію промислового підприємства як с позицій управлінського так і с позицій бухгалтерського обліку. Цей програмний продукт розроблений спеціалістами Одеського кабельного заводу, де студенти університету проходять виробничу та переддипломну практику.

На магістерському рівні розглядаються програмні засоби, які дозволяють автоматизувати найбільшу частину виробничих та бізнес процесів. Так в рамках дисципліни "Управлінські інформаційні системи" розглядається програмне забезпечення, яке дозволяє впровадити в практику управління загальні принципи CRM систем. Програмні продукти цього класу надають студентам можливість моделювання виробничої діяльності підприємства стосовно побудування ефективних взаємин з клієнтами, що дозволяє підвищити ефективність бізнес-процесів, які направлені на залучення і утримання клієнтів в маркетингу, продажу, сервісу та обслуговуванні, незалежно від каналу контакту з клієнтом.

Особлива увага на цьому рівні підготовки спеціалістів приділяються питанням формування первинної документації і звітності, яка повинна узгоджуватися з контрагентами, або надаватися у відповідні органи, зокрема у державну фіскальну службу. В якості програмного забезпечення розглядається програмний комплекс формування та відправлення звітності "ME DOC"[2]. При цьому майбутній бухгалтер підприємства має змогу отримати уявлення про реальні завдання і проблеми, з якими він може зіткнутися у своїй професійній діяльності, стосовно формування та задачі звітності у відповідні служби.

Ефективність використання цього програмного комплексу підвищується ще й тим, що його використання максимально наближено до реальних умов функціонування підприємств, так як система експлуатується в виробничому режимі. Для закріплення знань студентам надаються індивідуальні завдання у вигляді практичних задач, а також контрольні тести.

Оскільки при підготовці кваліфікаційних робіт магістрам потрібна відповідна інформація про діяльність підприємства, на підставі якого вона виконується, то на цьому рівні підготовки фахівців до розгляду включено аналітичну систему ділової розвідки та перевірки контрагентів YouControl [6]. Ця система працює в Online режимі і дозволяє відслідковувати всі зміни, які відбуваються у життєвому циклі тої чи іншої організації або фізичної особи. Особливої уваги заслуговують питання оцінки фінансового стану підприємства, а саме його прибутковості, платоспроможності, фінансовий стан с позицій фінансового аналізу і загальних фінансових показників.

Дуже ефективними інструментами системи YouControl є засоби розрахунку інтегрованих показників оцінки фінансової діяльності на підставі композитних індексів FinScore(фінансовий скоринг) і

MarketScore(ринковий скоринг).

Таким чином, всі перелічені програмні засоби, які використовуються в навчальному процесі підготовки фахівців з бухгалтерського обліку та оподаткування в Одеському національному економічному університеті, дозволяють значно покращити рівень їх підготовки. А це - запорука вдалого їх працевлаштування.

Перелік використаної літератури:

1. Беспалов В.М. Інформатика для економістів: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів економічних спеціальностей./ Беспалов В.М., Вакула А.Ю., Гострик О.М., Діордіца С.Г., Таракановський С.Н., Тихонович Є.В.// - К.: ЦУЛ. -2003.-788 с.
2. Гострик О.М. Управлінські інформаційні системи. Навчальний посібник./О.М. Гострик, В.В. Соловйова// – Кривий Ріг : Виготовлювач: Типографія «Айс Принт», 2018. – 173 с.
3. Гострик О.М. Використання сучасних програмних засобів автоматизації управління в практичній підготовці спеціалістів з обліку і аудиту. Матеріали науково-методичної конференції професорсько-викладацького складу "Проблеми та шляхи забезпечення якості економічної освіти в умовах євроінтеграції". Одеса, ОНЕУ: 2015, С. 66-68.

4. Островський П.І. Моделювання економічних процесів. Навчальний посібник. [Текст] / П.І. Островський, О.М. Гострик, Т.П. Добрунік О.В. Радова // –Одеса.: ОНЕУ, 2012. -132 с.
5. Посібник користувача. Комп'ютерна програма «ME DOC». Режим доступу: <http://www.me-doc.com.ua/uk>
6. Офіційний сайт компанії YouControl[Електронний ресурс] / -Режим доступу: <https://youcontrol.com.ua>

М.В. Грабіліна
провідний економіст
НДС «Центр економічних досліджень», Київський
національний університет імені Тараса Шевченка

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ТРАНСФЕРУ ЗНАНЬ ТА
ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ ТА НІМЕЧЧИНІ В
АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ДОСЛІДНИЦЬКИХ
УНІВЕРСИТЕТІВ

У сучасних умовах інформаційно-технологічний фактор постає одним із визначальних чинників економічного зростання. Ефективність здійснення інноваційного процесу визначається дієвістю його основного інструменту – трансферу технологій та передачі

знань суспільству та промисловості на основі фундаментальних та прикладних досліджень університетів. При цьому одним з основних джерел технологій та передових наукових досліджень, які апріорі важливі для потенційних підприємців та дослідників є університети. Соціалізація, у тому числі комерціалізація досліджень та перетворення інноваційних технологій на ринкові інноваційні продукти та послуги повинна мати однаковий рівень пріоритетності наряду з традиційними функціями освіти - академічним викладанням та науковими дослідженнями, що у комплексі утворюватимуть стратегічну мету діяльності сучасних дослідницьких університетів.

У 2016-2018 рр. науково-дослідним сектором «Центр економічних досліджень» економічного факультету Київського національного Університету імені Тараса Шевченка спільно з Університетом імені Мартіна Лютера, м. Галле, Німеччина проводилось дослідження, присвячене реформуванню структури та системи трансферу технологій в університетах. Об'єктом дослідження виступала система трансферу технологій в економіці України та Німеччини у контексті посилення значимості економіки університетських знань. Метою роботи було: обмін досвідом і кращими практичними підходами в галузі

передачі знань і технологій між Київським національним Університетом імені Тараса Шевченка, Україна та Університетом імені Мартіна Лютера (м. Галле, Німеччина).

В результаті дослідження було виявлено, що головна принципова передумова відмінностей в трансфері технологій пов'язана з різницею в стані економічного розвитку Німеччини, яка є однією з найбільших економік Європи та України, - країни з перехідною економікою. У 2018 році, за оцінками експертів Міжнародного валютного фонду в рейтингу країн за обсягом ВВП за паритетом купівельної Німеччина зайняла п'яте місце в рейтингу, в той час, як Україна - п'ятдесяте. Ця різниця призводить до того, що трансфер технологій в Німеччині зазвичай реалізується на території Німеччини, і часто зосереджений на розвитку локальної території (землі), звідки походить сама пропозиція. В Україні успішний технологічний трансфер зазвичай направлений за межі України, тобто в Україні власний ринок технологічного трансферу дуже обмежений. Виключення з цього правила припадають на трансфер послуг, ринок яких зараз швидко розвивається і в Україні. Зважаючи на те, що патент має територіальний характер, організаціям, які виходять на міжнародні ринки, необхідний захист в інших країнах, що зумовлює необхідність подачі

патентної заявки РСТ та породжує додаткові витрати на отримання охоронного документу за межами України[1].

Ядром центрів трансферу технологій в Німеччині є наукові організації (дослідницькі товариства та інститути) й університети, які безпосередньо займаються науковими дослідженнями й беруть участь в розробці інновацій.

В систему трансферу технологій в Німеччині також входять технопарки, фінансові інститути та федеральні органи влади - Міністерство економіки і технологій, Міністерство науки та освіти та агентства і корпорації, що створюють умови та пропонують програми підтримки для учасників трансферу технологій.

Таким чином, німецька модель характеризується істотною автономією вибору тематик досліджень і розробок, їх організування та трансферу результатів. Німецька модель функціонування університетів стає платформою для розвитку трансферу технологій та процесів, з ним пов'язаних, що дає змогу активно розвиватись трансферу технологій.

Проведений аналіз дає змогу стверджувати, що нині в Україні недостатній рівень стимулювання трансферу технологій та ставить на порядок денний питання про необхідність впровадження дворівневої системи управління інтелектуальною власністю та приділенню особливої уваги

при плануванні науково-дослідних робіт до проведення патентно-інформаційних досліджень, об'єктивності обґрунтування охороно-спроможності очікуваних результатів, адже нині конкурентоспроможність національної економіки й загальний рівень розвитку визначають вміння винаходити й масово освоювати результати інтелектуальної діяльності. Але загальна ефективність функціонування сектору генерації знань поки що не визначається якістю його результатів. Крім того, на сьогодні, практично відсутня державна система фінансового заохочування технологічного трансферу.

В Україні та Німеччині організацією збору пропозицій для технологічного трансферу опікуються спеціалізовані відділи або підрозділи при університетах. Основні джерела надходжень пропозицій - професійна наукова діяльність університетів та особиста ініціатива працівників - викладачів, науковців, аспірантів, студентів та випускників університету.

В цьому напрямку діяльності відмітності незначні і полягають в основному в реальній практиці роботи відповідних відділів. Під час збору пропозицій пріоритет мають технологічні та соціальні пропозиції, що відповідають ключовим напрямам стратегії розвитку країн. Зокрема в Німеччині це такі напрями як: охорона здоров'я,

стабільний розвиток, клімат, альтернативна енергетика, майбутня мобільність, міське та сільське життя, безпека, цифрові технології, створення нових робочих місць [2].

Результати дослідження сприятимуть формуванню ефективної організаційної системи трансферу технологій в ході реалізації стратегії євроінтеграції на основі посилення взаємодії наукової та виробничої систем. Практичне значення дослідження полягає в реалізації можливості покращення адміністрування трансферу технологій в Україні, у тому числі в українських вишах [3].

Перелік використаної літератури:

1. Pauer, Erich (Hg.) Technologietransfer Deutschland-Japan von 1850 bis zur Gegenwart. -München, 1992. – 330 s.
2. Richtlinie zur Umsetzung der gemeinsamen Initiative des Bundes und der Länder zur Förderung des forschungsbasierten Ideen-, Wissens- und Technologietransfers an deutschen Hochschulen – «Innovative Hochschule» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://www.bmbf.de/files_anncmnt/Richtlinie_Innovative_Hochschule.pdf
3. Звіт про науково-дослідну роботу № 18ДП013-01 «Заходи по реформуванню структури та системи трансферу технологій в університетах» (заклучний), КНУ, 2018, Київ, 102 с.

В.В. Дивак
кандидат педагогічних наук, доцент
ДВНЗ "Університет менеджменту освіти"

РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДИРЕКТОРІВ ЗАКЛАДІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Актуальність теми дослідження зумовлена новими економічними умовами, що формуються в Україні, де особливої ваги набуває знання принципів і закономірностей економічного розвитку суспільства, економічна освіта.

Одним із пріоритетних напрямків Державної програми економічного і соціального розвитку України на 2018 рік є оптимізація обсягів підготовки та перепідготовки кадрів з вищою освітою в контексті інноваційного розвитку національної економіки; надання державної підтримки для підготовки фахівців за напрямками, що стимулюють розвиток пріоритетних базових галузей економіки у форматі "наука-освіта-технології".

Керівники загальноосвітніх навчальних закладів, гімназій, ліцеїв на сучасному етапі розвитку освіти зацікавлені в отриманні знань з господарських, фінансових

та маркетингових питань в освіті, оскільки вони самі стають менеджерами, управляють педагогічною системою школи, її розвитком, організовують і стимулюють професійну діяльність педагогічних працівників, вивчають попит на освітні послуги та забезпечують їх якісне надання, займаються господарською діяльністю, намагаючись дотримуватися відповідності показників роботи навчального закладу державним стандартам загальної середньої освіти, утримувати його конкурентоспроможність на ринку освітніх послуг, мати достатній рівень професійної компетентності.

Неперервний розвиток професійної компетентності директорів загальноосвітніх навчальних закладів визначається соціальним замовленням на забезпечення професійного управління загальноосвітніми навчальними закладами. До недавнього часу професійну підготовку у системі вищої педагогічної освіти директори ЗНЗ не отримували. Віднедавна педагогічні працівники отримали можливість здобувати вищу професійну освіту за спеціальністю "Управління навчальним закладом". На даний час кількість дипломованих директорів загальноосвітніх навчальних закладів відносно невелика.

Важливою складовою професійної компетентності директорів ЗНЗ є економічна компетентність. За останні

роки до сфери педагогіки увійшли такі економічні поняття, як освітні послуги, якість освіти, конкуренція між навчальними закладами та ін.

Покращити економічну компетентність директорів загальноосвітніх навчальних закладів можна в системі післядипломної педагогічної освіти.

На даний час основними формами підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів у навчальних закладах післядипломної педагогічної освіти є очна, очно-дистанційна і заочна.

Очно-дистанційна форма підвищення кваліфікації має переваги на сучасному етапі розвитку післядипломної педагогічної освіти через можливість проведення тривалого дистанційного етапу навчання з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Основним завданням дистанційного етапу очно-дистанційного навчання є якісне забезпечення та супровід самостійної роботи слухачів з використанням технологій дистанційного навчання.

Подолати суперечності між фактичним рівнем економічної компетентності директорів загальноосвітніх навчальних закладів і необхідними для сучасного управління економічними знаннями і вміннями в умовах інформаційного суспільства допоможуть інформаційно-

комунікаційні технології.

У результаті теоретичного аналізу науково-педагогічної літератури з'ясовано, що питання економічної компетентності директорів ЗНЗ предметно не розглядалося.

Причинами, які стримують розвиток економічної компетентності директорів ЗНЗ, є відсутність у переважній більшості директорів ЗНЗ фахової підготовки, відсутність моделі розвитку економічної компетентності директора ЗНЗ, недосконалість використання засобів ІКТ у процесі підвищення кваліфікації цієї категорії працівників та недостатня визначеність організаційно-педагогічних умов навчання.

На основі аналізу понять "компетентність", "управлінська компетентність", "професійна компетентність", "професійна діяльність директорів ЗНЗ", освітньо-кваліфікаційної характеристики керівника загальноосвітнього навчального закладу, ми визначили економічну компетентність директора ЗНЗ як систему фінансових, матеріальних і господарських знань та вмінь, що окреслюють цілісну суть створення, розподілу, обміну і споживання матеріальних і духовних благ, формування економічного мислення вчителів і учнів з метою забезпечення ефективної діяльності загальноосвітнього навчального закладу.

У структурі економічної компетентності ми виділили мотиваційний, когнітивний, операційний і оцінний компоненти. Мотиваційний включає ставлення до економічної діяльності директорів ЗНЗ, що виражається у намірах ефективно використовувати матеріальні і людські ресурси, покращувати економічні показники навчального закладу з метою забезпечення якісної загальної середньої освіти. Когнітивний охоплює знання основ економіки: фінансів, маркетингу, підприємницької діяльності. Операційний охоплює форми, методи, прийоми економічного впливу, сформовані на рівні умінь і навичок. Оцінний передбачає аналіз оцінювання та самооцінювання рівня економічної компетентності з метою визначення змісту навчання.

Економічна компетентність директорів ЗНЗ містить фінансову, маркетингову, підприємницьку складові та має три рівні: низький, достатній, високий.

Схематично модель розвитку економічної компетентності директора ЗНЗ відображена на рис. 1.

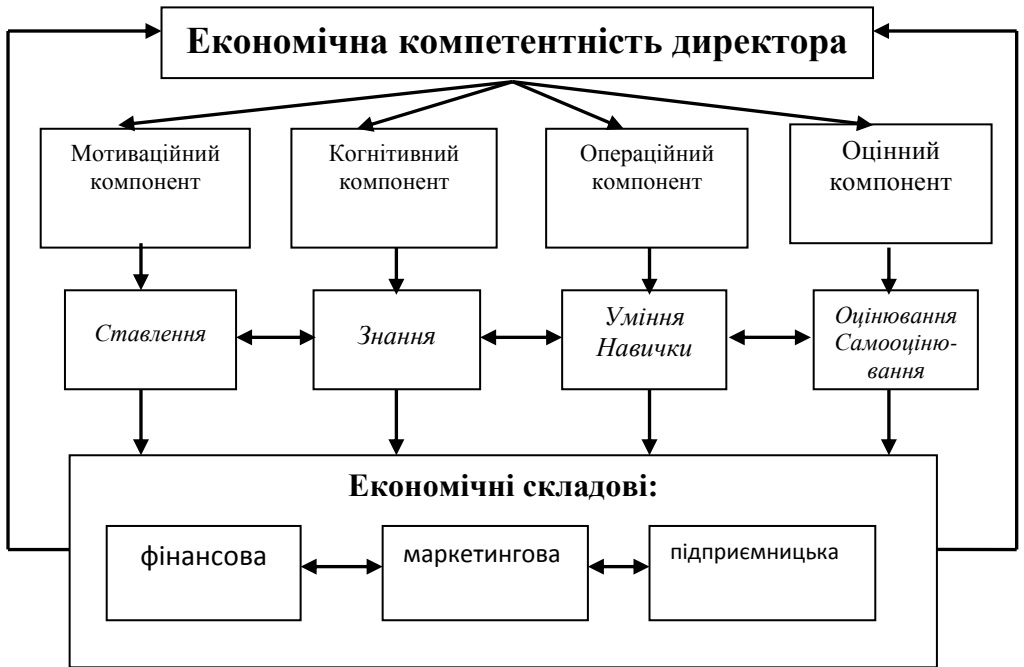

Рис. 1. Модель розвитку економічної компетентності
директора ЗНЗ

Перелік використаної літератури:

1. Биков В. Ю., Жук Ю.О. Класифікація засобів навчання / В. Ю. Биков, Ю. О. Жук / Інформаційні технології і засоби навчання : зб.наук.праць. – К. :Атіка, 2005. – С. 39–60.
2. Васильченко Л. В. Професійна компетентність керівника школи / Л. В. Васильченко, І. В. Гришина. – Х. :

Основа, 2006. – 175 с.

3. Вачевський М. Сучасна економічна освіта у країнах Західної Європи: формування професійних компетенцій / М. Вачевський // Рідна школа. – 2006. – № 3. – С. 71–74.
4. Гравіт В. О., Олійник В. В. Положення про організацію дистанційного підвищення кваліфікації в післядипломній педагогічній освіті / В. О. Гравіт, В. В. Олійник. – К. : ЦППО АПН України, 1999.–13 с.
5. Єльнікова Г. В. Управлінська компетентність / Г. В. Єльнікова. –К. : Ред. загальнопед .газ., 2005. – 128 с.
6. Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень. – К. : Грамота, 2005. – 448 с.

В.І. Довбенко

к.е.н, доцент

Національний університет «Львівська політехніка»

ПРОБЛЕМИ ВИБОРУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ НАВЧАННЯ ТА БІЗНЕСУ

З розвитком інформаційних технологій (ІТ) співпраця навчальних закладів і бізнесу має дістати новий

імпульс і вийти на нові горизонти. Це пов'язане із новими вимогами до розвитку економіки, соціальної сфери та захисту довкілля.

Для досягнення успіху важливо об'єднати зусилля науки, бізнесу та держави, які повинні взаємодіяти та підтримувати ініціативи представників науки і бізнесу щодо реалізації перспективних проектів розвитку ІТ.

Кожна п'ята глобальна компанія, яка працює у галузі розробки ПЗ для мобільних платформ, має офіс в Україні. В Україні налічується майже 185 тис. ІТ-розробників, близько 4000 ІТ-компаній, 110 R&D-центрів всесвітньо відомих компаній. Обсяг експорту ІТ-індустрії у 2017 році склав 3,6 млрд дол. В Україні нараховується понад 200 навчальних закладів, де навчають ІТ-спеціальностям. За даними порталу DOU.ua, протягом 2016 року навчальні центри та ІТ-курси підготували 35 тисяч фахівців, а роком раніше – 30 тисяч [1].

Голова комітету ВР з інформатизації і зв'язку О. Данченко стверджує, що держава має створити попит на цифрові послуги, що вимагає наявності належної інфраструктури, з чим у нас є великі проблеми. Владна система чинить опір, так як цифрові сервіси ведуть до скорочення поля для корупції. Країни з цифровою економікою мають спеціалізовані міністерства по розвитку

ІТ, зокрема у Південній Кореї створене Міністерство по стартапам. У нас же питаннями ІТ займаються 5 міністерств та близько 20 департаментів, а в реальності – ніхто [2].

ІТ-компанії приділяють дуже багато уваги освіти, однак цього недостатньо, треба досягти синергії між бізнесом, урядом, навчальними закладами та міжнародними організаціями, однак в Україні місткість внутрішнього ринку на сьогодні мала. Так, за словами В.Пекара в нашій країні ІТ-індустрія виросла в 5 разів, в той час як в сусідніх країнах – в 15 разів [3].

Ще однією проблемою покращення якості розвитку ІТ в Україні є часто недостатньо виважені вихідні установки. Так, В.Криворчук стверджує про значний обсяг «булшіту», в умовах якого функціонує світ українських ІТ, що проявляється у наступному [4]:

- хтось навчає підприємців принципів цивілізованих стартап-екосистем, не маючи уявлення про їх функціонування;

- хтось знято відстоює права зростаючих бізнесів, виторговуючи собі нерозмиті частки в процентах;

- хтось обіцяє стати прекрасним ментором для компанії, але зникає, отримуючи свою частку;

- хтось видає себе за високооплачуваного експерта, не зізнаючись у своїх попередніх «провалах»;

- хтось висуває нові ініціативи, але ж не має ні необхідних знань, ні досвіду реалізації успішних ІТ-проектів.

Ключовими аспектами, які потребують підвищеної уваги у найближчий час є [5]:

– відхід від аутсорсингу та перехід до сервісного консалтингу й інжинірингу рішень та платформ, що є вимогою часу;

– розвиток креативних ІТ-індустрій, нових професій на базі інноваційної економіки;

– підвищення якості вищої освіти шляхом стажування науковців і викладачів у профільних ІТ-компаніях;

– розвиток регіональних ІТ-кластерів, що формують нове середовище співпраці з місцевою владою;

– створення сприятливого податкового та законодавчого середовища.

Комплексна автоматизація бухгалтерського, податкового та управлінського обліку вимагає від підприємств комплексного підходу до вибору програмного бухгалтерського забезпечення, який включає інжинірингові дослідження, формалізацію бізнес-процесів, проектування системи, розробку спеціалізованої або доопрацювання типової конфігурації, впровадження нової технологій в

автоматизовану систему підприємства та технічний супровід. Тому сьогодні вже недостатньо при вирішенні проблем вибору інформаційної технології для автоматизації управління діяльністю підприємства (в т. ч. бухгалтерського обліку) просто придбати навіть найбільш сучасний готовий продукт. Додаткові труднощі з'явилися нещодавно у зв'язку із обмеженнями на використання ряду російських програмних продуктів, що вимагає додаткових зусиль та коштів при здійсненні переорієнтації на інші програми. Тому важливо у стислі терміни дійти консенсусу щодо виходу із даної ситуації з урахуванням інтересів бізнесу, зокрема, ІТ-компаній.

Важливими умовами подальшого розвитку ІТ мають стати інноваційні кластери та ХАБи. Так, зокрема, у Львові проект промислового хабу включає 4 наукових центри (Центр якості та мобільності робочої сили, Центр інноваційного розвитку, Центр ІТ-забезпечення та адміністрування та Центр конкурентоспроможної промислової політики), які мають забезпечити науковою продукцією промислові підприємства і кластери. Самі ж провідні наукові установи будуть виступати генпідрядниками у процесі реалізації проектів.

Таким чином, у перспективі важливо створити міцний фундамент для співпраці наукових, дослідницьких і

начальних закладів з бізнес середовищем, що вимагає формування збалансованої бізнес-екосистеми, пріоритетну роль у якій повинні відігравати наука та перспективні інформаційні технології, які забезпечать передумови для успішного розвитку економіки на інноваційній основі. Подібні перетворення вимагають значних коштів та зусиль по створенню реальної стратегії розвитку як країни, так і окремих регіонів при обов'язковому формуванні нової інноваційної інфраструктури на базі ІТ-технологій.

Перелік використаної літератури:

1. Про що розказав перший путівник по ІТ-індустрії в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.imena.ua/blog/the-first-guide-to-the-it-industry-in-ukraine/>
2. На Software Development Forum розказали про перспективи ІТ-індустрії в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.imena.ua/blog/software-development-forum/>
3. Три кроки для прискорення розвитку ІТ-індустрії в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.imena.ua/blog/how-to-speed-up-ua-it/>
4. Ворона Т.В. Стартап га мільйон. Як українці заробляють статки ea технологіях /Т.Ворона. – Х.: Віват, 2018. – 224 с.

5. ІТ як візитна картка України: Якою має бути експортна стратегія для ІТ-галузі України? [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://www.epravda.com.ua/columns/2019/01/10/644152/>

М.В. Дубініна

д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування

О. І. Лугова

к.е.н., старший викладач кафедри обліку і оподаткування

О.Ю. Трум

студентка обліково-фінансового факультету

Миколаївський національний аграрний університет

**СИСТЕМА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЯК
ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНО
ОРІЄНТОВАНОГО УПРАВЛІННЯ
ПІДПРИЄМСТВОМ**

Сучасні умови господарювання суб'єктів бізнесу характеризуються нестабільністю та невизначеністю, що знижує ефективність господарської діяльності. Підприємства мають змогу успішно функціонувати в сучасному бізнес-середовищі за умови побудови ефективного механізму управління, який потребує

належного інформаційного забезпечення. В інформаційній системі підприємства значна частка припадає на обліково-аналітичну інформацію, яка характеризується в більшості випадків ретроспективним змістом. Слід зазначити, що в сучасних умовах господарювання необхідно формувати інформацію не тільки про внутрішні умови господарювання підприємства, а й про низку зовнішніх факторів. Таку інформацію можна отримати лише завдяки стратегічно орієнтованій системі бухгалтерського обліку.

Для стратегічної концепції інформаційна база повинна бути здатна забезпечити, по-перше, розробку методичних основ стратегії підприємства, а по-друге – аналіз та оцінку ефективності управлінських рішень щодо розподілу ресурсів підприємства. Слід звернути увагу, що чинна система бухгалтерського обліку, яка традиційно виступає інформаційною основою прийняття управлінських рішень, не в змозі розв'язати завдання такого роду.

Питанням удосконалення обліково-аналітичного забезпечення стратегічного управління присвячені праці В. А. Залевського, Г. Є. Крохічевої, В. Е. Керімова, З. В. Гуцайлюка [1], І. М. Богатої, Б. І. Валусєва, Ю. М. Потаніної, А. А. Пилипенка [2], М.С. Пушкара, С. П. Суворової, К.Уорда, І.І. Хахонової, та ін.

Бухгалтерський облік є основним джерелом інформації про діяльність підприємства. Саме тому процеси глобалізації та інтеграції суспільства в цілому, його швидка інформатизація диктують необхідність модернізації та вдосконалення облікової системи підприємства. Постає необхідність формування облікової системи, яка б забезпечила створення якісної інформаційної бази в процесі керування діяльністю суб'єктів управління.

Ефективність системи управлінських рішень залежить від якості інформації. Завданням реформування бухгалтерського обліку є належне інформаційне забезпечення управлінських рішень.

Доцільним та обґрунтованим напрямом синергетичного розвитку бухгалтерського обліку в процесі формування облікової інформації є врахування специфіки визначених концепцій, що мають бути притаманні бухгалтерському обліку (рис. 1).

Рис. 1 – Характерні ознаки, котрі необхідні бухгалтерському обліку

Джерело: побудовано автором за даними [3].

Бухгалтерський облік, котрому притаманні всі зазначені ознаки, здатний бути основою для формування облікової системи, яка з використанням комп'ютерної техніки буде здатна задовольняти інформаційні потреби користувачів як внутрішніх, так і зовнішніх.

Система стратегічного обліку має забезпечити адаптацію управлінців до змін, що відбуваються в зовнішньому середовищі підприємства, забезпечити своєчасне визначення критичних ситуацій, наявних

можливостей та загроз, що в цілому працює інструментом забезпечення економічної безпеки та стійкого розвитку підприємства в мінливих ринкових умовах.

Саме завдяки дослідженню тенденції розвитку зовнішнього середовища дозволить вчасно розкрити загрози і можливості, які підприємство повинно враховувати при визначенні своїх цілей і способів їх досягнення.

Залежно від виявлених змін зовнішнього бізнес-середовища підприємство повинно застосовувати адекватні облікові реакції. У разі несвоєчасності або ж відсутності превентивних дій може виникнути збільшення бізнес-ризиків.

Перелік використаної літератури

1. Гуцайлюк З.В. Прогнозний (стратегічний) облік і сучасні проблеми розвитку теорії бухгалтерського обліку / З.В. Гуцайлюк // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006 . – № 2 . – С.14–19.
2. Пилипенко А.А. Організація обліково-аналітичного забезпечення стратегічного розвитку підприємства : наукове видання / А.А. Пилипенко. – Харків : ХНЕУ, 2007. – 276 с.
3. Кузнецова С.А. Перспектива бухгалтерського обліку: стратегічність, електронна комерція та соціальна

спрямованість / С.А. Кузнецова // Європейський вектор економічного розвитку. – 2014. – № 1(16). – С. 73-83.

О.І. Жорнова

д.пед.н., проф.

О.І. Жорнова

д.пед.н., проф.

ДОСЛІДЖЕННЯ В ЕРУ ВІДКРИТОЇ НАУКИ ТА ГОТОВНІСТЬ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО НОВИХ ВИКЛИКІВ

Поширення концепції відкритої науки наразі позначилося великою кількістю кампаній на підтримку доступу всіх зацікавлених осіб до результатів наукових досліджень. Аргументи на користь полегшення процесів публікації та обігу наукового знання, висунуті прихильниками цієї концепції, так само, як і контраргументи, сформульовані її критиками, а також гострі дискусії між представниками цих спільнот привертають увагу і професіоналів, й аматорів, тим самим стимулюючи суспільство до знаходження нових шляхів сприяння інноваціям.

Для вітчизняного науково-педагогічного загалу питання щодо проведення досліджень та презентації їх результатів, зокрема й через публікацію у наукових виданнях з високим індексом цитування, набуло останніми роками особливої актуальності [1], проте суттєвих зрушень у його вирішенні поки не сталося.

Проведене нами дослідження щодо самооцінки готовності науково-педагогічних працівників до роботи в умовах т. зв. нової ери відкритої науки мало на меті з'ясувати а) обізнаність респондентів із інструментами, методами, котрі уможливають поширення та обіг наукових даних, та б) набуті ними уміння робити свої дослідження відкритими. Опитувальник містив питання, котрі є комплементарними а) вимогам програми Горизонт 2020 до результатів наукових досліджень та б) етапам т.зв. п'ятизіркової схеми розгортання відкритих даних [2].

Самооцінка здійснювалась за п'ятибальною шкалою і увиразнювала:

- по-перше, досвід респондентів про те, як: свої дослідження зробити доступними в Інтернеті, використовуючи відкриту ліцензію; структурувати інформацію, аби зробити її більш доступною; використовувати незапатентовані формати; використовувати URL-адресу, аби уможливити посилання

на свої дослідження; зв'язати дані своїх досліджень з даними інших досліджень;

- по-друге, ставлення до таких вимог, як: публікувати в журналах своїх досліджень; завантажувати результати своїх досліджень до репозитарію з відкритим доступом (фінальний рукопис чи опублікований ПДФ-варіант); зазначати фінансування проекту в бібліографічному списку; не публікувати матеріали проведеного дослідження терміном від 6 до 12 місяців.

Паспортичка містила інформацію про: вік респондента (до 25 р., 26-35, 36-55, 55+); стать; посаду (викладача, старший викладач; доцент; професор; ін.); науковий ступінь (кандидат наук; доктор наук; ін.); досвід роботи у вищій школі (до 5 років; 6-15; 15+). Також респонденти мали можливість додати будь-яку інформацію, які вважали за потрібне.

Аналіз даних (ро Спирмена, непараметричні кореляції) підтвердив існування цілком зрозумілого зв'язку між посадою респондента та його науковим ступенем ($0,928^{**}$), оскільки це унормовано чинними документами. А от сильний зв'язок між досвідом роботи респондента у вищій школі і його віком ($0,787^{**}$) водночас із відсутністю кореляції між віком і посадою – менш зрозумілі і можуть бути пояснені тим, що науково-педагогічні працівники не

полишають місце роботи, принаймні й за умови відсутності суттєвих наукових досліджень, підтверджених присудженням наукового ступеню. До того ж вік науково-педагогічних працівників пов'язаний з їх обізнаністю вимогами щодо структурування інформації (-,603*) та згодою зазначати фінансування проекту в бібліографічному списку (-,720*).

Проте найбільшу цікавість становлять наступні результати аналізу.

По-перше, зворотній зв'язок між обізнаністю з тим, як свої дослідження зробити доступними в Інтернеті, використовуючи відкриту ліцензію, та тим, як зв'язати дані своїх досліджень з даними інших досліджень (-,159**), що частково не узгоджується з логікою набуття досвіду роботи з відкритими даними; хоча сильний прямий зв'язок між обізнаністю з тим, як структурувати інформацію, аби зробити її більш доступною, і тим, як використовувати URL-адресу, аби уможливити посилання на свої дослідження (,747**), якраз підтверджує сенс вибудованого поетапного сходження до успішної роботи за концепції відкритої науки. На наш погляд, запропонована п'ятизіркова схема [2] потребує адаптації до специфіки українського наукового простору, оскільки емпіричне вивчення рівня досягнень науково-педагогічних

працівників виявило існування певних суперечностей у самооцінці готовності до роботи у просторі відкритої науки. Нижче наводимо приклади індивідуальних профілів респондентів за зазначеною схемою.

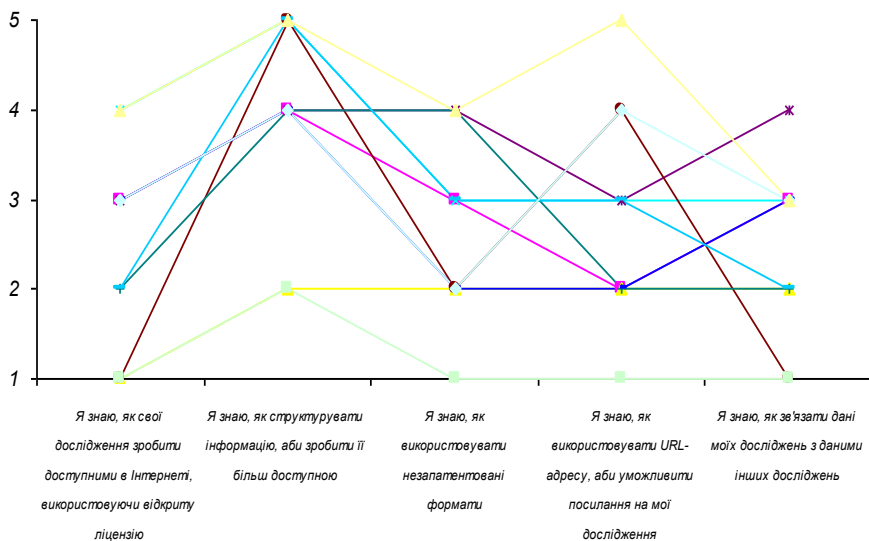

Рис. 1 . П'ятизіркове сходження до відкритих даних: індивідуальні профілі респондентів

По-друге, кореляція самооцінки обізнаності з тим, зв'язати дані своїх досліджень з даними інших досліджень, зі згодою зазначати фінансування проекту в бібліографічному списку ($,850^{**}$), хоча й показова, проте не така несподівана, як виявлений повний зв'язок між згодою

на заборону публікувати матеріалів проведеного дослідження терміном від 6 до 12 місяців і статтю (1,000**).

На наш погляд, саме готовність науково-педагогічних працівників до роботи в середовищі відкритої науки [3] є фактором, котрий значно ускладнює їх адаптацію до вимог відкритого обігу результатів наукових досліджень, а також уповільнює сходження до визнання світовою спільнотою. Вважаємо, що зміни в конфігурації професійної компетентності не осмислені науково-педагогічними працівниками повною мірою. До того такі зміни до цього часу не постали предметом осмислення менеджментом ЗВО як першочергові проблеми управління, пов'язані просуванням іміджу установи та розвитку людського капіталу.

Перелік використаної літератури:

1. Про затвердження Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам //Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0183-16>
2. 5-star Open Data // Режим доступу: <https://5stardata.info/en/>
3. Жорнова Е.І., Жорнова О.І. Вітчизняна освіта на шляху до революції 4.0 або про тренд byod у навчальному процесі // Нові інформаційні технології в освіті: Збірник тез десятої науково-практичної конференції. – К.: 2017. - С. 36-

41.

4. Zhornova Olena, Zhornova Olha. What are the prospects of e-learning in Ukraine? Pilot study of a lecturer's endeavor to promote e-learning? // ATI - Applied Technologies & Innovations Volume 10 | Issue 4. pp.130-140. DOI: <http://dx.doi.org/10.15208/ati.2014.20>

5. Olha Zhornova, Olena Zhornova. The Main Challenges To Open Educational Resources In Ukrainian Context // DisCo 2017: Open education as a way to a knowledge society / 12th conference reader. - Prague, 2017. - PP. 93-116.

Б.М. Замкевич

доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

**ІНТЕГРАЛЬНА ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ
ПІДПРИЄМСТВА З МЕТОЮ ПРОГНОЗУВАННЯ
ЙОГО РОЗВИТКУ**

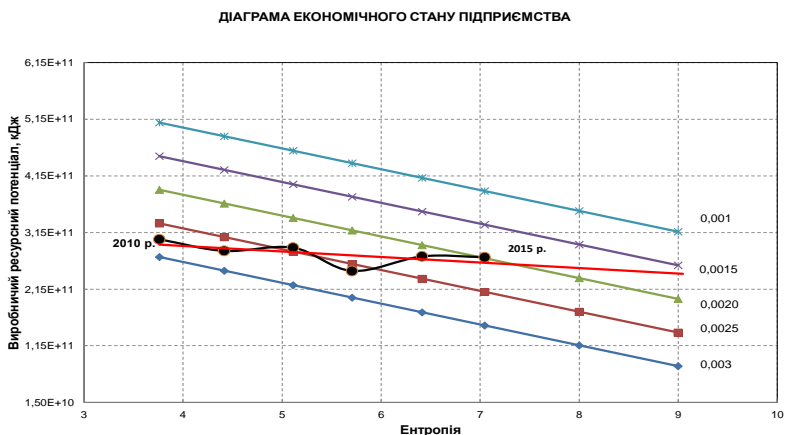
Цілеспрямований вплив однієї системи на іншу з метою досягнення поставленої мети називається управлінням. В останні роки підвищується попит на системи оперативного управління економічними системами, який неможливо задовольнити без

використання новітніх інформаційних технологій. Мета оперативного управління – це багатофакторна функція, яка при стабільному виробництві, головним чином, регламентується корекцією відхилень параметрів стану виробництва. Відсутність наукового підходу до встановлення та організації використання інтегральних показників економічного стану підприємств ускладнює управлінський процес. В умовах поточного виробництва, стан якого залежить від великої кількості параметрів, їх корекція при виявлених відхиленнях здійснюється управлінцем сільськогосподарського виробництва практично інтуїтивно, з власного досвіду. При цьому вимоги соціальної відповідальності менеджменту додатково ускладнюють процес оперативного управління.

Запропонований інструментарій обґрунтовує використання лише трьох інтегральних економічних показників, які однозначно характеризують економічний поточний і прогнозний стан підприємства: виробничий ресурсний потенціал, ентропія (або коефіцієнт стійкості підприємства) та індекс соціальної відповідальності підприємства. За допомоги даного інструментарію можливе визначення важливих показників, які характеризують рівень отриманого наукового результату: виробничий

ресурсний потенціал, ентропія та індекс соціальної відповідальності підприємства.

Методичний інструментарій оцінювання економічного стану [1, 2] базується на енергетичній інтерпретації економічних, біологічних і хімічних процесів та використанні одиниці енергії як одиниці вартості, завдяки чому параметри економічного стану підприємства представляються абсолютними величинами.

Методика враховує базовий (абсолютний, безінфляційний) тренд розвитку підприємства за трьома абсолютними інтегральними економічними параметрами: виробничий ресурсний потенціал, ентропія (індекс стійкості підприємства) та індекс соціальної

відповідальності. Функціональний зв'язок інтегральних економічних параметрів підприємства представляється аналітичною формулою і візуально у формі діаграми. Діаграма економічного стану одного із сільськогосподарських підприємств лісостепової зони України, створена за запропонованою методикою, показано на рисунку.

Запропонована методика може бути використана в сільськогосподарських підприємствах та інших економічних системах з метою встановлення науково обгрунтованих і реально можливих в існуючих умовах прогнозних абсолютних інтегральних економічних показників розвитку підприємства.

Перелік використаної літератури:

1. Замкевич Б.М. Оцінювання і прогноз фінансової стійкості підприємства / Б. М. Замкевич // Актуальні Проблеми Економіки. - 2016 .- № 6(180). - 127-130.
2. Замкевич Б.М. Ентропійно-ресурсна діаграма економічного стану підприємства / Б. М. Замкевич // Аграрна наука та освіта в умовах євроінтеграції: міжнар. наук.-практ. конф. Ч.2. (20-22 бер. 2018 р., м. Кам'янець-Подільський). - Тернопіль : Крок, 2018. - С.240-241.

Є.О. Іванов

канд. фіз.-мат.наук, доц.

В.П. Шевченко

канд. фіз.-мат.наук, доц.,

Київський національний університет імені Тараса

Шевченка

ПРОГРАМНІ СИСТЕМИ ПІДТРИМКИ ПРОЦЕСІВ РОЗВИТКУ ІТ-КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ

Входження України в європейський освітній простір вимагає суттєвих змін національної системи освіти й, насамперед, організації, моніторингу і оцінювання освітнього процесу та його якості. Як один з основних критеріїв оцінювання результатів освіти на перший план виступає компетентність фахівця - інтегрована сукупність знань, досвіду, цінностей і ставлення, й здатність реалізовувати їх на практиці. Компетентності є однією з основних конструкцій, на які спирається процес інтеграції ІТ-індустрії та ІТ-освіти. ІТ-індустрія формує найважливіші для галузі компетентності, а ІТ-освіта намагається якнайкраще сформувати їх в процесі навчання. Допомога ІТ-індустрії освіті полягає не лише у формуванні галузевих освітніх стандартів, а й у розробці середовищ, як

програмних, так і навчально-методичних, для оволодіння сформульованими у стандартах компетентностями [1 - 3].

До найактуальніших базових задач застосування інформаційних технологій відносяться - збереження, обробка, та аналіз інформації насамперед економічного спрямування. Для їх розв'язання майбутні ІТ-спеціалісти повинні досконало володіти, зокрема, такими фаховими компетентностями [1]:

- Здатність аналізувати предметні області, формувати, аналізувати та моделювати вимоги до програмного забезпечення (ПЗ).
- Здатність проектувати ПЗ, включаючи проведення моделювання його архітектури, поведінки та процесів функціонування підсистем і модулів.
- Здатність розробляти і координувати процеси, фази та ітерації життєвого циклу програмних систем на основі застосування відповідних моделей, методів та технологій розробки ПЗ.
- Здатність забезпечувати дотримання вимог щодо якості ПЗ.

Досить тривалий досвід використання системи «ІС:Підприємство 8» в навчальному процесі Київського університету свідчить про розвинені можливості цієї платформи для досягнення потрібних результатів в процесі

оволодіння необхідними ІТ-компетентностями [3], завдяки тому що:

- є потужним та професійним предметно-орієнтованим середовищем розробки інформаційних систем (ІС), з глибинною підтримкою підходів об'єктно-орієнтованого проектування;
- розвинені можливості платформи дозволяють вдало поєднувати у навчальному процесі практичне розв'язання складних обліково-аналітичних задач з наочною демонстрацією відповідних технологій, створюючи в умовах обмеженого учбового часу працюючі прикладні рішення;
- наявність якісної інформаційно-методичної підтримки, існування великої кількості різноманітних прикладних рішень з принципом відкритості, надають додаткові можливості для самостійної роботи студентів;
- доступність й постійний розвиток платформи та її можливостей, з орієнтацією на сучасні тенденції збереження, обробки й доступу до даних, є суттєвою причиною підтримки мотивації у студентів.

Безумовно у наш час професійна підготовка студента за спеціальністю «121. Інженерія програмного забезпечення» не може зводитись до знайомства тільки з цим середовищем розробки ІС, для цього існують досить

широкі можливості поєднання різних підходів, технологій, інструментів. Для забезпечення ефективності цього процесу залучаються різні форми, передбачені навчальними планами – курси обов'язкові та за вибором студента, виробничі практики, курсові та дипломні роботи, можливості самостійної роботи. Навіть у навчальному курсі з іншим «основним» інструментарієм розробки ІС, система «ІС:Підприємство 8» здатна виступати в ролі наочної «енциклопедії» накопичених сучасних технологій розв'язання складних обліково-аналітичних та управлінських задач.

Використання платформи «ІС:Підприємство 8» надає реальні можливості поєднати оволодіння цілим рядом важливих фахових компетентностей, що пов'язані з обліком, управлінням, відповідними технологіями та сучасними засобами розробки. У платформі втілений об'єктно-орієнтований підхід, наявні потрібні наперед визначені класи, які доступні до розширення їх функціональних можливостей, а також відповідні потужні конструктори. Це дозволяє більш прозоро зосередитись саме на принципових питаннях створення прикладних ІС, суттєво допомагає студенту-розробнику у вирішенні технічних питань, заощаджує його дорогоцінний час. Важливо, що створені у прикладному рішенні об'єкти

безпосередньо готові не тільки до реальної роботи в структурі ІС, але й доступні для наочного вивчення наявними засобами табличної та об'єктної моделей. Тому система «ІС:Підприємство 8» сприймається не тільки як потужне сучасне середовище для створення складних обліково-аналітичних прикладних рішень широкого загалу, але й як засіб для реального ознайомлення з обліковою галуззю. Зокрема з відповідними задачами, вимогами, підходами до побудови ІС, розв'язання при цьому непростих проблем, що стосуються розмірів, ефективності, захищеності прикладних рішень, необхідності їх постійної підтримки та супроводження, використання інструментів для колективної розробки. Існування величезної кількості відкритих типових та галузевих прикладних рішень створюють додаткові можливості для самостійного ознайомлення з розмаїттям та складністю облікових задач, різними підходами до організації обліку та управління, надихають до творчого пошуку свого власного фахового місця.

Варто згадати також про наявне навчально-методичне середовище, для оволодіння ІТ-компетентностями, за допомогою цієї платформи, якісні й доступні матеріали професійних книг, чисельних курсів, різноманітних інтернет-ресурсів для розробників ІС.

Найчастіше знайомство з можливостями платформи «ІС:Підприємство 8», «конфігуруванням» відбувається через розгляд відносно великих «наскрізних навчальних прикладів» облікових задач, шляхом поступового створення відповідної прикладної ІС. Це природнім чином заохочує до продовження спілкування, переходу від розгляду інструментарію до більш ґрунтовного знайомства саме з технологіями розв'язання обліково-аналітичних задач, розвиненими можливостями адміністрування.

Накопичений досвід з використання різних платформ для оволодіння студентами необхідними ІТ-компетентностями дозволяє стверджувати, що система «ІС:Підприємство 8» досить успішно відповідає тим змінам, що відбуваються у навчальних планах та програмах. Дозволяє практично застосовувати й вдосконалювати «теоретичні» знання та навички з інших навчальних курсів, надає можливості комплексного підходу, гнучкості, при обранні форм навчання, розумного поєднання обов'язкових та вибіркових складових в оволодінні сучасними ІТ-компетентностями. Безумовно це забезпечує позитивний вплив на якість підготовки, конкурентоспроможність майбутніх ІТ-фахівців, які не тільки володіють загальними і фаховими компетентностями, але й можуть їх реально втілювати, користуючись сучасними засобами розробки ІС.

Перелік використаної літератури:

1. Освітній стандарт спеціальності 121 «Інженерія програмного забезпечення» за першим (бакалаврським) рівнем. [Електронний ресурс],
2. Проект освітнього стандарту спеціальності 121 «Інженерія програмного забезпечення» за другим (магістерським) рівнем. [Електронний ресурс]
- Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini> .
3. Осипова Н.В., Вінник М.О., Тарасіч Ю.Г. Модель формування дослідницької компетентності у майбутніх інженерів-програмістів. *Information Technologies in Education*. 2014. № 20, p.150-159.
4. Є.О. Іванов, В.П. Шевченко. Сучасні технології створення інформаційно-аналітичних систем для підготовки ІТ-спеціалістів /Нові інформаційні технології управління бізнесом. Збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції. К.- 2018. С.73-78.

А.Ю. Карпич
асистент
Київський національний університет імені Тараса
Шевченка

**СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ДО ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ-
ФІНАНСИСТІВ: ДОСЛІДЖЕННЯ СТАВЛЕННЯ
СТУДЕНТІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ МОВ
ПРОГРАМУВАННЯ ТА СИСТЕМ АВТОМАТИЗАЦІЇ
БІЗНЕСУ В НАВЧАННІ**

Актуальність даної теми зумовлюється тим, що сучасний етап розвитку інформаційних технологій має вагомий вплив на економічну діяльність як на мікро- та макрорівнях, так і в світових масштабах. Набуває дедалі більшого поширення використання в бізнесі штучного інтелекту, машинного навчання, блокчейну та ін. І хоча в Україні ці технології поки ще тільки заходять на ринок, закордоном вони вже активно застосовуються економічними суб'єктами. В таких умовах недостатнє оволодіння вітчизняними фінансистами навичками ІТ є не просто провісником втрати їх конкурентоспроможності на ринку праці, а становить реальну загрозу для національної

позиції нашої держави в світовому господарстві. Наукова новизна роботи полягає в проведенні дослідження ставлення студентів-фінансистів до використання мов програмування та систем автоматизації бізнесу в навчанні в університеті. Практичне значення одержаних результатів зумовлюється тим, що висновки дослідження можуть застосовуватися представниками бізнесу для поширення ІТ-знань та програмних продуктів в межах вищої школи.

Українське сьогодні свідчить про існування певної «прогалини» між потребами роботодавців щодо навичок та знань випускників-фахівців із фінансів і тими знаннями та компетенціями, якими їх може забезпечити університет. Такий стан речей спричиняється насамперед швидким розвитком ІТ, коли освітні заклади не встигають в повній мірі оновлювати програми своїх спеціальностей. Теоретична база, при цьому, залишається на високому рівні, але за критерієм практичних навичок не всі випускники є максимально підготовленими до майбутньої роботи за фахом. Гнучкість сучасної вищої освіти – це запорука успішної підготовки спеціалістів будь-якої сфери. Саме орієнтація на навчання студентів ІТ поряд із їх основним фахом сприятиме зменшенню «прогалини» між університетськими знаннями та вимогами роботодавців.

На сьогодні можна стверджувати, що студенти-фінансисти досить прихильно ставляться до оволодіння та використання в навчанні мов програмування, але не всі ще морально готові до такого кроку. При цьому, студенти висловлюють чітку позитивну позицію щодо необхідності поширеного використання під час практичних занять із фахових дисциплін відповідного програмного забезпечення, яке користується популярністю в роботодавців. Зокрема, тут мова йде переважно про навчання майбутніх фінансистів роботи з системами автоматизації бізнесу.

Такі висновки були зроблені на основі проведеного опитування серед студентів бакалаврату та магістратури спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» («Фінанси і кредит») економічного факультету КНУ імені Тараса Шевченка. Опитування проводилося впродовж доби, а саме з 6 по 7 лютого 2019 р., серед студентів усіх курсів шляхом їх самостійного заповнення онлайн-форми анкети. Всього в дослідженні взяв участь 51 респондент; вибірка була сформована за принципом самовідбору (self-selection sampling), через що дане дослідження має незначні обмеження репрезентативності. Серед респондентів виявилось 40 студентів бакалаврату (78,43%) та 11 студентів магістратури (21,57%). Наймолодшому

учаснику опитування виповнилося 18 років, а найстаршому – 25; при цьому, середній вік респондента становить 20 років. Під час аналізу даних враховувалися стать респондентів та їх наявний досвід роботи в сфері економіки.

Результати опитування демонструють, що мовами програмування цікавляться майже в однаковій мірі студенти, які як вже мають відповідний досвід роботи (48,15%), так і ті, хто ще його не набув (51,85%). Розглядаючи гендерний критерій, можна відмітити, що 52,63% представників чоловічої статі виявляють бажання навчитися програмуванню, серед жінок – 53,13%. Таким чином, ставлення представників обох статей є однаковим. Респонденти виявили найбільшу зацікавленість у вивченні популярної інтерпретованої об'єктно-орієнтованої мови програмування Python (52,94%). Також було відзначено високий показник охочих вивчати та використовувати R (43,14%) та SQL (41,18%). Водночас, серед студентів залишаються такі, що негативно налаштовані: 13,73% опитаних відповіли, що не хотіли б опанувати та застосовувати мови програмування в навчальному процесі. На наш погляд, це може пояснюватися недостатнім висвітленням на рівні держави важливості ІТ-навичок для фінансистів і можливостей їх використання в майбутній професії, а також необґрунтованим побоюванням самих

студентів щодо рівня складності навчання програмуванню. Цікавим залишається той факт, що відсутність інтересу було відмічено переважно саме в юнаків (26,32%), у той час як лише 6,25% представниць слабкої статі висловилися проти. До того ж тільки 14,29% таких студентів не мають досвіду роботи за фахом. Хотілося б наголосити, що решта респондентів не визначилися з власною позицією щодо питання опанування та застосування мов програмування в навчанні за спеціальністю.

Аналіз опитування також показав, що студенти майже повністю (96,08%) погоджуються щодо необхідності роботи у відповідному програмному забезпеченні під час практичних занять із фахових дисциплін. Зокрема, 64,71% відповіли, що це доцільно за умови, коли програмне забезпечення, котре використовує університет співпадає з тим, яке користується популярністю в роботодавців. Майже третина опитуваних (31,37%) стверджує, що завжди треба працювати з програмним забезпеченням. Респондентам було запропоновано вказати, які на їх думку навчальні дисципліни потребують обов'язкової роботи з комп'ютерними програмами. До таких дисциплін студенти найчастіше відносили бухгалтерський облік, фінансовий аналіз, інвестиції, оцінку бізнесу, фінансовий менеджмент, фінансову аналітику, фінансовий ринок, фінансове

планування та бюджетування, управлінський облік, економічну статистику, теорію ймовірностей, корпоративні фінанси, проектне фінансування, банківські операції, ризик-менеджмент та страхування. На додаток, 5,88% респондентів акцентували увагу на тому, щоб абсолютно всі предмети, пов'язані із економікою, супроводжувалися роботою з програмним забезпеченням. Також із метою перевірки наявності в студентів-фінансистів уявлення про існуючі програми, нами було запропоновано перелічити відомі їм системи автоматизації бізнесу. У сукупності, респонденти назвали 13 програмних продуктів, що свідчить про загальну обізнаність із ситуацією на ринку.

Загалом, проведене дослідження підтверджує позитивну позицію університету щодо необхідності ширшого впровадження ІТ у навчальний процес. Наразі ІТ-виклики до якісної підготовки фахівців-фінансистів цілком прийнятні за умови швидкого реагування та гнучкості з боку представників освіти, а також системної підтримки з боку держави.

Таким чином, можна підбити підсумки, що в нинішню епоху інформації та глобалізації фінансів, підготовка спеціалістів на високому рівні неможлива без поєднання глибоких теоретичних знань із практичними навичками, особливо таких, що перетинаються з ІТ.

Л.Г. Квасній

к.е.н, доцент

Дрогобицький державний педагогічний університет

імені Івана Франка

В.В. Паславська

к.е.н, доцент

Прикарпатський інститут імені Михайла Грушевського

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВЗАЄМОДІЇ БІЗНЕС- СТРУКТУР ТА ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ

Як показує світова практика, в останні роки спостерігається істотна різниця між бізнес-освітою в усьому світі і в Україні.

Реалії сьогодення підтверджують, що в багатьох випадках батьки, педагоги і навіть самі учні помилково вважають, що освіта потрібна лише для тих, хто хоче закінчити навчальний заклад і зробити кар'єру в бізнесі. Проте, необхідно розуміти принципи та правила функціонування економіки вільного ринку і змінити уявлення про роль бізнесу в економічному розвитку що,

відповідно призведе до зміни уявлень про значення і завдання бізнес-освіти.

Відомо, що менеджмент-освіта створює базу для успіху всіх, хто навчається, незалежно від того, які цілі в житті стоять перед ними. Студентам, які планують у майбутньому стати підприємцями, насамперед варто розібратися в принципах ведення бізнесу. Молоді люди, чиє майбутнє буде пов'язане з такими сферами, як медицина, юриспруденція, наука, також мають розуміти, що без знання принципів ведення бізнесу їх діяльність навряд чи може стати успішною. Такі функціональні підрозділи бізнесу, як маркетинг, менеджмент, бухгалтерський облік, виробництво та фінанси, мусять працювати разом. Крім того, необхідно оволодіти основними прийомами комунікацій, розрахунків і розв'язання різноманітних проблем. Величезна увага приділяється вмінню приймати правильні рішення, набуттю ефективних навичок мислення в процесі аналізу, синтезу й оцінювання інформації.

Світовий досвід показав, що становлення країни як високотехнологічної конкурентоспроможної держави неможливе без впровадження новітніх технологій. А поряд з цим, вища освіта виступає як один з найважливіших стимулів впровадження інновацій, без

чого неможливий поступовий розвиток економіки. За заявкою підприємства (18%), укладення договорів про контрактно-цільову підготовку фахівців (18%), презентації підприємства у ВНЗ (17%), участь фахівців підприємства в навчальному процесі у ВНЗ (10%) [1, с. 11]. На інші види співпраці припадають лише 3%, але саме сюди входять найважливіші для розвитку інноваційної складової національної економіки форми співпраці, пов'язані з проведенням наукових досліджень на замовлення бізнес-організацій, трансфером знань та їх комерціалізацією. [2].

Все це обумовлює необхідність найближчого співробітництва структур бізнесу та установ вищої освіти, що сприятиме успішному розвитку суспільства та досягненню як господарського, так і культурного процвітання.

Практика доводить незаперечний факт, що існують різні національні традиції, але сучасний світовий бізнес і бізнес-освіта багато в чому базуються на американській моделі. Оскільки США — найбільш розвинена й динамічна країна, то її економіка домінує в усьому світі. Однак попри повсюдну американізацію бізнес-освіти, врахування традицій, звичаїв і національної культури свого народу відіграє дуже

важливу роль. Американська система дуже добре працює в Америці. Проте це не означає, що структура навчання в усіх країнах повинна бути однаковою й стереотипною.

Аналіз наукових джерел свідчить, що в колишніх соціалістичних країнах, і зокрема, в Україні, слово «бізнес» не вживалося. Тому вважаємо доцільним внести свої пропозиції у формування української моделі бізнес-освіти на основі поєднання кращого світового досвіду і наших практичних напрацювань у процесі щоденної роботи з українським бізнесом.

Поширеною і перспективною в цьому плані є програма MBA (Master of Business Administration) — програма підготовки конкурентоспроможних на світовому ринку лідерів українського бізнесу. Сьогодні Міжнародний інститут бізнесу пропонує програму MBA, що відповідає міжнародним стандартам якості, але з використанням унікального практичного досвіду бізнес-освіти, нагромадженого МІБом за вісім років роботи з українськими підприємствами. Другий напрям бізнес-освіти — короткострокові семінари та тренінги, присвячені реструктуризації фінансів, управління та маркетингу. Третя частина — це проведення консалтингу й навчання безпосередньо на підприємстві, що допоможе спеціалістам цих структур самим реструктурувати

власне виробництво і застосувати на практиці отримані знання.

Враховуючи сучасний складний стан економіки і нестабільне політичне становище, люди в Україні все ж таки прагнуть здобути якісну бізнес-освіту. А це свідчить про те, що в суспільстві і в Україні в цілому почалися позитивні необоротні процеси розвитку. Шлях може виявитися довгим, але впевнений, Міжнародний інститут бізнесу сприяє прискоренню позитивних змін в Україні, адже будь-які зміни роблять професійно підготовлені люди.

Таким чином, станом на сьогодні необхідна глибша програма бізнес-навчання, і тому зміна назви, яка вказує на наш перехід до нового типу діяльності, досить символічна. На нашу думку, оптимальна модель співпраці бізнесу та українських вузів в сьогоднішніх реаліях повинна базуватися на засадах високої автономії та ініціативи, перш за все, керівництва ВНЗ у підтриманні діалогу з представниками бізнесу, виявленні та реагуванні на їх потреби у забезпеченні затребуваними висококваліфікованими спеціалістами та розробленими інноваційними ідеями.

Перелік використаної літератури:

1. Покідіна В. Університети та бізнес: міжнародний досвід співпраці та перспективи для України / В. Покідна // Проект «Популярна економіка: ціна держави». – 2016. – № 41. – 25 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :http://cost.ua/files/Universities%20and%20business_report.pdf.
2. Тарасенко С.І. Партнерство університетів та бізнесу: форми та перспективи розвитку в умовах підвищення інноваційності економіки / С. І. Тарасенко // Економіка і суспільство. – Випуск № 13 / 2017. – С. 302.

Д.В. Клиновий

канд. екон. наук, с.н.с., доцент

ДУ "Інститут економіки природокористування
та сталого розвитку НАН України"

**ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
У КУРСІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
БЕЗРОБІТНИХ ЗА НАПРЯМОМ "УПРАВЛІННЯ
ПРОЕКТАМИ"**

У процесі підвищення кваліфікації безробітних за спрямуванням Служби зайнятості України за напрямом

"Управління проектами" виникає проблема інформаційного забезпечення слухачів сучасним інструментарієм, за допомогою якого можна змоделювати роботу умовної фірми для створення імітаційної моделі бізнесу з метою її представлення на сертифікаційному занятті, яке проходить у формі бізнес-тренінгу. При цьому цільовою задачею є представлення на сертифікації власного розробленого інвестиційного проекту з розвитку бізнесу. Для автоматизації розрахунків з оцінювання вартості проекту та його чутливості до факторів невизначеності в початковому класі та в позааудиторній роботі, як правило, може використовуватися програма Microsoft Project або Project Expert різних версій [1, с. 240-255]. Проте, досвід показує, що також для виконання розрахунків щодо імітації впровадження проекту фірмою-моделлю може бути з успіхом використана в навчальному процесі також і програма "Управління невеликою фірмою". Серед її основних переваг варто відзначити те, що вона дозволяє слухачеві з різних сторін імітувати діяльність з розвитку бізнесу, а саме - реєструвати плановані операції господарської діяльності, замовлення клієнтів і їх стан, зобов'язання перед замовниками, проводити різні супровідні розрахунки. Дуже корисним є те, що програма дозволяє використовувати певні наочні ілюстративні

матеріали, зокрема - графіки реалізації робіт і надання послуг, прогнози із завантаження виробничих ресурсів, завдання персоналу, плани продажів тощо. Для практичного аналізу впровадження розробленого інвестиційного проекту змодельованою фірмою можуть бути застосовані такі властивості програми "Управління невеликою фірмою", як ведення кадрового обліку й розрахунки заробітної плати; створення планів з виконання робіт і надання послуг; облік виконання виробничих операцій; формування торговельних угод, включаючи роздрібні продажі; калькуляція витрат на випуск продукції та розрахунок її собівартості, амортизаційних відрахувань тощо. Також корисним є те, що в програмі відображається майно підприємства та його фінансові активи, фінансове планування бюджету фірми та безпосередньо впроваджуваного проекту. Особливий інтерес викликає можливість у процесі проектного аналізу розрахувати грошові потоки від впровадження проекту фірмою на основі розрахунку прибутків, видатків і доходів від проекту. Дуже позитивним для навчального процесу є те, що за призначенням ця програма може застосовуватися для ведення управлінського обліку одного або кількох реалізовуваних фірмою проектів, або незалежних проектів у кількох змодельованих фірмах. Великою перевагою

програми є те, що вона дозволяє масштабування моделі бізнесу, може застосовуватися для моделювання діяльності фірм як виробничого, так й інфраструктурного, торговельного спрямування. Досвід застосування використання цієї програми у навчальному процесі слухачами курсів підвищення кваліфікації свідчить про те, що виконана за допомогою даної програми залікова робота та відповідна сертифікаційна презентація дозволяє зекономити час на виконання залікової роботи, полегшує сприйняття матеріалу слухачами та підвищує загальну якість залікових/випускних робіт та презентацій, за результатами яких слухачі курсів отримують, поряд зі свідоцтвом про підвищення кваліфікації, також і свідоцтво про проходження бізнес-тренінгу з прилюдною презентацією власноруч підготовленого проекту з розвитку бізнесу перед кваліфікаційною комісією.

Перелік використаної літератури:

1. Гужва В.М. Інформаційні системи і технології на підприємствах: Навч.посібник. - К: КНЕУ, 2001. - 400с.

М.М. Колос
викладач вищої категорії
Київський професійно-педагогічний коледж імені
Антоня Макаренка

ЕЛЕКТРОННИЙ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС ЯК ІНТЕГРОВАНІЙ ЗАСІБ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Досліджуючи засоби навчання на базі ІКТ, ми прийшли до висновку, що у сучасній педагогічній науці відсутня єдина система їх класифікації. Додатково процес класифікації ускладнює багатофункціональність ІКТ і широта спектру виконуваних завдань. Нині дістав розповсюдження термін електронний освітній ресурс (EOR) – це широкий спектр продукції, основою якої є інформаційне наповнення і програмна складова, що дозволяють виконувати визначені функції або комплекс функцій з реалізації або супроводу освітнього процесу. Аналогами цього терміну в країнах Північної Америки і Західної Європи є Electronic Learning, Electronic Tutoring (e-learning, e-tutoring). Вони інтегрують такі термінологічні поняття в галузі застосування ІКТ в освіті, як комп'ютерні технології навчання, інтерактивні мультимедіа, навчання на

основі web-технологій, онлайн-навчання тощо. Останнім часом у світовій науці поширюється термін «Blended Learning» (змішане навчання), який інтегрує традиційні форми навчання (face-to-face, використання друкованих матеріалів тощо) з електронним навчанням [1].

I. Антоненко вважає, що термін «електронні ресурси» вміщує такі аспекти поняття, як цифрова форма фіксації даних, комп'ютерні засоби та програмне забезпечення для їх відтворення і керування, електронне середовище для розповсюдження (комп'ютерні мережі та засоби телекомунікаційного зв'язку) [2].

ЕОР є складовою частиною навчально-виховного процесу, має навчально-методичне призначення та використовується для забезпечення навчальної діяльності вихованців, учнів, студентів і вважається одним з головних елементів інформаційно-освітнього середовища. Метою створення ЕОР є модернізація освіти, змістове наповнення освітнього простору, забезпечення рівного доступу учасників навчально-виховного процесу до якісних навчальних та методичних матеріалів незалежно від місця їх проживання та форми навчання, створених на основі інформаційно-комунікаційних технологій. До основних видів ЕОР належать: електронний документ, електронне видання, електронні дидактичні демонстраційні матеріали,

інформаційна система, депозитарій електронних ресурсів, комп'ютерний тест, електронний словник, електронний довідник, електронна бібліотека цифрових об'єктів, електронний навчальний посібник, електронний підручник, електронні методичні матеріали, курс дистанційного навчання, електронний лабораторний практикум [3]. На нашу думку, найбільш оптимізоване визначення ЕОР міститься у працях В. Биков, який формулює електронні освітні ресурси як сукупність електронних інформаційних об'єктів (документів, документованих відомостей та інструкцій, інформаційних матеріалів та ін.), інформаційно-об'єктне наповнення електронних інформаційних систем (електронних бібліотек, архівів, банків даних, інформаційно-комунікаційних мереж та ін.), призначених для інформаційного забезпечення функціонування і розвитку системи освіти [4].

Щодо перспектив розвитку ІКТ, то їх майбутнє науковці пов'язують із удосконаленням та масовим розповсюдженням мобільних засобів зв'язку. Мобільним прийнято вважати навчання, що здійснюється регулярно шляхом використання компактних, портативних мобільних приладів і технологій і дозволяє учням спілкуватись, отримуючи або створюючи інформацію. Методика мобільного навчання базується на використанні трьох видів

пам'яті: зорової, слухової і моторної. Оскільки у кожної людини домінує, як правило, лише один вид пам'яті, використання трьох видів дозволяє налаштувати навчальний матеріал на індивідуального користувача.

Також перспективним напрямом розвитку ІКТ учені визнають хмарні обчислення (cloud computing). В освіті хмарні сервіси застосовують для полегшення доступу до ЕОР, що складають змістовне наповнення хмарно орієнтованого середовища, а також забезпечення процесів створення і постачання освітніх сервісів. Внаслідок цього можливе створення персоніфікованого комп'ютерно-інтегрованого навчального середовища, під яким розуміють таке відкрите комп'ютерно-інтегроване навчальне середовище педагогічних систем, в якому забезпечуються налаштування ІКТ-інфраструктури на індивідуальні інформаційно-комунікаційні, інформаційно-ресурсні та операційно-процесуальні потреби учасників навчального процесу.

Отже, узагальнюючи сказане, визнаємо інформатизацію професійної освіти об'єктивною відповіддю системи на виклики постіндустріального глобалізованого суспільства. На вирішення питань ефективного застосування інформаційно-комунікаційних технологій, створення ЕОР для підготовки кваліфікованих

робітників у ПТНЗ спрямоване наше подальше дослідження.

Перелік використаної літератури:

1. Соловов А. В. Электронное обучение: проблематика, дидактика, технология [Електронний ресурс] А. В. Соловов. — Режим доступу: http://cnit.ssau.ru/news/book_solovov/index.html.
2. Антоненко І. Е лектронні ресурси як об'єкт каталогізації: історія питання, термінологія, форматне забезпечення / І. Антоненко, О. Баркова // Бібл. вісн. — 2004. — № 2. — С. 11—22.
3. Положення про електронні освітні ресурси: затверджене Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 1060 від 01.10.2012 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12>.
4. Биков В. Ю. Методологічні та методичні основи створення і використання електронних засобів навчального призначення / В. Ю. Биков, В. В. Лапінський // Комп'ютер у школі та сім'ї. — 2012. — №2 (98). — С. 3—6.

О.О. Комліченко

канд. екон. наук, доцент

Херсонський політехнічний коледж ОНПУ

А.Ю. Зик

інженер,

Херсонський політехнічний коледж ОНПУ

БІНАРНІ ЗАНЯТТЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ (ФАХОВИХ) КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Сучасні підходи до підготовки фахівців з економіки вимагають наукового обґрунтування вдосконалення організації освітнього процесу на основі впровадження новітніх принципів, технологій і методів навчання. Все це передбачає використання інноваційних методик проведення аудиторних занять і самостійної роботи здобувачів освіти.

Зміна економічних відносин в суспільстві впливає на формування компетенцій майбутніх фахівців. Тому актуальними є питання не лише створення дієвої системи освіти, а й якісна підготовка економістів-професіоналів, здатних задовольняти ринкові запити працедавців, проводити комплексний аналіз фінансово-господарської

діяльності, обґрунтовувати управлінські рішення, розробляти стратегії розвитку підприємства.

Аналіз наукових публікацій свідчить про посилення уваги до впровадження інноваційних технологій в освітній процес. Особливості організації навчально-виховного процесу в закладах освіти розглянуті в працях Ю. Бабанського, В. Краєвського, В. Кричевського, В. Кременя та ін. С. Базиль, О. Бобир, О. Клевцова, М. Ковальчук, О. Красик, Г. Липак, О. Орбчук досліджували методику проведення бінарних занять.

Оновлення змісту освіти передбачає послідовне перетворення пізнавальної діяльності здобувачів освіти у професійні компетенції фахівця. Тому доцільно вже в навчальних аудиторіях набувати спеціальних (фахових) компетентностей; залучати здобувачів освіти до розв'язування проблемних ситуацій, максимально наближених до професійної діяльності, та прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Цьому сприяє проведення бінарних занять, які дають можливість розширити кругозір, застосувати набуті знання і навички на практиці, сформувати фахові вміння та створюють умови для підготовки конкурентоспроможного фахівця.

За визначенням М. Ковальчука і Т. Постовалової, бінарне заняття (від лат. *binarius* – подвійний) – різновид

інтегрованого уроку, що органічно поєднує вивчення двох предметів, наприклад, математики та інформатики, агрохімії і біології, економіки та інформатики тощо [2].

С. Базиль вважає бінарне заняття нестандартною формою навчання для реалізації міжпредметних зв'язків, яке ведуть два викладачі, де творчість двох педагогів переростає у творчий процес здобувачів освіти [1].

А.В. Хуторський зазначає, що бінарні заняття належать до занять комунікативного типу. Це спеціально організовані дослідження, які об'єднують знання з різних наук; сприяють вирішенню певної проблеми, яка виникла на межі навчальних дисциплін; дозволяють досягти цілісного сприйняття здобувачами освіти досліджуваних питань та мають практичну спрямованість [4].

На нашу думку, бінарним є заняття, що проводиться одночасно з двох дисциплін на основі тісних міжпредметних зв'язків, з активним використанням інформаційних систем і технологій. Метою бінарного заняття є створення умов практичного застосування здобувачами освіти сформованих загальних і фахових компетентностей та надання можливості оцінки програмних результатів навчання.

Необхідно зазначити, що проведення бінарних занять можливе за таких умов: повинні співпадати або бути

близькими об'єкти дослідження; використовуватися однакові або подібні методи дослідження; дисципліни, які інтегруються, мають бути побудовані на загальних закономірностях.

З досвіду нашої діяльності, першим етапом є аналіз робочих програм навчальних дисциплін та їх методичного забезпечення. На засіданнях кафедри економіки викладачі розробляють структурно-логічну схему підготовки фахівців та тематичної (модульної) інтеграції дисциплін, визначають спільні об'єкт і методи дослідження. Використовуючи перелік передбачених програмою міждисциплінарних зв'язків, викладачі скоординовано визначають проблему, об'єкт вивчення, спільні цілі та теми, які є базовими для вивчення згодом фахових дисциплін; обґрунтовують можливості використання знань, отриманих на бінарному занятті, для подальшої професійної діяльності.

Другий етап передбачає розробку плану (сценарію) бінарного заняття. Викладачі ретельно відбирають зміст заняття, визначають завдання з кожної навчальної дисципліни, розробляють навчально-дидактичний пакет та засоби діагностики знань, окреслюють функції кожного викладача.

Творча співпраця викладачів і здобувачів освіти відбувається на третьому етапі, під час якого співставляють

плани та методичні матеріали, узгоджують їх і за необхідності коректують, коригують домашні завдання для здобувачів освіти. Особливу увагу слід звернути на використання методів проблемно-пошукового навчання (моделювання реальних професійних ситуацій, ділові ігри, «мозковий штурм», розробка проектів, вправи з дефіцитом інформації, тощо), поєднання групових та індивідуальних форм роботи, враховуючи психологічні особливості здобувачів освіти. На цьому ж етапі доцільно об'єднати студентів в творчі групи, які проведуть аналіз, систематизацію і узагальнення інформації; виявлять аналогії; висунуть гіпотези; обґрунтують висновки; сформулюють власну оцінку; творчо опрацюють матеріали заняття. Це сприятиме формуванню навичок креативного мислення та пошуку нестандартного вирішення проблеми.

На рисунку 1 представлена схема проведення бінарного заняття з дисциплін «Фінансовий облік» та «Інформаційні системи і технології в обліку», використовуючи спеціальне програмне забезпечення («1С:Бухгалтерія, 2.0 для України»).

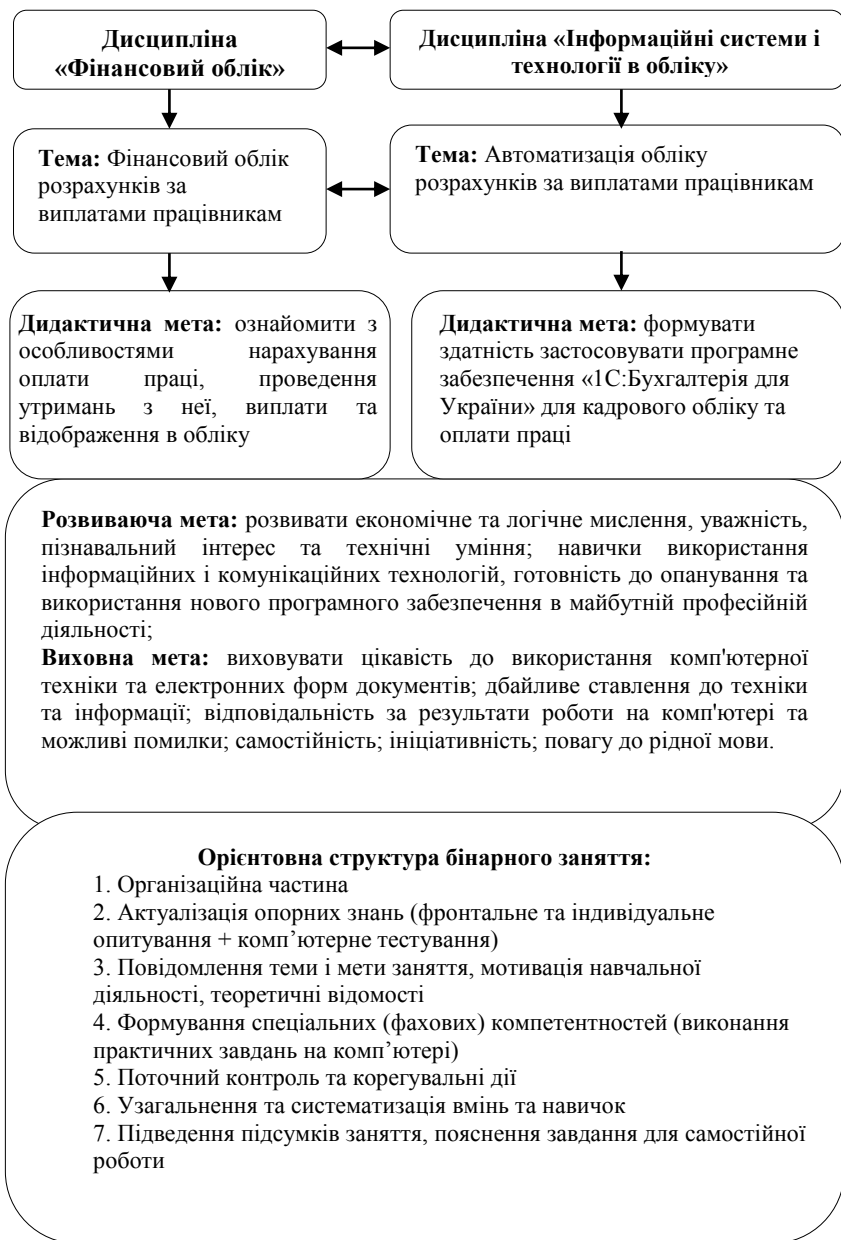

Рис. 1 – Схема проведення бінарного заняття

Отже, бінарні заняття створюють передумови для формування фахівця, здатного креативно мислити, цілісно сприймати світ, поглиблено аналізувати проблеми в декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, використовуючи комп'ютерні технології.

Перелік використаної літератури:

1. Базиль С. М. Бінарне заняття з дисциплін «Маркетинг» і «Інформатика та комп'ютерна техніка» [Електронний ресурс] / С. М. Базиль // Режим доступу: <http://www.teacherjournal.com.ua/proftexosvta>.
2. Ковальчук М. Бінарний урок: одна з форм інтерактивних технологій навчання / М. Ковальчук, Т. Постовалова // Освіта. Технікуми. Коледжі. 2009. № 2. С. 19–24.
3. Тупчій А. Методичні рекомендації щодо впровадження в процес навчання моделі формування фахової компетентності майбутніх спеціалістів бухгалтерського обліку / А. Тупчій // Теорія і методика управління освітою. 2013. № 10. С. 31-38.
4. Хуторской А.В. Практикум по дидактике и современным методикам обучения: учебное пособие / А.В. Хуторской. СПб.: Питер, 2004. 541 с.

Я. В. Кононенко

кандидат економічних наук

завідуюча науково-дослідним сектором

зовнішньоекономічної діяльності ПРИВАТНОГО

АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЕФЕКТ», м. Харків

**СИНЕРГЕТИЧНА ПАРАДИГМА У ВЗАЄМОСВ'ЯЗКУ
ІНДИВІДУУМ – СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ –
ДЕРЖАВА**

У сучасних умовах економіки, інтегрованої в міжнародні відносини, особливої уваги потребує розгляд питань, пов'язаних із синергетичними ефектами, кооперацією, М&А. Отже, тема дослідження є актуально.

Синергія, або взаємозв'язаність, присутня навколо нас у всесвіті, у природі, у родині, в організаційних формах суб'єктів господарювання. Закон синергії стверджує, що будь-яка динамічна система прагне отримати максимальний ефект за рахунок своєї цілісності, адже спільна дія декількох факторів може відрізнятися від суми роздільних ефектів [1].

Національна економіка може отримувати синергетичні ефекти, що виражаються в збереженні та відновленні природних ресурсів; економії матеріальних

ресурсів; підвищенні ефективності та стійкості виробництва в результаті системного управління процесом впровадження інноваційних технологій. З іншого боку, за відсутності управління в системі може панувати протилежність синергізму – дисергізм → тах, і система починає працювати проти себе, втрачаючи ресурси і результати [2, с. 246–247; 3, с. 250].

Синергетичні ефекти можуть бути як природним, так і штучним явищем, вони можуть бути наявними або прихованими в організаційних структурах, інтегрованих об'єднаннях, групах компаній.

В дослідженнях не дуже чітко акцентується увагу на ролі індивідуума та впливі держави в економічних процесах та відносинах. Вважаємо, що саме структурно-логічний ланцюг «індивідуум – суб'єкт господарювання – держава» може стати механізмом реалізації соціально-економічних проблем суспільства, адже саме людина є первісним ключовим об'єктом початку соціальних, економічних та політичних перетворень, а державно-приватне партнерство, в цілому, дозволяє залучити розрізнені можливості, ідеї, принципи, інвестиції, інновації, персоналії, що сприяє конкурентоспроможності як людини-спеціаліста окремо, так і підприємства, регіону, держави взагалі [4].

Отже, пропонується назвати цей ефект «сіндустріальним», тобто це синергія індивідуума та індустрії в контексті державно-приватного партнерства, що може бути доповненням синергетики з метою аналізування процесів та зв'язків інтелектуальних можливостей індивідуума та індустрії задля виявлення синергетичних або дисинергетичних ефектів задля пошуку ефективних управлінських рішень.

Виникає питання щодо механізму виявлення спеціалістом або керівником проекту чи бізнесу вказаних синергетичних та/або дисинергетичних ефектів. Припускаємо, що цей процес має декілька рівнів, а саме:

- 1) «ейдос»-рівень;
- 2) «апріорі»-рівень;
- 3) «статус-кво»-рівень;
- 4) «апостеріорі» рівень виявлення наявності ефектів тобто їх сутність, первісний рівень, поточний рівень та рівень досвіду.

Також необхідно зазначити, що синергетичні та дисинергетичні ефекти досить проблематично оцінювати, і, взагалі, фахівці використовують прогнозний метод, метод експертних оцінок, метод Делфі, що дає змогу отримувати судження стосовно достовірності результатів експертного опитування, а також метод дисконтування грошових

потоків, але це не є достатнім для комплексного оцінювання вказаних ефектів на практиці.

Таким чином, вищезазначені недоліки щодо оцінювання синергетичних та дисинергетичних ефектів планується поступово усунути завдяки використанню новітніх технологій автоматизації бізнесу, що, в свою чергу, поліпшить якість отриманих показників економічної ефективності діяльності на мікро-, мезо-, та макро- рівні.

Перелік використаної літератури:

1. Волинчук В. В. Синергетичний ефект сталого розвитку регіонів / В. В. Волинчук // Фінансовий простір. – 2012. – № 3 (7). – С. 66–70.
2. Варцаба В. І. Конструювання синергетичних ефектів в національній економіці України / В. І. Варцаба, О. В. Мостіпака // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2017. – Сер. Економіка. Вип. 2 (50). – С. 245–252.
3. Варцаба В. І. Синергетична парадигма гармонізованого управління людськими ресурсами соціально-економічних систем / В. І. Варцаба // Проблеми економіки. – 2015. – № 2. – С. 247–252.
4. Косач І. А. Державно-приватне партнерство в контексті системно-синергетичної парадигми / І. А. Косач // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2015. – № 2 (2). – С. 49–55.

Ю.М. Кравченко

магістр кафедри обліку та оподаткування
Київський кооперативний інститут бізнесу і права

НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ - ЯК ОБ'ЄКТ ОБЛІКУ ТА ЇХ МІСЦЕ В УПРАВЛІННІ ОБЛІКОВОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА

Розвиток економіки, на сьогоднішній день, передбачає значне підвищення конкурентної боротьби та становлення стабільного розвитку свого бізнесу. Одним із факторів, що впливають на результати останніх є застосування в фінансово-господарській діяльності нематеріальних активів, які дозволяють, з одного боку - зменшувати затрати на виробництво, а з іншого - збільшувати обсяги реалізації продукції шляхом формування торгової марки, бренду, авторського права. Слід зауважити, що актуальність використання нематеріальних активів в діяльності підприємства зростає з переходом конкуренції в нецінову форму, що стає можливим у зв'язку з наявністю відкритого доступу до таких факторів виробництва як земля, праця і капітал. Таким чином будь-яке підприємство для досягнення високих результатів повинно зосереджувати свою увагу на

ефективному використанні нематеріальних активів. За таких умов бухгалтерський облік, як основна інформаційна і управлінська система, яка забезпечує прийняття управлінських рішень повинна мати відповідний методологічний інструментарій для бухгалтерського відображення нематеріальних активів з метою задоволення зростаючих потреб заінтересованих користувачів.

Нематеріальні активи – це об'єкт бухгалтерського обліку, який виникає внаслідок володіння правами на об'єкти інтелектуальної власності або на обмежені ресурси та їхнього використання в господарській діяльності з метою подальшого отримання доходу (вигоди).

Проведені наукові дослідження дають можливість наголосити на тому, що основними нормативними документами, якими слід користуватися суб'єктам господарської діяльності у питаннях, пов'язаних із нематеріальними активами, є Цивільний кодекс України, Закон про авторське право, П(С)БО 8 «Нематеріальні активи», МСБО 38 "Нематеріальні активи", Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів тощо.

Таблиця 1

Порівняння тлумачень поняття "Нематеріальний актив"
відповідно до чинних нормативно-правових актів

Нормативно-правовий документ	Суть нематеріальних активів
Податковий кодекс України (п. 14.1.120)	Нематеріальні активи — право власності на результати інтелектуальної діяльності, у т. ч. промислової власності, а також інші аналогічні права, визнані об'єктом права власності (інтелектуальної власності), право користування майном та майновими правами платника податку в установленому законодавством порядку, у т. ч. набуті в установленому законодавством порядку права користування природними ресурсами, майном та майновими правами [1]
П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» (п. 4)	Нематеріальний актив — немонетарний актив, який не має матеріальної форми та може бути ідентифікований [2]
МСБО 38 "Нематеріальні активи" (п.8 абз. 9)	Нематеріальний актив – немонетарний актив, який не має фізичної субстанції та може бути ідентифікований [3]

<p>Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів Наказ Міністерства фінансів України № 1327</p>	<p>Нематеріальними активами вважаються немонетарні активи, які не мають матеріальної форми та можуть бути ідентифіковані (незалежно від строку їх корисного використання (експлуатації)). Немонетарними активами вважаються усі активи, крім грошових коштів, їх еквівалентів та дебіторської заборгованості у фіксованій (або визначеній) сумі грошей [4, стор. 87]</p>
--	--

Проведений аналіз економічної суті нематеріальних активів, дає можливість стверджувати, що немає єдиного сутнісного підходу до тлумачення "Нематеріальний актив". Але всі вони зводяться до єдиного поняття (змісту) - як його філософської категорії.

Дослідження з теорії бухгалтерського обліку обліку нематеріальних активів свідчать про те, що облік нематеріальних активів ведеться за кожним об'єктом і за окремими групами (таблиця 2).

Таблиця 2

Групи об'єктів нематеріальних активів в обліку суб'єктів господарювання (згруповано автором)

<p>Окрема група нематеріальних активів</p>	<p>Коротка характеристика нематеріального активу [4, стор 92]</p>	<p>Відповідний рахунок</p>	<p>Окрема група нематеріальних активів (Податковий кодекс України,</p>
--	---	----------------------------	--

			ст. 145.1.1.) [1]
Права користування природними ресурсами	Право користування надрами, іншими ресурсами природного середовища, геологічною та іншою інформацією про природне середовище тощо	121 «Права користування природними ресурсами»	Група 1 — права користування природними ресурсами (право користування надрами, іншими ресурсами природного середовища, геологічною та іншою інформацією про природне середовище)
Права користування майном	Право користування земельною ділянкою відповідно до земельного законодавства, право користування будівлею, право на оренду	122 «Права користування майном»	Група 2 — права користування майном (право користування земельною ділянкою, крім права постійного користування земельною ділянкою, відповідно до

	приміщень тощо		закону, право користування будівлею, право на оренду приміщень тощо)
Права на комерційні позначення	Права на торговельні марки (знаки для товарів і послуг), комерційні (фірмові) найменування тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті	123 «Права на комерційні позначення»	Група 3 — права на комерційні позначення (права на торговельні марки (знаки для товарів і послуг), комерційні (фірмові) найменування тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті
Права на об'єкти промислової власності	Право на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, сорти рослин, породи тварин, компонування (топографії)	124 «Права на об'єкти промислової власності»	Група 4 — права на об'єкти промислової власності (право на винаходи, корисні моделі, промислові

	інтегральних мікросхем, комерційні тасмниці, у тому числі ноу-хау, захист від недобросовісно ї конкуренції тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті		зразки, сорти рослин, породи тварин, компонування (топографії) інтегральних мікросхем, комерційні тасмниці, в тому числі ноу-хау, захист від недобросовісно ї конкуренції тощо) крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті
Авторське право та суміжні з ним права	Право на літературні, художні, музичні твори, комп'ютерні програми, програми для електронно-обчислювальних машин, компіляції даних (бази даних), виконання, фонограми, відеограми,	125 «Авторське право та суміжні з ним права»	Група 5 — авторське право та суміжні з ним права (право на літературні, художні, музичні твори, комп'ютерні програми, програми для електронно-обчислювальних машин, компіляції даних (бази

	передачі (програми) організацій мовлення тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті		даних), фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення тощо) крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті
Інші нематеріальні активи	Право на провадження діяльності, використання економічних та інших привілеїв тощо)	127 «Інші нематеріальні активи»	Група 6 — інші нематеріальні активи (право на ведення діяльності, використання економічних та інших привілеїв тощо)

Таким чином, згідно Податкового кодексу України (податковий облік) на відміну від бухгалтерського обліку, на деякі нематеріальні активи встановлено мінімальні строки їх використання. Окрім того, перш ніж зарахувати нематеріальний актив на баланс підприємства, потрібно впевнитися в тому, що такий об'єкт відповідає ознакам нематеріального активу. Для цього враховуються багато

чинників, зокрема: аналізуються ознаки нематеріального активу, витрати на дослідження або розробки (результат досліджень).

Важливим також є те, що для цілей оподаткування Податковим кодексом передбачено здійснення переоцінки основних засобів відповідно до п. 146.21 ст. 146. Щодо дооцінки нематеріальних активів необхідно зазначити, що згідно із п. 152.10 ст. 152 Податкового кодексу якщо платник податку приймає рішення про уцінку/дооцінку активів відповідно до правил бухгалтерського обліку, така уцінка/дооцінка з метою оподаткування не змінює балансову вартість активів та доходи або витрати такого платника податку, пов'язані з придбанням зазначених активів [1]. Хочемо також звернути увагу на тому, що дохід від продажу або іншого відчуження об'єкта нематеріального активу визначається згідно з договором про його продаж або інше відчуження, але не нижче звичайної ціни такого об'єкта (активу). Це свідчить про те, що сума перевищення доходів від продажу або іншого відчуження над балансовою вартістю окремих об'єктів нематеріальних активів включається до доходів платника податку, а сума перевищення балансової вартості над доходами від такого продажу або іншого відчуження - до його витрат. Сума перевищення доходів від продажу або

іншого відчуження безоплатно отриманих нематеріальних активів над їх вартістю, що була включена до складу доходів у звітному (податковому) періоді їх отримання, включається до доходів платника податку, а сума перевищення вартості, включена до складу доходів у зв'язку з безоплатним отриманням над доходами від такого продажу або іншого відчуження - до його витрат.

Перелік використаної літератури:

1. Податковий кодекс України. Режим доступу - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Національні стандарти бухгалтерського обліку. Режим доступу - http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SH000099.html.
3. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку. Режим доступу - https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010.
4. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством навчальний посібник / О.А. Лаговська, С.Ф. Легенчук В.І. Кузь, С.В. Кучер. - Житомир: Вид. О. О. Євенок, 2017. - 416 с.
5. <http://rada.gov.ua/>.

О.І. Кравчук

к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ТРЕНДИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Технологічні трансформації в сфері управління персоналом характеризуються суттєвим збільшенням обсягів використання цифрових технологій для реалізації кадрових процесів, появою нових способів їх виконання, як наприклад, використання методів пошуку пасивних кандидатів у соціальних мережах, робота з віртуальними дистанційними командами, використання технологій «сліпого» рекрутингу, гейміфікація, застосування штучного інтелекту для добору, розвитку чи оцінювання персоналу. Нові підходи до виконання процесів управління персоналом спричинюють суттєву технологічну трансформацію, яка вимагає підвищення рівня цифрової компетентностей менеджерів з персоналу для ефективного виконання ними своїх функцій, як в на сьогодні, так і у найближчому майбутньому. Тенденції розвитку цифрових технологій управління персоналом охоплюють штучний інтелект та цифрове навчання, розмовні платформи, які

відповідають за змішування цифрових та аналогових середовищ та технології блокчейнів [1]. Деякі з цих тенденцій більше впливають на управління персоналом ніж інші, саме тому, доцільно виділити основні тренди цифровізації управління персоналом, які, на нашу думку, можна описати у наступних ключових моментах.

Так, використання штучного інтелекту, насамперед, для набуття та розширення досвіду працівників через отримання та залучення потужних інструментів для навчання та індивідуального розвитку. За таких умов, використання застарілих технологій та систем у цих процесах призведе до збільшення роз'єднаності працівника та необхідних йому знань, збільшення тривалості процесу навчання. Робота з великими масивами даних (Big Data) використовуватиметься для покращення рекрутингу, вимірювання показників по персоналу, тощо. Розширення можливостей аналітики управління персоналом, яка ґрунтуватиметься на опрацюванні все більших обсягів інформації, допомагатиме організації приймати оптимальні рішення, аналізуючи великі обсяги внутрішніх даних для виявлення прихованих моделей та кореляцій, які потім можуть бути використані для визначення ключових тенденцій розвитку кадрової ситуації на перспективу. Особливо актуальним є використання таких даних в

управлінні персоналом для покращення рекрутингу, залучення персоналу та вимірювання вартості, яку приносить працівник для організації. При цьому, в центрі усіх технологічних зрушень та інновацій, які запроваджуються нові стандарти для управління бізнесом в цілому, та в сфері управління персоналом, зокрема, має залишатися людина. Прийняття рішення про впровадження нової технології управління персоналом має базуватися на потребах і інтересах працівника, оскільки кожне застосування технологій пов'язане з людьми, з їх комфортом та ефективністю. Тому очевидною є необхідність у адаптації та модернізації інфраструктури організацій, яка відповідає розвиненому технологічному ландшафту, тому що є здорово і продуктивно, але, головним чином, допоможе працівникам у роботі.

Працівники є найціннішою частиною організації, і ефективність їх залучення є вирішальною для організаційного зростання. Швидкий розвиток програмного забезпечення (далі – ПЗ) управління персоналом і суттєві зміни в управлінні персоналом – від спрощеного розпізнавання працівників до покращених платформ управління продуктивністю, використання високих технологій та керованих даних – трансформують робоче місце менеджера з персоналу, яке сьогодні вимагає

надійного ПЗ, що б сприяло реалізації цілей управління персоналом, спрямованих на залучення та розвиток працівників. Еволюція ПЗ управління персоналом вдало проілюстрована в дослідженнях Дж. Берсіна для Deloitte [2], які підтверджують зростання обсягів та розширення ринку HR-систем протягом багатьох років. Результати дослідження ілюструють прогрес, досягнутий у порівнянні з 2000 роком, коли ПЗ надавало можливість автоматизувати окремі функції управління персоналом, такі як ведення записів, наймання, заробітна плата та управління навчанням; крім того, зростання конкуренції за таланти призвело до появи ринку ПЗ управління талантами. Очевидно, що досягнення в сфері технологій розвивали можливості управління персоналом, а тому виникла необхідність у платформах та програмах, які б охоплювали інші ініціативи, такі як: залучення працівників до участі в управлінні організацією; управління винагородами, визнанням, заслугами тощо.

Сучасні тенденції в галузі цифровізації управління персоналом змінилася і продовжують рухатися до хмарних обчислень. Стандартне ПЗ управління персоналом завжди зосереджувало увагу на завершенні завдання та збереженні інформації, але зараз компанії мають на меті замінити традиційне ПЗ на хмарні рішення управління персоналом,

перевагами переходу на які є: доступ з будь-якого місця, надзвичайна зручність для користувачів, підтримка мобільних додатків, простота оновлень, зменшення технічного обслуговування та, що найважливіше, зменшення вимог до IT-інфраструктури, таких як апаратне забезпечення та підготовлений персонал.

Продовжуватиметься інтеграція цифрових технологій соціальних медіа та навчання персоналу. Досвід використання соціальних медіа в практиці управління персоналом свідчить, що вони можуть бути ефективним способом спілкування на робочому місці, соціального визнання, підвищення рівня взаємодії персоналу, тощо. Системи управління навчанням поступово перетворюються на застарілий інструмент, а управління персоналом приймає новітні веб-технології проведення інтерв'ю; фундаментальною навчальною платформою стає відео-навчання; а візуальний елемент, що підтримує функції у ПЗ управління персоналом, все частіше має значення віртуальної реальності та штучного інтелекту.

Розуміння управління персоналом як стратегічної функції управління організацією підвищує значимість прогнозної аналітики персоналу. Перевага надаватиметься платформам, які даватимуть можливості інтегрувати засоби комунікацій, підтримувати технологію для

міжособистісного спілкування, а також матимуть кращі інструментів для збирання даних та їх поширення, оскільки це дозволяє швидко отримати доступ до інформації в реальному часі. Оперативні опитування, дослідження залученості працівників, оцінювання корпоративної культури чи інші дослідження вимагають від служби персоналу працювати як єдиний аналітичний центр управління персоналом.

«Мобілізація» сучасних технологій, пов'язана із прогресом в цій галузі, завдяки якому у використанні перебуває більше мобільних пристроїв, ніж комп'ютерів та ноутбуків, з одного боку, і найкращий доступ до всієї інформації можливий через мобільний телефон, з іншого, суттєво впливає на ПЗ управління персоналом вимагаючи від нього відповідної адаптації. Наприклад, мобільні додатки можуть стати величезною перевагою для рекрутерів, оскільки багато потенційних кандидатів використовують свої мобільні пристрої для пошуку роботи та можуть легко застосовувати їх в дорозі. В Україні вже є позитивний досвід використання такого мобільного додатку – rabota.ua.

Окреслюючи сучасні тенденції в сфері розвитку ПЗ управління персоналом, можна виділити, наступні з них, які на нашу думку, будуть притаманними і для компаній в

Україні. Це насамперед, зростання обсягів використання програмних продуктів в управлінні персоналом, перехід до систем, які базуються у хмарі, інтеграція з соціальними медіа та навчанням, прогнозна аналітика персоналу, мобільна «платформа» технологій управління персоналом. В цілому, прорив у технологіях управління персоналом має бути націлений на розумні дані, цінність за гроші та зручність у користуванні. Розвиток ПЗ управління персоналом має задовольняти потреби як організацій, так і з працівників, що дасть можливість організаціям ефективніше розвивати ініціативи в управлінні персоналом щодо підвищення ефективності, оцінювання чи залучення працівників. Технологія допомагає створювати прозорість і дає змогу працівникам та службам персоналу залишатися оновленими за прогресом. Тому, для організацій потрібно створити прозорі умови роботи із застосуванням ПЗ для потреб управління персоналом.

Перелік використаної літератури:

1. George, Sh. 6 Trends in the Gartner Hype Cycle for Human Capital Management. 2018. URL: <https://www.gartner.com/smarterwithgartner/6-trends-in-the-gartner-hype-cycle-for-human-capital-management-2018/> (дата звернення: 03.02.2019)

2. Bersin, J. HR Technology Disruptions for 2017: Nine Trends Reinventing the HR Software Market . 2016. Deloitte Development LLC. URL:
<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/us/Documents/human-capital/us-hc-disruptions.pdf> (дата звернення: 05.02.2019)

А.О. Крисак

к.е.н., викладач-методист

Вінницький технічний коледж

ПЕРСПЕКТИВИ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Динаміка освітніх подій останнього часу дала поштовх значним перетворенням в українській системі освіти. Процес підготовки студентів економічних спеціальностей спрямовується на формування в них ключових компетентностей. Особливого значення в процесі підготовки студентів економічних спеціальностей набуває проблема формування професійної компетентності.

Загострення уваги навчальних закладів на професійній компетентності майбутніх фахівців зумовлено низкою проблем як в економічній, так і соціальній сферах. Прагнення України до євроінтеграції поставило питання про формування професійної компетентності в число пріоритетних.

Потреба впровадження інноваційних технологій навчання з метою формування професійної компетентності студентів економічних спеціальностей також на часі. Її

доцільність зумовлена стрімкими темпами оновлення навчальної інформації, браком аудиторних годин та навчально-методичних матеріалів, консерватизмом викладачів у використанні освітніх технологій.

Важливість використання інноваційних технологій навчання у вищих навчальних закладах також знайшла підтримку в Законах України «Про Національну програму інформатизації», «Про першочергові завдання щодо впровадження новітніх інформаційних технологій», Державною програмою «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці» [1, с. 91].

Проблема формування професійної компетентності студентів економічних спеціальностей вітчизняними вченими практично не досліджувалася. Хоча в науковій літературі досить часто наголошується на необхідності використання інноваційних технологій у навчальному процесі, проте мало дослідженою залишається проблема поєднання традиційних та інноваційних технологій у процесі формування професійної компетентності студентів економічних спеціальностей.

Актуальність теми визначається тим, що процеси глобалізації вимагають високого рівня знань з іноземної (англійської як міжнародної) мови для ефективної співпраці на рівні: вітчизняне підприємство (організація) –

закордонне підприємство (організація), а також з метою саморозвитку (самоосвіти) фахівця шляхом одержання інформації з іншомовних джерел. Динамічний розвиток освіти різних країн пропонує значну кількість освітніх продуктів (навчальних програм, методичних комплексів, інформаційних освітніх технологій та ін.), що, у свою чергу, зумовлює необхідність їх впровадження в навчальний процес.

Зараз ми спостерігаємо перехід освіти до якісно нового стану, оскільки інновації в освіті вважаються процесом творення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких підвищуються показники (рівні) досягнень структурних компонентів процесу технологізації навчання. Серед технологій, що активно застосовуються в педагогічній практиці, можна виділити традиційні та інноваційні. Їх порівняльний аналіз дозволяє виділяти як позитивні, так і негативні сторони. Так, до переваг традиційних технологій можна віднести: науковість (помилкових знань бути не може, можуть бути тільки неповні); організаційна чіткість педагогічного процесу, постійний ідейно-емоційний вплив особистості викладача; оптимальні витрати ресурсів при масовому навчанні; впорядкована, логічно структурована подача навчального

матеріалу, орієнтація на розвиток пам'яті (запам'ятовування і відтворення); доступність; врахування вікових та індивідуальних особливостей студентів; усвідомлення завдань і активність. Проте традиційним технологіям властиві і недоліки: характер відносин між викладачами та студентами типу «суб'єкт-об'єкт», орієнтація на формування шаблонного мислення; відсутність орієнтації на розвиток творчого потенціалу, пригнічення ініціативи, однаковий підхід до всіх студентів [2].

Використання інноваційних технологій навчання з метою формування професійної компетентності студентів економічних спеціальностей дозволить підвищити ефективність освітніх програм та, як наслідок, засвоєння студентами навчальної інформації. В процесі роботи з інноваційними технологіями у студентів розвиваються пошуково-інформаційні вміння, а також уміння висувати гіпотезу, організовувати власну дослідницьку діяльність.

При цьому у них розвиваються такі дослідницькі уміння: бачити проблему, формулювати мету і завдання дослідження, вести пошук і обробку інформації, визначати суттєві характеристики явищ і процесів, аналізувати результати, оформляти їх у вигляді таблиць, графіків, діаграм [2].

Освітня інноваційна діяльність та вирішення поставлених завдань щодо підготовки фахівців має сприяти підвищенню конкурентоспроможності студентів економічних спеціальностей, формуванню їх професійної компетентності. Вирішення проблем підвищення якості вищої освіти нерозривно пов'язане з підвищенням інтелектуальної культури науково-педагогічних працівників, рівня їх педагогічної майстерності [3, с. 122].

Таким чином, інноваційні технології навчання необхідно здійснювати на основі формування нових і модернізації існуючих підходів до реалізації оптимальних схем забезпечення мобільності особи, учасника навчального процесу, гнучкості у системі підготовки фахівця-економіста з метою оперативної адаптації до швидкозмінних вимог часу, ринку праці, екологічного стану суспільства, нових концептуальних засад шляхом удосконалення багатоступеневої системи їхньої підготовки відповідно до українського законодавства [3, с. 124].

Перелік використаної літератури:

1. Носаченко І. М. Інтерактивні технології у професійному навчанні /І. М. Носаченко // Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи: збірник наукових праць. Частина

2.; за ред. М. М. Козяра та Н. Г. Ничкало. – Львів: ЛДУ БЖД, 2009. – С. 91-96.

2. Криворучко Н. І. Інноваційні педагогічні технології під час професійної підготовки майбутніх фахівців / Н. І. Криворучко, К. І. Криворучко. – Режим доступу: <http://intkonf.org/krivoruchko-nikrivoruchko-ki-innovatsiyni-pedagogichni-tehnologiyi-pid-chas-profesiynoyi-pidgotovki-maybutnihfahivtsiv/>

3. Кобилянський О. Практичні аспекти формування компетентності фахівців / О. Кобилянський, І. Кобилянська // Наукові записки. – Випуск 6. – Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. Ч. 2. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. – С. 120-124.

І.В. Ксьонжик

д-р екон. наук, доцент

С.О. Горбач

завідувач кабінетом

В.С. Ендрес

здобувач вищої освіти

Миколаївський національний аграрний університет

PROGRESSIVE WEB APPLICATIONS – ЯК РІШЕННЯ ДЛЯ БІЗНЕСУ

Протягом останніх десятиліть спостерігається тенденція до збільшення доступності як апаратного, так і програмного забезпечення. Особливо відмічається стрімкий розвиток мобільних технологій, адже наразі мобільні пристрої мають достатню обчислювальну потужність для виконання складних завдань. Проте значна частина професійних програмних пакетів залишається доступною лише для настільних комп'ютерів і ноутбуків, що свідчить про відсутність адаптивності такого програмного забезпечення. Необхідність доступу до програмного забезпечення з різних апаратних та програмних платформ спричинила виникнення поняття Progressive Web Applications (далі PWA).

Поняття PWA не має точного визначення і може об'єднувати в собі одночасно декілька різних концепцій. Основна ідея PWA полягає в тому, щоб програмне забезпечення реалізовувалось у вигляді веб-додатку, що створене за допомогою певних технологій для досягнення заданих цілей. PWA доступні одночасно для різних платформ, оскільки додаток запускається в браузері. Основні технології, які використовуються при створенні PWA та цільові показники, які досягаються такими додатками зображені на рисунку 1.

Як правило, PWA базуються на концепції SPA, тобто реалізуються у формі веб-сайту або веб-додатку, що використовує лише один HTML-документ, як основу для всіх інших сторінок, які динамічно дозавантажуються за допомогою різних технологій, зазвичай JavaScript. SPA нагадують нативні додатки, проте вони виконуються в рамках браузера.

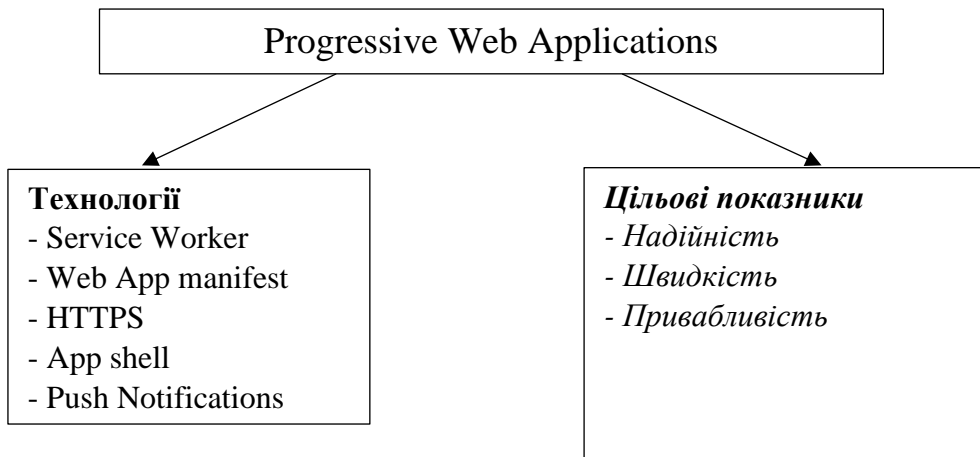

Рисунок 1 – Технології та цільові показники PWA

Джерело: побудовано автором

До прогресивних веб-додатків висувається ряд бажаних критеріїв:

- прогресивність;
- адаптивність;
- незалежність від інтернет-зв'язку;
- відповідність звичним способам навігації;
- здатність до самооновлення;
- безпечність;
- визначаємість як додаток;
- легкість при встановленні;
- легкість в використанні.

Окрім того, PWA за допомогою набору фреймворків та бібліотек (Cordova, Electron, Ionic Framework, Onsen UI) можна наблизити до нативних додатків і отримати доступ до функцій смартфона. PWA, що реалізовані у формі мобільних додатків називають гібридними. Такі додатки дещо зручніші, ніж PWA, адже дають доступ до нативних можливостей мобільних пристроїв і в повній мірі не потребують доступу до мережі.

Слід зазначити, що у багатьох випадках розробка PWA та гібридних додатків є на багато більш економічно доцільною, ніж розробка під різні операційні системи, оскільки додаток створюється при використанні лише одного стеку технологій і, часто, навіть не потребує адаптації під інші операційні системи.

Окрім того, пошукові системи розпізнають PWA як сайти, що дозволяє набагато простіше і ефективніше розповсюджувати програмне забезпечення. PWA дозволяють реалізувати систему push-повідомлень для підвищення охоплення аудиторії й захоплення уваги користувачів.

Аналітичне агентство Comscore [1] повідомило, що більшість користувачів смартфонів встановлюють 0 додатків в місяць і спостерігається тренд до збільшення відсотку деінсталяції традиційних додатків, що свідчить

про зростання популярності та необхідності прогресивних веб-додатків.

Компанія Google опублікувала тематичні дослідження компаній, що впровадили PWA в свій бізнес [2]. Серед таких компаній слід виділити Aliexpress, які досягли таких результатів шляхом впровадження PWA:

- збільшення коефіцієнту конверсії для нових користувачів до 104% у всіх браузерах та 82% приросту в iOS;
- за кожну сесію один користувач відвідував більше 2-х сторінок;
- збільшення на 74% часу, витраченого на сеанс у всіх браузерах.

Отже, PWA мають значні переваги над традиційними додатками для різних як програмних, так і апаратних платформ. Серед переваг PWA висока лояльність серед користувачів та економічність розробки таких програмних рішень. Варто розуміти, що PWA та гібридні веб-додатки можуть стати універсальним рішенням для спеціалістів при розробці, впровадженні та використанні інформаційних систем.

Перелік використаної літератури:

1. Comscore's U.S. Mobile App Report [Електронний ресурс] / - Режим доступу:

<https://www.comscore.com/Insights/Press-Releases/2014/8/comScore-s-US-Mobile-App-Report-Available-for-Download>.

2. AliExpress [Електронний ресурс] / - Режим доступу: <https://developers.google.com/web/showcase/2016/aliexpress>.

В.П. Кузьменко

кандидат економічних наук, доцент кафедри
економічної теорії

Національного університету "Києво-Могилянська
академія"

старший науковий співробітник з економічної
безпеки держави

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАХИСТІ БІЗНЕСУ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В ЧАСИ КРИЗ

Нові інформаційні технології все більше проникають в життя держави та підприємництва. Їх вплив на бізнес і макроекономіку та захист безпеки стає дуже помітним і актуальним. Для нас це пов'язано з процесами захисту інформаційної безпеки держави в умовах російської агресії

проти України та її інтеграції у європейське співтовариство та світову економіку в часи кризи.

Ще наприкінці XIX ст. видатним українським економістом Михайлом Туган-Барановським було створено теорію періодичності промислових криз, на основі аналізу динаміки ділових циклів із початку Промислової революції у Великобританії, що була тоді лідером розвитку світової економіки, до кінця XIX ст. Ще 1894 р., тобто 125 років тому вийшла в світ його книга "Промислові кризи в сучасній Англії, їх причини і близький вплив на народне життя" [1]. Через 30 років його безпосередній російський учень Микола Кондратьєв відкрив великі цикли кон'юнктури тривалістю 48-60 (у середньому 54-55) років [2]. За 10-15 років до Кондратьєва видатний австро-американський учений Йозеф Шумпетер просунув ідею Туган-Барановського про перенакопичення капіталу, пов'язавши це явище з науково-технічним прогресом (НТП). Саме Шумпетер ще у роботі "Теорія економічного розвитку: Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотків та економічного циклу" [3] дав оцінку динаміки економічного розвитку через інновації, що ведуть до стану динамічної нерівноваги в циклічних процесах. Прискорення економічного зростання та якісних змін досягається через

впровадження у виробництво кластерів інновацій, що забезпечують просування нових технологій і видів продуктів та супроводжуються "творчою руйнацією". За Шумпетером інновації – це не просто нововведення, а нові виробничі функції, вперше розраховані перед Великою депресією, у 1928 році, шляхом застосування економетричних методів американськими вченими Чарльзом Коббом і Полом Дугласом. Принципові ж зміни технологій виробництва, тобто НТП, в них врахував голландський економетрик Ян Тінберген, який разом з норвежським економетриком Рагнарсом Фрішем став першим лауреатом Нобелівської премії з економічних наук 1969 року. Таким чином, інновація забезпечує бізнесу стрибок від застарілої виробничої функції до нової. Саме підприємці є носіями інноваційних ідей, що спонукало в економічній теорії поряд з трьома класичними факторами виробництва, за французьким економістом Жаном-Батістом Сеем, – працею, капіталом і землею – ввести у науковий обіг четвертий специфічний фактор виробництва – підприємницький хист.

Шумпетер вважав, що економічне зростання є циклічним процесом, зумовленим стрибкоподібним характером інновацій (нововведень). Він також розбив

великі цикли кон'юнктури Кондратьєва на дві складові – інноваційну та імітаційну. Якщо розглядати розвиток різних соціально-економічних циклів у часі, то там також спостерігається цікавий ефект їх синхронізації, яким Шумпетер у двотомнику "Ділові цикли" [4] 1939 р. пояснив причину виникнення Великої депресії 1929-1939 рр. як результат синхронізації кризових фаз різноманітних економічних циклів. Крім того у цій роботі він зробив гіпотезу, що в одну Кондратьєвську "довгу К-хвилю" вкладається шість 9-річних середньострокових циклів Жюгляра, а кожний з останніх – три 3-річних короткострокових цикла Кітчина, тобто засвідчив фрактальність, відкрити американським математиком Бенуа Мальдебротом вже тільки у 1975 році.

Цікаво, що свою теорію інновацій Шумпетер вперше створив на терені сучасної України, в Чернівцях, де після закінчення Віденського університету в Австро-Угорській імперії, став викладати політекономію в місцевому університеті, де він у 1909-1911 рр. й написав "Теорію економічного розвитку".

Поняття соціально-економічної безпеки є складовою засад національної безпеки держави. Економічна безпека — це комплекс дієвих заходів офіційних державних органів,

які забезпечують стійкість до зовнішніх та внутрішніх загроз, характеризують здатність національної економіки для розширеного самовідтворення та задоволення потреб громадян, суспільства і держави в різних її регіонах на певному визначеному рівні та часовому проміжку [5].

Сьогодні інформаційні бізнес–технології стали одним з основних напрямків інноваційної діяльності і забезпечують прискорення НТП на світових ринках. Подолання глобальної фінансово-економічної кризи 2008-2009 рр. характеризується різким зростанням інтенсивності інноваційних процесів у світі, формуванням нового технологічного укладу (ТУ) як головного чинника уникнення чергової рецесії та прискорення соціально-економічного розвитку. Тим самим інформаційні технології є засобом захисту соціально-економічної безпеки держави та бізнесу, що в соціальному плані зміцнює її з формуванням середнього класу, що в цивілізованих країнах є підґрунтям їх стійкості від зовнішніх і внутрішніх загроз та покращення соціальної стратифікації суспільства та його мобільності навіть в умовах світової кризи, що має імовірність перерости в глобальну катастрофу воєнно-політичного характеру.

Якщо проаналізувати динаміку зміни нерівності в доходах за 1946-2007 рр. у найрозвинутішій країні світу США, то вона трималась на мінімальному рівні Славне післявоєнне тридцятиріччя 1946-1976, а тридцятиріччя 1977-2007 рр. прискорено збільшувалась, переткнувши на початку піку сучасної глобальної кризи в 2008-2009 рр. навіть рубіж початку Великої депресії 1929-1939 рр. Певним чином можна говорити про п'яту емпіричну правильність Кондратьєвської К-хвилі, в якій на низхідній (понижувальній) її складовій нарощуються економічні протиріччя суспільства, що вибухають соціальними катаклізмами та війнами вже на її підвищувальній складовій, що відмітив у другій емпіричній правильності сам Кондратьєв. Слід зазначити, що в цей час збільшується різниця у нерівності в доходах між розвинутими країнами і країнами, що розвиваються, до яких сьогодні належать й країни СНД, у яких, перш за все в Україні та Росії спостерігається вибухова воєнно-політична ситуація, що реально загрожує безпеці не тільки цих країн, але й усього світу.

Закон гомеостазу держави задає граничні умови її існування та життєвий цикл з доцільною єдністю цілісності та стабільності складу. Її динамічну стійкість визначає стан структурної рівноваги чи цілеспрямованого розвитку

організаційної системи управління державою у циклі [6]. Кожна держава уявляє собою досить складну соціально-політичну і еколого-економічну систему, сталість функціонування якої залежить від певного ритму її динаміки розвитку, як стійкість людського організму залежить від ритму його серця, аритмія якого викликає серйозну хворобу цього організму та веде до її негативних наслідків, навіть до смерті людини. Такою ж летальною може виявитися аритмія для існування держав, кожна з яких має свій життєвий цикл. Саме розрахунки економічних (ділових) циклів за допомогою нових інформаційних технологій є часовим аспектом дослідження соціально-економічної безпеки і потребують їх впровадження в аналітично-прогнозні розробки держав і бізнесу.

Перелік використаної літератури:

1. Туган-Барановский М.И. Промышленные кризисы в современной Англии, их причины и ближайшие влияния на народную жизнь. – СПб., 1894.
2. Кондратьев Н.Д. Большие циклы конъюнктуры. // Вопросы конъюнктуры. — 1925. — Выпуск 1. — Т. I. — с. 28-79.; 2-е изд.: Кондратьев Н. Д. Избранные сочинения. / Н. Д. Кондратьев – М.: Экономика, 1993. – с. 24 – 83.

3. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку: Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотків та економічного циклу – К.: «КМА», 2011. – 242 с.
4. Scumpeter J. Business Cycles: A Theoretical, Historical and Statistical Analysis of the Capitalist Process. – N.Y. - L., 1939.
5. Горбулін В.П., Качинський А.Б. Засади національної безпеки України. - К., 2009. – 272 с.
6. Петров В.К., Селиванов С.Г. Устойчивость государства. М.: Экономика, 2005. – 491 с.

Л.Г. Кузьменко

кандидат економічних наук, доцент
заслужений економіст України

Київський інститут інтелектуальної власності та права
Національного університету "Одеська юридична
академія"

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Проблеми розвитку інформаційних технологій в сфері захисту прав інтелектуальної власності є предметом дослідження багатьох вітчизняних та іноземних вчених. У сучасний період ця тематика отримала значну актуалізацію.

Особливо це пов'язано з процесом інтеграції України у європейське співтовариство, що відкриває кордони для усіх напрямків розвитку, і створює перспективи для реалізації в нашій країні протиправної діяльності, особливо в частині використання прогалин вітчизняного законодавства у сфері інтелектуальної власності щодо негативної діяльності так званих "патентних тролів". Питання захисту прав інтелектуальної власності у цілому і в області інформаційних технологій представлені не досить широко і залишаються недостатньо досліджені і врегульовані. Більшою мірою вони опрацьовані тільки з точки зору юридичної науки. Оскільки інформаційні технології швидко поширюються по всьому світу, а досвіду захисту прав інтелектуальної власності недостатньо, то поглиблене дослідження в цій сфері є актуальним.

Як казав Стів Джобс "...ми процвітаємо за рахунок створення інтелектуальної власності. Якщо люди копіюють або крадуть наш софт, ми зазнаємо збитків. Якщо не захищати його, немає сенсу працювати над новими програмами або дизайном продуктів. Якщо захист інтелектуальної власності зникне, то і компанії, що створюють цю власність, теж зникнуть - або ніколи не почнуть свою роботу" [1. с. 37].

Від ступеню використання обчислювальної техніки, програмного забезпечення та інших засобів обробки інформації в значній мірі залежить ефективність суспільного виробництва, щільність потоку винаходів нових продуктів і нових технологій за допомогою комп'ютерних програм. Бізнес–технології стали одним з основних напрямків інноваційної діяльності і забезпечують прогрес всього ринку.

Сучасний період характеризується різким зростанням інтенсивності інноваційних процесів у світі, перетворенням технологічних інновацій на головний чинник економічного зростання і соціального розвитку, який тісно переплетений з функціонуванням інституту інтелектуальної власності. Вирішення проблем активізації інноваційної діяльності підприємств - головна запорука здійснення успішних ринкових реформ.

Створення умов, що стимулюють розробку нових технологій, є завданням кожної держави, що піклується про своє майбутнє. Тому питання патентування, копірайт, ліцензування інформаційних продуктів є предметом гострих дискусій як в середині окремих країн, так і на міжнародному рівні.

Інтелектуальний продукт, створений в результаті творчих зусиль окремої особистості або колективу, складає

основу інтелектуальної власності і може мати різні форми: відкриття та винаходи, зразки нової продукції і техніки, новітні технології, науково-виробничі, консалтингові, економіко-фінансові, управлінські, маркетингові послуги, різні види літературно-художньої творчості. Роль інтелектуальної власності в економічному розвитку - головний ресурс всіх держав, так як в подальшому розвитку країн головним стимулом розвитку економіки мають бути не природні ресурси, а результати інтелектуальної діяльності. Тому дуже важливим є можливість захисту прав інтелектуальної власності та припинення і недопущення недобросовісної конкуренції, що є ключовим моментом інтелектуальної діяльності і відноситься до числа стратегічних цілей як компаній, так і держави. Добросовісна економічна конкуренція є основною умовою ринкової економіки. Для ефективного функціонування ринку необхідна не лише велика кількість суб'єктів господарювання, що діють на ринку, а й те, щоб вони діяли добросовісно.

В Україні з кожним роком посилюється боротьба за ринок шляхом використання методів недобросовісної конкуренції і збільшення порушень в сфері інтелектуальної власності, зокрема: недобросовісна реєстрація об'єктів, використання чужих позначень, етикеток, упаковок -

торговельних марок, промислових зразків, комерційних найменувань та ін. З ростом комерційного використання Інтернету різко зросла кількість справ, пов'язаних з порушенням авторських прав та інших порушень з недобросовісної конкуренції [2]. Перехід до ринкової економіки значно підвищили роль права захисту економічної конкуренції України.

Для України є дуже важливим досвід інших країн з питань вирішення проблем охорони та захисту інтелектуальної власності в ІТ - сфері як необхідного елемента забезпечення прав правовласників та загального розвитку інноваційної економіки, зокрема, шляхом поглибленого вивчення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції. Для розробки і застосування високих технологій необхідні ризикові інвестиції капіталу і великий період часу, тому важливою та гострою проблемою для вирішення залишається недопущення втрати своєї інтелектуальної власності, що може призвести до великих збитків підприємств. Це викликає необхідність збереження власних творчих напрацювань і недопущення недобросовісної конкуренції. Вирішенню цих завдань у значній мірі допомагає глибоке знання конкурентного права і зокрема вимог Закону України "Про захист від недобросовісної конкуренції", адже знання лише механізму

створення програмного забезпечення для сучасного ІТ-фахівця є недостатньо.

Разом з тим, саме вимоги конкурентного законодавства в Україні, питання недобросовісної конкуренції для багатьох творчих працівників, учених, інженерів, винахідників, ділових людей залишається "білою плямою". Незнання цих питань завдає матеріальної шкоди не тільки їм, але і суспільству в цілому адже їх діяльність має базуватися на знанні відповідних законів та проводитися в межах чітко визначеного правового поля.

Подальший розвиток ринкових відносин, і як наслідок значне збільшення проявів недобросовісної конкуренції висуває необхідність поширення знань з конкурентного права. Однак в Українських вищих навчальних закладах вивченню цього законодавства відводиться дуже мало часу.

У зв'язку з тим, що значна частина порушень вимог Закону України "Про захист від недобросовісної конкуренції" відбувається через низький рівень знань конкурентного права, то для запобігання протиправних дій і підвищення стимулів для проведення інноваційної діяльності необхідно на всіх етапах навчання студентів розширити або запровадити дисципліну з конкурентного

права, що значно буде сприяти можливості підвищення захисту прав інтелектуальної власності, підвищенню ефективності та зацікавленості у розробці та впровадженні нових інформаційних технологій управління бізнесом, формуванню стійких навичок правової поведінки на ринку відповідно до чинного законодавства і поточних змін в ньому.

Перелік використаної літератури:

1. Андрощук Г.О., ІТ-індустрія як драйвер розвитку інноваційної економіки України. Роль і місце інформаційного права і права інтелектуальної власності в сучасних умовах: Матеріали науково-практичної конференції / 17 травня 2016 р., м. Київ / Упорядн. Дорогих С.О.:–К.: НДПП НАПрН України, Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України, Навчально-науковий центр інформаційного права та правових питань інформаційних технологій ФСП НТУУ «КПІ», 2016. – 227с.
2. Звіт Антимонопольного комітету України за 2017р.- Вип. 2-рп. – 298 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.amc.gov.ua>

О.С. Кузьменко

директор Центру бізнес-тренінгу КНТЕУ

Ю.І. Тимошенко

викладач ЦСН ТОВ «Проком»

ІНТЕГРАЦІЯ ПРОГРАМНИХ ПРОДУКТІВ ДЛЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ БІЗНЕСУ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Обов'язковим елементом освітньо-професійної підготовки студентів навчальних закладів усіх рівнів акредитації є практична підготовка, яка повинна відповідати освітньо-професійній програмі підготовки фахівця, а також враховувати специфіку галузей економіки, в яких працюватиме випускник після закінчення навчання, та особливості підприємств, що є базами практики.

Університетська освіта відрізняється від іншої, більш короткочасної та спеціалізованої, саме тим, що формує студента як всебічно розвинену людину, з комплексним розумінням ринкових відносин та економічних процесів.

Модель тренінгового навчання, що застосовується у Центрі бізнес-тренінгу Київського національного торговельно-економічного університету, є системою перспективних та результативних освітянських технологій, яка призначена для оволодіння слухачами сучасними методами та прийомами прийняття рішень з різних галузей бізнес-діяльності. В межах побудованої моделі

опрацьовуються питання загального та функціонального менеджменту, бізнес-планування, економіки, логістики, фінансів, бухгалтерського та податкового обліку, маркетингових досліджень, управління персоналом, опанування навичок проведення господарсько-фінансових операцій та виконання службових обов'язків на окремих робочих місцях імітаційних підприємств. Навчання студентів організовано на первинних посадах адміністративно-управлінського апарату віртуального підприємства ТОВ «Гермес». Це відповідає освітньо-кваліфікаційному рівню вищої освіти «бакалавр» і дозволяє забезпечити закріплення знань і набуття навичок, які достатні для виконання завдань та обов'язків відповідного рівня професійної діяльності.

В основі сучасної підготовки кваліфікованих фахівців знаходиться застосування ринкових програмних продуктів, де головну роль відіграє співпраця закладів освіти з бізнесом. У такої співпраці широкий спектр можливостей:

- заходи щодо інсталяції програмних продуктів;
- модернізація програмного забезпечення;
- підготовка та перепідготовка кадрів (як студентів, так і викладачів);
- організація стажування (студентів та викладачів);

- заходи щодо підвищення кваліфікації, навчання представників компаній;
- тренінги, майстер-класи, сертифіковане навчання студентів та викладачів;
- сприяння у працевлаштуванні студентів та випускників.

Прикладом такої ефективної співпраці є реалізація спільних проектів між Центром бізнес-тренінгу Київського національного торговельно-економічного університету та Центром Сертифікованого Навчання ТОВ «ПРОКОМ», зокрема модернізація автоматизованої системи віртуального підприємства ТОВ «Гермес», яку було реалізовано у декілька етапів:

I. Підписання договору про співпрацю між університетом та ТОВ «ПРОКОМ».

II. Створення робочої групи з викладачів Центру бізнес-тренінгу та фахівців ТОВ «ПРОКОМ» з метою аналізу роботи віртуального підприємства за минулі періоди та формування завдань автоматизації.

III. Підбір ПЗ для модернізації автоматизованої системи. Було обрано нові прикладні рішення «Бухгалтерія 2.0» та «Управління торгівлею 3.1».

IV. Організація навчання робочої групи викладачів у прикладних рішеннях «Бухгалтерія 2.0» та «Управління торгівлею 3.1».

V. Вихідне тестування та сертифікація викладачів з робочої групи.

VI. Постановка технічного завдання по реструктуризації бізнес-процесів ТОВ «Гермес» та відображення їх інструментальними засобами обраного ПЗ.

VII. Доопрацювання типових конфігурацій з урахуванням особливостей роботи віртуального підприємства-тренажера.

VIII. Створення нової бази даних віртуального підприємства.

IX. Апробація результатів.

X. Використання оновленої системи в освітньому процесі.

У підсумку отримано наступні результати:

- студенти отримали можливість працювати з сучасним ПЗ, що відповідає актуальним вимогам економіки та ІТ-ринку. Це, в свою чергу, значно підвищує конкурентоспроможність випускників та вирішує основну задачу Центру бізнес-тренінгу: випустити фахівця максимально готового до практичної роботи;

- реалізована можливість повноцінного ведення управлінського обліку в одній програмі (раніше управлінські данні частково отримували з бухгалтерської програми, частково вели облік у таблицях MS Excel);
- дані по управлінському та регламентованому обліку узгоджені за рахунок налаштованих обробок обміну;
- нове ПЗ надає новий значно вищий рівень для оперування даними, аналізу та прийняття рішень;
- операційні процеси роботи віртуального підприємства ТОВ «Гермес» в процесі модернізації ПЗ були реструктуризовані та оптимізовані, а відповідні навчальні програми та матеріали оновлені.

Таким чином, результативна співпраця бізнесу та науки виступає сьогодні вагомим інструментом для підвищення конкурентоспроможності закладів вищої освіти, затребуваності студентів та випускників, зростання рейтингу навчального закладу, а також підготовки кадрів адекватних запитам бізнесу.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Максишко Н.К., Столярчук І.А. Комплексные программы работы со студентами на платформе «1С:Предприятие 8» // Технології «1С» у підготовці ефективних та необхідних для національної економіки кадрів: Збірник матеріалів Шостої всеукраїнської науково-

практичної конференції «Нові інформаційні технології в освіті», Київський національний університет ім. Т.Шевченка, 14 лютого 2013 р. Київ: «Кафедра», 2013. – С. 67-71

2. Якутович М.В., Столярчук І.А. Розробка інструментів оперативної оцінки стану бізнесу та підтримки фінансових рішень у конфігураціях системи «ІС:Підприємство 8»: Інформаційні технології в культурі, мистецтві, освіті, науці, економіці та бізнесі : матеріали Міжнародної науково -практичної конференції. – Київ: Видавничий центр КНУКіМ, 2017. – Ч.1. – С.101-103

В.І. Куценко

доктор економічних наук, професор
Державна установа «Інститут економіки
природокористування
та сталого розвитку Національної академії наук України»

Г.І. Євтушенко

кандидат економічних наук, доцент
Університет державної фіскальної служби України

КЛАСТЕРИЗАЦІЯ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПОСИЛЕННЯ ЗВ'ЯЗКУ ОСВІТИ З БІЗНЕСОМ У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

(управлінський та інноваційний аспекти)

„Управляти - значить діяти правильно. Якщо будете правильно керувати, хто насмілиться неправильно чинити.”

Конфуцій

Наразі, коли економіка України, на жаль, перебуває в глибокій кризі, вкрай важливою є необхідність посилення тісної співпраці освіти та бізнесу. Адже, як свідчить статистика, наша країна за валовим внутрішнім продуктом на душу населення, за його життєвим рівнем посідає одне з останніх місце у Європі. Водночас вона має й низьку ефективність освітніх закладів, зокрема:

- з точки зору інноваційних досліджень;
- внеску до світового банку знань;

- інтеграції в міжнародні освітні та наукові структури;
- мобільності викладачів і студентів, зв'язків із бізнесом.

Відповідно, в авторитетному рейтингу Таймс або в Шанхайському, на жаль, немає жодного університету України.

В цьому аспекті вкрай важливим є забезпечення ефективного управління встановленням тісної співпраці освітніх закладів, зокрема вищих, із бізнесовими структурами, формуванням відповідних кластерів. До речі, управління – це вплив на співпрацю освіти й бізнесу з метою його упорядкування, збереження якісної специфіки, вдосконалення та розвитку; це свідомий цілеспрямований вплив з боку держави, окремих організацій, економічних суб'єктів на освітні та економічні об'єкти, що здійснюється з метою спрямувати їх дії в потрібне русло та отримати бажані результати. Ця послідовність дій, що забезпечують необхідний стан або зміну стану керованого об'єкта. Як відомо, розрізняють стихійне управління (ринковий вплив) і свідоме управління за допомогою інститутів і організацій.

В процесі формування кластерів важливо використовувати і перший, і другий вид управління, реалізуючи при цьому його основні функції:

- аналізу;
- прогнозування;
- планування;
- організації,
- координації,
- мотивації,
- обліку та контролю,
- комунікації,
- ухвалення рішення та навчання тощо.

Всі ці функції не лише тісно пов'язані між собою, але і доповнюють одна одну.

Такий підхід, скажімо, на базі Київського національного університету технологій та дизайну, до речі, на пропозицію його ректора Грищенка І., дозволив сформувати столичний кластер, до складу якого увійшли: Черкаський державний бізнес-коледж, ПАТ „Чинба”, ТОВ

„Український взуттєвий альянс”, Науково-виробнича компанія „Гідростиль”, ТОВ „Рада”, ТОВ „Дана-мода”. Метою такого кластеру є підвищення конкурентоспроможності підприємств легкої промисловості, забезпечення високотехнологічного та інноваційного розвитку шляхом об’єднання виробничого потенціалу, ресурсів та освітньо-наукової діяльності з урахуванням збалансованої підготовки фахівців з вищою освітою, потреб ринку праці, інтересів держави і роботодавців у рамках державно-приватного партнерства.

Кластеризація утворює навчальний заклад як науково-дослідницьку структуру, що виступає не лише активним партнером бізнесу, а й сприяє створенню інновацій. Адже сучасний вищий навчальний заклад – це свого роду науково-освітній заклад, здатний генерувати нові знання, використовувати їх для підготовки фахівців на інноваційній основі. Інноваційна діяльність вишу – це механізм його впливу не лише на розвиток освіти і науки, а й на їх зв’язок із бізнесом.

Розвиток інноваційної діяльності у вищому навчальному закладі зумовлює появу суттєвих змін як у структурі освітньої сфери, так і в системі управління нею. Повний цикл інновацій, на думку фахівців, включає:

- генерацію ідей, проведення фундаментальних і пошукових досліджень, отримання патентів (концептуальні рішення проблеми створення інновацій);

- прикладні дослідження, дослідно-конструкторські розробки, створення макетних і дослідних зразків нової техніки і нових технологій (технічні рішення проблеми створення інновацій);

- виробництво продукції, рішення проблем інвестицій, проведення маркетингових досліджень, передача готової продукції на ринок, забезпечення дифузії нововведень (процеси технологічного трансферту і комерціалізації результатів наукових досліджень, винаходів).

Таким чином, кластеризація в освітній сфері, тісний зв'язок освітніх закладів із бізнесом дозволить посилити процес підготовки фахівців на інноваційній основі, фахівців, які володіють не лише інноваційною культурою, але й інноваційним мисленням. Саме такі кадри мають забезпечити сталий розвиток в Україні. Інновації в освітній сфері – це свого роду механізми впливу освіти на соціально-економічний розвиток. Адже в сучасних умовах система освіти в кластерному комплексі виступає одним із інтегруючих факторів функціонування всіх його складових.

Освіті, як складовій відповідного кластеру, моделі сталого розвитку відводиться важлива роль у забезпеченні інтенсифікації виробництва, впровадженні високопродуктивних механізмів і сучасних технологічних процесів. Разом із тим, потреба в освіті не може розвиватись у відриві від матеріального життя суспільства, від трудової діяльності людини, від розвитку бізнесу. Будучи детермінованою розвитком інших потреб людини, вона (потреба в освіті) разом із тим одночасно впливає на зміни цих потреб. Як свідчать результати наших досліджень, недостатній рівень освіти все відчутніше стає перепорою для роботи пов'язаної з освоєнням нової техніки, а також з її раціональним використанням. І навпаки, неухильне підвищення освітнього рівня населення, у тому числі зайнятого, позитивно позначається на ефективності суспільного виробництва. За результатами наших досліджень, підвищення рівня освіти робітників легкої промисловості та машинобудування лише на один клас загальноосвітньої школи забезпечує зростання продуктивності праці на 1,5-2%. Особливо ефективною є освіта в обсязі повної середньої школи. Доведено, що робітник з такою освітньою підготовкою трудиться на 25% продуктивніше, ніж його колега, який має підготовку в обсязі неповної середньої школи.

Таким чином, подальша кластеризація освіти, її тісна співпраця з бізнесом сприятиме залученню бізнес-структур до безпосередньої участі останніх у підготовці фахівців для потреб власних підприємств; забезпеченню сталого соціально-економічного розвитку в Україні – важливої передумови зростання добробуту населенню.

Н.В. Леоненко
спеціаліст I категорії,
ВП НУБіП України «Заліщицький
аграрний коледж ім. Є. Храпливого»

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ І ТЕХНОЛОГІЙ В ОБЛІКУ

Сучасні інформаційні системи і технології в бухгалтерському обліку поступово змінюють звичну структуру управління на підприємстві. Обчислювальна техніка суттєво підвищує якість обробки облікової інформації. Робота кваліфікованого бухгалтера стає більш спрямованою на вдосконалення організації обліку. Проте, при організації бухгалтерського обліку на підприємстві,

часто виникає питання про доцільність впровадження інформаційних систем. Адже не всі працівники мають належне уявлення щодо можливостей ефективного використання інформаційних систем і технологій, саме тому дослідження є актуальним.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування використання інформаційних систем і технологій в обліку на підприємстві, а також узагальнення особливостей та переваг їх використання. Проте, залишається багато невирішених питань які стосуються практичного впровадження даних інформаційних систем на підприємствах. Тому необхідно визначити особливості використання інформаційних систем і технологій в обліку, основні завдання та значення автоматизованої системи обліку для сучасних підприємств.

Інформаційні системи передбачають використання інформаційних технологій [1]. В умовах сучасного інформаційного суспільства у бухгалтерів є вибір – або залишитись у межах традиційного розуміння свого фаху, або опанувати нові знання і брати активну участь у реформуванні економічних систем підприємств. Автоматизована система обліку призначена для автоматизованого збирання, реєстрації, збереження, пошуку, оброблення та видачі інформації за запитами

користувачів. Саме така система обліку повинна забезпечувати: постійне спостереження за поточним станом об'єкта управління та його характеристик; адаптацію до прийнятої практики бізнесу та модифікації; підтримку професійної діяльності управлінських працівників; взаємодію з управлінським персоналом; здійснення збирання та аналізу даних для управління й автоматичного виконання програмних засобів при настанні конкретного моменту з формуванням необхідної звітності; реалізацію системи рекомендацій для користувачів; ефективне збереження даних та можливість доступу до них кінцевого користувача зі свого робочого місця [2].

Метою функціонування інформаційних систем та технологій в бухгалтерському обліку на підприємстві є забезпечення зацікавлених осіб фінансовою інформацією для прийняття обґрунтованих рішень.

Вибір інформаційної системи, а також постановку завдань слід проводити, виходячи з рамок довгострокового економічного планування. Основними вигодами від впровадження автоматизованої системи обліку є зниження операційних і управлінських витрат, економія коштів, зменшення циклу реалізації продукції, зниження комерційних витрат, зменшення дебіторської заборгованості [3].

При введенні автоматизованої системи обліку на підприємстві, перш за все, необхідно оцінити ризик відставання від конкурентів у результаті неминучого старіння комп'ютерної програми, тому що програмні продукти, як і інші види матеріальних активів, мають надзвичайно високу швидкість заміни новими видами або версіями. Далі слід оцінити масштаби комп'ютеризації. Саме після того, як сплановано процес організації обліку та визначені масштаби і завдання комп'ютеризації бухгалтерського обліку, слід приділити увагу безпосередньо питанню вибору програмного продукту [4].

Програма повинна давати можливість введення повної фінансової звітності відразу після її встановлення. Крім того, вона має передбачати поетапну автоматизацію обліку управління витратами. Важливо, щоб програма могла імпортувати дані з іншого програмного забезпечення.

На кожному етапі розвитку підприємства фахівцям потрібні відповідні інструменти для підтримки і забезпечення тих завдань, які стоять перед підприємством. Основними можливостями впровадження автоматизованої системи обліку є: оперативне отримання інформації; обмін даними між відокремленими підрозділами підприємства; планування потреби в персоналі; автоматизація обліку у відповідності до вимог чинного законодавства; планування

руху коштів підприємства; контроль та облік зберігання запасів в аналітичному розрізі; управління основними господарськими процесами підприємства; оперативне отримання інформації про собівартість готової продукції; створення системи оперативної звітності.

Разом з тим, очікувані вигоди від впровадження автоматизованої системи обліку, можуть бути наступні: підвищення ефективності діяльності підприємства; своєчасність прийняття управлінських рішень; ефективне управління кадрами; підвищення ефективності праці працівників; ефективний контроль за заборгованістю; ефективне управління коштами підприємства; контроль за результатами діяльності підприємства тощо [5].

Розроблені програмні продукти, а зокрема платформа «1С:Підприємство», широко використовуються для автоматизації діяльності підприємств. Сфера застосування системи «1С:Підприємство» істотно розширилася за рахунок сільськогосподарської галузі.

Слід відмітити, що впровадження в навчальний процес інформаційних систем і технологій в обліку на базі платформи «1С:Підприємство 8» є досить позитивним і необхідним явищем. В процесі навчання студенти одержують потрібні знання з теорії та практики використання інформаційних технологій в обліку, вивчають

теорію економічної інформації, види діючих інформаційних систем, комп'ютерні технології оброблення економічної інформації, створення і впровадження інформаційних систем нового покоління – системи підтримки прийняття ефективних управлінських рішень.

ВП НУБіП України «Заліщицький аграрний коледж ім. Є. Храпливого» тісно співпрацює з компанією «1С», одержуючи ліцензійне програмне забезпечення та його підтримку для підготовки кваліфікованих, дійсно потрібних економіці держави кадрів. Всі теоретичні та практичні заняття з дисципліни «Інформаційні системи і технології в обліку» при підготовці ОКР «Молодший спеціаліст» спеціальності «Облік і оподаткування» проводяться на базі програмного продукту «Бухгалтерія». Під час навчальної практики студенти використовують автоматизовану форму обліку та відображення операцій діяльності віртуального підприємства ТОВ «Універсал», виконуючи наскрізні завдання за квартал та складають форми фінансової звітності.

Перелік використаної літератури:

1. Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту: Навч. посіб. – К.: Знання-Прес, 2003. – 349с.

2. Ходаков В.Є. та інші. Комп'ютерні технології обробки облікової інформації. Навчальний посібник для студентів ВУЗів / під ред. В.Є. Ходакова. – Київ: Ліра-К, 2012. – 534 с.
3. Кузьмінський Ю. Оцінка ефективності впровадження інформаційних технологій у бухгалтерський облік/Ю. Кузьмінський //Бухгалтерський облік і аудит: Всеукраїнський щомісячний науково-практичний журнал. – 2011. – №7. – С. 27-31.
4. Левицька С.О. Автоматизація бухгалтерського обліку як визначальний фактор ефективності облікової системи вітчизняних підприємств/ С.О. Левицька, А.В. Романюк // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. – 2010. – №2. – С. 156-163.
5. Гаркуша С.А. Автоматизація облікових процесів: впровадження та переваги роботи системи / С.А. Гаркуша // Вісник Сумського НАУ: Серія «Економіка і менеджмент». – 2012. – Вип. 4 (52). – С. 60-65.

С.Д. Лучик

д.е.н., професор

Чернівецький торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-

економічного університету

**ВЗАЄМОДІЯ БІЗНЕС-СТРУКТУР З
УНІВЕРСИТЕТАМИ ПРИ ФОРМУВАННІ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ БУХГАЛТЕРІВ**

Ринкова економіка викликає значне збільшення функцій бухгалтера та розширення завдань, що стоять перед ним. Працівник, що займався констатацією фактів господарської діяльності на рахунках бухгалтерського обліку з метою складання достовірної звітності, він поступово стає помічником керівника практично з усіх питань діяльності підприємства. Швидкість розвитку інформаційних технологій ставить питання про відповідність знань і компетентностей облікових працівників новим рівням ведення бухгалтерського обліку. Робота з інформаційними системами бухгалтерського обліку повинна обов'язково передбачати такі професійні компетентності, як вміння управляти інформаційними

потоками організації з метою контролю і оцінки ефективності її діяльності, а також вміння готувати і використовувати вихідну інформацію для проектів автоматизації інформаційної системи в бізнес-структурах. Низький рівень компетентностей бухгалтера в області інформаційних технологій може обмежити використання широких можливостей аналітичної обробки в автоматичному режимі та стати гальмом на шляху професійного зростання фахівців [Лучик С.Д.]. Це призводить до того, що обліковим працівникам необхідно постійно підвищувати свій рівень кваліфікації, а значить важливим є стиль і якість підготовки обліково-аналітичних працівників в системі професійної освіти.

Модернізація системи вищої освіти орієнтована на розширення ринку освітніх послуг, впровадження нових освітніх стандартів, інтеграцію в європейський освітній простір, організацію освітнього процесу на основі практикоорієнтованого, компетентностного підходів. А зміни структури ринку неминуче призводить до дисбалансу потреби і підготовки фахівців. Тому сьогодні інтереси бізнес-компаній і вищих навчальних закладів спрямовані на розширення співробітництва та взаємодії.

Сьогодні бізнес-компанії повинні готувати для себе кадровий резерв прямо з лав вишів, інвестуючи кошти в

різні молодіжні навчальні програми, профільні курси тощо. Дуже корисним для навчального процесу є запрошення практикуючих фахівців, які вже досягли успіху і готові поділитися найактуальнішими кейсами з ринку. Бухгалтер – це фахівець, який здатний до безперервного навчання, до пошуку інформації, якої бракує і вміння застосовувати її на практиці. Він повинен вміти організовувати роботу підрозділу, команди, володіти навичками комунікації.

Для формування системи взаємовідносин між вишем та роботодавцями ефективною є участь представників компаній в освітньому процесі в якості рецензентів освітніх програм, випускних кваліфікаційних робіт, в роботі екзаменаційних комісій. Вибір варіанту залучення роботодавців до організації освітнього процесу досить часто визначається можливостями кафедр університетів, особистими контактами вузівських викладачів і, звичайно, зацікавленістю самих роботодавців. Коло роботодавців-партнерів вишів, як правило, обмежується регіоном розташування університету. І це дещо звужує і обмежує пропозиції для студентів щодо можливості проходження виробничих практик і подальшого працевлаштування. Тому дуже ефективною є підтримка зв'язку з колишніми випускниками університетів, їх допомога і співпраця.

При організації взаємодії «бізнес»-«університет» важливо враховувати інтереси студентів. При відсутності останнього з боку студентів співпраця вишів і компаній буде неефективною. Організація прямої взаємодії студентів і роботодавців можлива із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, наприклад, використання відкритого середовища інформаційної взаємодії, реалізованого на платформі порталів університетів. Це проведення онлайн-курсів, вебінарів. Прямі контакти студентів із роботодавцями сприяють підвищенню готовності студентів до соціальної і професійної комунікації, забезпеченню самовизначення студентів у сфері професійної діяльності, мотивації до профільного навчання.

Найбільш продуктивним підходом до визначення готовності студентів-майбутніх бухгалтерів до автоматизації бухгалтерського обліку є визначення професійних компетентностей з погляду працюючих фахівців-бухгалтерів. Сьогодні мобільні сервіси, хмарні обчислення в цілому змінюють підходи до ведення бізнесу. Серед українських програмних продуктів найбільш відомі розробки компаній IT-Enterprise, BSI, «Універсал», ІС-ПРО и Megapolis та інші. Серед програмних продуктів для малого і середнього бізнесу це: «Дебет Плюс», «Акцент»,

«АБ-офіс», М.Е.Дос, «Предприниматель 4», «ЕЛФІ», «Інфополіс», Тгіа и іFin. ІТ-компанії, що є розробниками програмного забезпечення, і вищі навчальні заклади постійно співпрацюють. Найбільш активною була співпраця фірми «ІС» з ВНЗ. Можливість придбати ліцензійні програмні продукти на пільгових умовах привела до того, що практичні всі виші отримали програмні продукти «ІС:Підприємство 7», «ІС:Підприємство 8» з набором типових конфігурацій. підприємством для України, «Управління виробничим підприємством для України». наявність мережевої версії програми дозволяло створити значну кількість автоматизованих робочих місць для студентів. Також в рамках укладених угод постійно пропонувались швидкі оновлення конфігурацій з урахуванням змін українського законодавства і методичні рекомендації для експлуатації програм.

Компанія ІТ-Enterprise, розробник програмних продуктів «MASTER Бухгалтерія», «MASTER:Зарплата і Кадри», «MASTER:Комплексний облік для бюджетних установ», «MASTER:Документообіг. Комплексне рішення», регулярно проводять online-навчання для користувачів у форматі щотижневих вебінарів, під час яких вони демонструють функціональні можливості та послідовність роботи в програмних продуктах. Навчальні

матеріали і відео-уроки перебувають у відкритому доступі. Навчання користувачів, партнерів і викладачів навчальних закладів відбувається паралельно в «Академії MASTER-РІШЕНЬ». Хмарні SAAS-рішення забезпечують користувачам Інтернету доступ до комп'ютерних ресурсів сервера і використання його програмного забезпечення в онлайн-режимі.

Розробники системи «Акцент» ТОВ «Імпакт-Україна» пропонують різні прикладні рішення, а саме: «Виробництво», «Торгівля і склад», «Сільське господарство», «Клієнт-Банк» та інші. Дуже позитивним є відкритість фірми до співпраці з вищими навчальними закладами у вигляді надання на пільгових умовах стандартних прикладних рішень, а також безкоштовних консультацій щодо їх використання в навчальному процесі.

Отже, наведені приклади свідчать про взаємовигідне партнерство між закладами вищої освіти та ІТ-компаніями, які є розробниками програмного забезпечення для бухгалтерських служб. Це – надання програмних комплексів для використання їх у навчальному процесі, організація і проведення майстер-класів, наукових і методичних семінарів для студентів і викладачів, проведення факультативних курсів тощо. Однак, потрібно щоб ця практика поширювалась. У компанії з'явиться

можливість ставити завдання університетам щодо здійснення підготовки фахівців конкурентоспроможних на ринку праці.

Перелік використаної літератури

1. Лучик С.Д. Інформаційні технології обліку в Україні: сучасний стан використання і розвитку / С.Д. Лучик // Інфраструктура ринку. – 2018. - №21. – Режим доступу: <http://www.market-infr.od.ua/uk/21-2018>.

Т.В. Малинка

викладач вищої категорії,

голова циклової комісії економічних дисциплін

Державний вищий навчальний заклад

«Київський механіко-технологічний коледж»

ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА, ЯК СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ПЕРЕДАЧІ ІНФОРМАЦІЇ

Інформаційна система, як система управління, тісно пов'язується, як з системами збереження та видачі інформації, так і з іншою - з системами, що забезпечують обмін інформацією в процесі управління. Вона охоплює сукупність засобів та методів, що дозволяють користувачу

збирати, зберігати, передавати і обробляти відібрану інформацію. Інформаційні системи існують з моменту появи суспільства, оскільки на кожній стадії його розвитку існує потреба в управлінні. Інформаційна система може існувати і без застосування комп'ютерної техніки – це питання економічної необхідності. В будь-якій інформаційній системі управління вирішуються задачі трьох типів:

- задачі оцінки ситуації (деколи їх називають задачами розпізнавання образів);
- задачі перетворення опису ситуації (розрахункові задачі, задачі моделювання);
- задачі прийняття рішень (в тому числі і оптимізаційні)[2].

Інформаційні системи включають в себе: технічні засоби обробки даних, програмне забезпечення і відповідний персонал. Чотири складові частини утворюють внутрішню інформаційну основу:

- засоби фіксації і збору інформації;
- засоби передачі відповідних даних та повідомлень;
- засоби збереження інформації;

- засоби аналізу, обробки і представлення інформації.

До основних напрямків автоматизації інформаційно-управлінської діяльності в організаційних структурах відносять:

- автоматизацію обробки документів шляхом впровадження систем для обробки тексту, автоматизацію обміну інформацією через різноманітні види комунікацій (які включають АТС підприємства, відеотермінальні системи, локальну комп'ютерну мережу, телекопіювальні апарати, відеоінформаційні системи);

- автоматизацію діяльності менеджерів на базі комп'ютерних систем комплексних інформаційних систем, які надають допомогу в прийнятті рішень, та електронних секретарів, що дозволяє підвищити рівень організації праці менеджерів на якісно вищій щабель[4].

Впровадження інформаційних систем дозволяє менеджеру отримувати оперативний доступ до довільної нагромадженої інформації з тим, щоб в подальшому ефективно її використовувати для вирішення поставлених задач (в сферах аналізу маркетингу, фінансів, тощо).

Головна мета функціонування ІС різних об'єктів і рівнів народного господарства України – підвищення якості управління, забезпечення спеціалістів (бухгалтерів, економістів, менеджерів, інспекторів, управлінської ланки) необхідною інформацією для виконання своїх функцій управління[1].

В ІС розв'язується комплект задач, реалізація яких на базі використання сучасних методів управління, застосування економіко-математичних методів і моделей, комплексу технічних засобів та інформаційних технологій забезпечує автоматизацію виконання функцій і процедур управління (складання документів, облік, планування аналіз, формування, звітність, прийняття рішень).

Нині підприємства потребують автоматизованої інформаційної системи обліку на базі сучасних засобів обчислювальної техніки, яка дає змогу забезпечити:

- повне та своєчасне задоволення інформаційних потреб користувачів;
- виконання контрольних і аудиторських завдань із метою одержання потрібної інформації про наявні відхилення;

- аналіз і прогнозування господарсько-фінансової діяльності підприємства;
- одержання на основі автоматизації ефективних управлінських рішень.

Інформаційна система не тільки відображає функціонування об'єкта управління, а й впливає на нього через органи управління. Вона є сукупністю інформаційних процесів для задоволення потреби в інформації різних рівнів прийняття рішень, її метою є продукування інформації для використання (споживання) управлінським апаратом. Відповідно вона забезпечує нагромадження, передачу, збереження, оброблення та узагальнення інформації "знизу вгору", а також конкретизацію інформації "зверху вниз".

Призначення ІС полягає в описі економічного об'єкта, його станів, взаємодії, що виражаються через економічні показники. Вона покликана своєчасно подавати органам управління необхідну і достатню інформацію для прийняття рішень, якість яких забезпечує високоефективну діяльність об'єкта управління [3].

За системного підходу структурні складові управління такі:

керуюча система, або суб'єкт управління — СУ;
керувана частина, або об'єкт управління — ОУ;
інформаційна система — ІС, через яку, власне, і
відбувається зв'язок між СУ та ОУ.

Об'єкти й процеси, якими керують, а також і сама система управління (управління) можуть бути складними і територіально розподіленими.

Якщо АІС на промисловому підприємстві призначена, здебільшого, лише для обробки управлінської інформації (планування випуску продукції, бухгалтерський облік, розрахунки заробітної плати і т. ін.), то АІС у фінансово-кредитних установах (ФКУ), і насамперед у банківських установах, не лише обробляють управлінську інформацію, а й виконують автоматизацію операцій основної діяльності, зокрема основного виробництва (обробка даних відповідних документів у процесі здійснення грошових розрахунків, надання кредитів, нагромадження коштів і т. ін.) [1].

Перелік використаної літератури:

1. Івахненко С. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту: Навчальний посібник/ Сергій Івахненко,. - К.: Знання-Прес, 2003. - 349 с.
2. Інформаційні технології: Нормативна база/ Упор. Є. К. Пашутинський. - К.: КНТ, 2005. - 500 с.
3. Клименко О. Інформаційні системи і технології в обліку: Навчальний посібник/ Олександр Клименко; М-во освіти і науки України, Полтавський ун-т споживчої кооперації України. - К.: Центр учбової літератури, 2008. - 319 с.
4. Шквір В. Інформаційні системи і технології в обліку: Практикум/ Володимир Шквір, Анатолій Загородній, Олег Височан,. - К.: Знання , 2006. - 429 с

Т.П. Мандрика

магістр, викладач спецдисциплін

Коледж ракетно-космічного машинобудування

Дніпровського національного університету імені Олеся

Гончара

**ВПРОВАДЖЕННЯ ІТС ПРИ ВИВЧЕННІ
ДИСЦИПЛІНИ
"ТЕХНОЛОГІЯ АВТОМАТИЗОВАНОЇ ОБРОБКИ
ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ"**

Освітній процес у коледжі побудований із акцентом на надання студентам сучасних умінь, які необхідні для успішної кар'єри, а також навичок для ефективної роботи з додатковими ресурсами.

При вивченні дисципліни "Технологія автоматизованої обробки економічної інформації" студентами спеціальності "Розробка програмного забезпечення" акцентується увага на інформаційний ресурс ІТС, який забезпечує підвищення ефективності навчання при використанні сучасних технологій. Висока якість навчання та орієнтованість на майбутню кар'єру – незмінні характеристики освітнього процесу, як результат – реєстрація на договірній основі з Спілкою Автоматизаторів Бізнесу інформаційної системи ІТС ВНЗ коледжем та упровадження для використання при підготовці майбутніх ІТ– спеціалістів, бухгалтерів. [1]

Навчальна програма дисципліни "Технологія автоматизованої обробки економічної інформації" є практично-орієнтованою, що забезпечує отримання якісної

сучасної освіти та підготовки студентів до майбутньої ІТ – кар'єри, яка базується на використанні програмного продукту Підприємство. Студенти мають змогу переймати досвід фахівців та бути в центрі актуальних питань користуючись системою ІТС.

На одному з перших занять студентам була надана можливість переглянути та прослухали відеозапис з розділу Семінар "Лекторій": "Останні податкові новини і як з ними боротися". Автор, Хорошун К.О. "Огляд можливостей сервісів ІТС, доступних користувачам систем автоматизації бізнесу".

Сьогодні студенти ІТ – направлення додатково самостійно вивчають питання, які винесені на самостійне опрацювання, використовуючи інформаційну систему ІТС за розділами: "Новини", "Розробка і адміністрування", "База нормативних документів", "Періодика і книги", "Лекторій".
[2]

Опрацювання матеріалу студентом виконується, під час виконання лабораторних робіт, при підготовці вивчення лекційних тем дисципліни, роз'яснення нового матеріалу при використанні сучасних мультимедійних технологій, мережі Інтернет.

Талановита молодь коледжу вивчає розділ "Періодика та книги" для придбання практичних навичок

при роботі з системою "1С:Підприємство 8". Так, автор книги "Програмування для початківців. Дітям та батькам, менеджерам і керівникам. Розробка в системі "1С:Підприємство 8.3" Максим Радченко дає можливість розібратися із вбудованою мовою програмування системи Підприємство, принципом роботи прикладної системи. Інший автор, Е. Ю. Хрустальова в книзі "101 порада початківцям розробникам в системі «1С:Підприємство 8», робить акцент, які можливості інструментів конфігуратора потрібно використовувати, щоб максимально ефективно вирішувати виникаючі задачі. [2]

Застосування на заняттях інформаційної системи ІТС – це досить ефективний та доцільний засіб у навчанні ІТ – спеціалістів, при короткому курсі дисципліни, а також можливість відійти від традиційних форм навчання та підвищити індивідуалізацію навчальної діяльності студентів.

Програма дисципліни "Технологія автоматизованої обробки економічної інформації" при підготовці ІТ – спеціалістів націлена на підготовку професійних кадрів. Сучасні умови для навчання, а також орієнтований підхід у використанні ІТС забезпечують якісну практичну освіту.

Коледж тримає курс на готовність студента до майбутньої професії, тому пропонує широкий спектр

використання на заняттях ресурсу ІТС від провідних спеціалістів даної галузі.

Перелік використаної літератури:

1. <https://portal.1c.eu/applications/66>. Електронний ресурс.
2. <http://its.1c.ua/ИТС Україна>. Електронний ресурс.

Ю.М. Мельничук

к.е.н., доцент

Уманський державний педагогічний університет ім. Павла

Тичини

НАПРЯМИ ФІНАНСОВОЇ САМОСТІЙНОСТІ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ

Сучасна Україна відображена реорганізацією та модернізацією освітніх процесів держави. Сьогодні відображено можливість вільного вибору закладу вищої освіти для абітурієнтів. Проте, зі сторони закладів освіти спостерігається великий вплив державних органів не лише в освітній процес, але і в діяльність таких структур. Саме тому, питання фінансової незалежності та самостійності освітніх закладів є актуальним питанням для освітньої сфери.

Реформа освітньої галузі є надзвичайно важливою. Саме навчання молодого покоління визначає майбутнє держави. Очевидно, що сьогодні українська освіта не відповідає ані сучасним запитам з боку особистості та суспільства, ані потребам економіки, ані світовим тенденціям. Саме тому реформа передбачає системну трансформацію сектору, головна мета якої – нова висока

якість освіти на всіх рівнях: від початкової школи – до вищих навчальних закладів. Головним завданням освіти має бути формування свідомих, суспільно активних громадян, здатних забезпечити економічне зростання і культурний розвиток країни. У науковій сфері реформа покликана зупинити ізоляцію і стагнацію у сфері досліджень, сформувавши запит на якісну підготовку дослідників та якісні розробки в галузі фундаментальних і прикладних наук, скоротити розрив між дослідженнями та впровадженням їх результатів, інтегрувати вищу освіту й науку України в освітній та дослідницький простір Європейського Союзу [1].

При сьогоdnішньому рівні економічного розвитку в Україні, навіть якщо витрати держави на освіту залишатимуться високими і, крім того, підвищиться їхня ефективність, це навряд чи приведе до позитивного впливу на економічне зростання. За відсутності нормальних умов праці і практично втраченого промислового потенціалу випускники з конкурентоспроможною на міжнародному ринку освітою емігруватимуть. Тобто процес підвищення рівня видатків на освіту повинен бути ендогенним і відповідати умовам економічного розвитку в країні [2].

Найбільш важливе питання освітніх фінансів в Україні стосується рівня фінансування звичайних

загальноосвітніх сільських та міських шкіл [3]. Те, що відбувалося впродовж років у цьому часовому проміжку, було стабільною втратою ефективності освіти в сільській місцевості в Україні. З року в рік райони переводилися з однієї категорії в іншу, де наповнюваність класів була меншою, доки перша категорія не спорожніла зовсім, а остання не стала найчисленнішою.

Втрата абітурієнтів відображена демографічним спадом населення. Насправді, слабкіші заклади були поглинуті сильнішими і в результаті відбулось скорочення і закладів освіти і їх працівників. Щоб бути в числі сильніших закладів потрібно змінювати політику діловодства закладу і рухатись до фінансової незалежності таких закладів.

Одним з кроків до фінансової самостійності освіти є забезпечення працівників освіти додатковими джерелами фінансування та захисту їх життя та здоров'я.

З позиції працівників освіти виникає декілька позитивних ефектів від участі в довгостроковому соціальному страхуванні життя, а саме [4]:

- населення отримує фінансовий захист при настанні страхових випадків, щодо власного життя та здоров'я;
- збагачується за рахунок довгострокового вкладення коштів в інвестиційну сферу страхової компанії;

– забезпечує додаткову недержавну пенсію, тощо.

Крім цього, Україна потребує реформ у сфері освіти, при чому питання фінансової незалежності освітніх закладів є нагальним, необхідним і актуальним.

Перелік використаної літератури:

1. Реформа освіти та науки. Урядовий кур'єр. URL :

<https://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/reformi/reforma-osviti>

2. Башко В. Фінансування освіти: скільки, кому і як? URL :

https://dt.ua/finances/finansuvannya-osviti-skilki-komu-i-yak-_html

3. Герчинський Я. Фінанси освіти в Україні: окремі стратегічні питання. К.: ТОВ “Видавництво «Юстон».

2017, с. 104. URL :

3. Мельничук Ю.М. Фінансово-економічна безпека населення як основа зміцнення національної економіки.

Сучасні проблеми і перспективи економічної динаміки : зб. матеріалів V Всеукр. Наук.-практ. Інт.-конф., 2018 р.

Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. – с. 109-112. URL :

https://dspace.udpu.edu.ua/jspui/bitstream/6789/9200/1/Econ_dynam.pdf#page=109

Т.В. Микитенко

к.е.н., доцент кафедри митної справи
Університет державної фіскальної служби України

В.В. Борса

старший викладач кафедри митної справи
Університет державної фіскальної служби України

РЕАЛІЗАЦІЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ МИТНИКІВ

Застосування нових інформаційних технологій в освіті надає якісно нові можливості навчання, формує навички самостійної навчально-наукової діяльності, сприяє створенню нових форм освіти, дозволяє отримати професійні навички. З розвитком комп'ютерних засобів і впровадженням їх в освітній процес у його учасників з'являються нові можливості, реалізуються нові підходи, зокрема, в оволодінні знаннями з державної митної справи. Адже, сучасне митне адміністрування розвивається в межах сервісно-орієнтованої концепції, яка полягає в реорганізації митного контролю з метою забезпечення безпеки, сприяння учасникам зовнішньоекономічної діяльності та якості надання митних послуг. Одним з найбільш важливих

аспектів у реалізації такої концепції є підготовка фахівців митної служби, здатних надавати якісні та оперативно митні послуги.

Підготовка майбутніх фахівців з митної справи повинна відповідати вимогам інформаційного суспільства, розвитку інформаційних технологій, стандартам вищої освіти України та критеріям міжнародних професійних стандартів для митників. Таке середовище можна сформувати із застосуванням хмарних технологій, які стрімко розвиваються й широко впроваджуються у вищих закладах освіти для співпраці здобувачів вищої освіти, викладачів та працівників митниці, комунікації між ними, зберігання великих обсягів навчального матеріалу, планування навчальних подій тощо.

Хмарні технології (англ. Cloud Computing) - комплекс взаємопов'язаних технологій обробки даних, в якій комп'ютерні ресурси і потужності надаються користувачеві як Інтернет-сервіс. Інформація в рамках «хмарної» обробки даних постійно зберігається на серверах в Інтернет і тимчасово кешується на клієнтській стороні, зокрема, на персональних комп'ютерах, ноутбуках, смартфонах тощо.

Розвиток хмарних технологій розпочався започатковано з 2000-2005 рр. Основна концепція хмарних

технологій полягає в тому, що інформація зберігається і обробляється засобами веб-сервера, а результат надається за допомогою веб-браузера.

Інформаційні джерела за комп'ютерними технологіями в оволодінні знаннями у сфері державної митної справи забезпечують високоефективну інформаційну діяльність, зокрема, в частині організації навчального процесу, підготовки електронних журналів, особистих кабінетів студентів і викладачів, інтерактивної приймальної, тематичних форумів для обміну інформацією, її пошуку для виконання певних навчальних завдань.

Для створення «хмарного середовища» використовують базові моделі:

інфраструктура як сервіс (IaaS, infrastructure as a service) - процес надання послуги, на основі концепції хмарних обчислень шляхом отримання базових обчислювальних ресурсів. Дана модель надає можливість безкоштовного зберігання даних, використань функцій електронної пошти і функцію спільної роботи, що може бути корисно для освітнього процесу [1];

платформа як сервіс - (PaaS, platform as a service) - набір певних послуг на призначеному для користувача рівні, доступ до програмного забезпечення [2];

програмне забезпечення (ПО) як сервіс - (SaaS, software as a service) - надає можливість користувачу використовувати прикладне ПО, яке функціонує в хмарному середовищі і є доступним з різних пристроїв [3];

апаратні можливості як сервіс - (HaaS, Hardware as a Service) - хмарні технології встановлюються на сайті клієнта, а угода про рівень обслуговування визначає обов'язки обох сторін. Іноді клієнт сплачує щомісячну плату за користування апаратним забезпеченням; іноді сервіс оплачується за рахунок плати за інсталяцію, моніторинг та обслуговування апаратного забезпечення [4];

комунікація як сервіс - (CaaS, Communication as a Service) - передбачає використання IP-телефонії, електронної пошти, підтримку чатів через загальнодоступний Інтернет. В середовищі хмарних передач партнери за межами організації організують телекомунікаційні програми, комутацію та зберігання інформації за допомогою сервісів, що розміщуються в центрах даних, які доступні через інфраструктуру Інтернету [5].

Освітні хмарні технології знаходять активне застосування в багатьох розвинених країнах, забезпечують нові, економічні ефективні можливості для оволодіння

знаннями, проведення наукових досліджень і здійснення підприємницької діяльності.

Актуальним є створення національного сховища електронних освітніх ресурсів для підготовки майбутніх працівників митних органів на основі загальних для навчальних закладів і викладачів угоди, стандартів і технологій. Це дозволить створити інтерактивну освітнє середовище, яка забезпечить гнучке навчання на різних рівнях освіти в будь-який час і в будь-якому місці на базі вільного доступу до освітнього контенту. Дане сховище освітніх ресурсів, об'єднаних зручною системою семантичного пошуку, забезпечить ефективне][використання як викладачами при підготовці занять, так і здобувачами вищої освіти в процесі самоосвіти. Очевидно, що така освітнє середовище може бути ефективно побудована на основі національної «хмарної» науково-освітньої інфраструктури.

Використання технології, пов'язаних з хмарними обчисленнями в галузі освіти дозволяють створити веб-орієнтовані лабораторії з митних інформаційних систем, таким чином використовуючи віртуального обладнання, візуалізувати отримані результати. Крім того, на основі сумісного використання ресурсів, інструментарію,

форматів зберігання даних можна очікувати формування певних користувацьких спільнот.

Однією зі специфічних особливостей застосування хмарних технологій є постійна залученість викладачів у різноманітних конкурсах, семінарах, науково-практичних конференцій, культурно-дозвільних заходів інституціонального, державного, регіонального, національного і міжнародного рівнів з питань та проблем у сфері митної діяльності.

Отже, розвиток апаратного та програмного забезпечення призвів до якісно нового оновлення змісту вищої та середньої освіти. Одним із процесів інформатизації освіти є використання хмарних технологій та системи управління навчанням, що дозволяє забезпечити створення інформаційного середовища з довільним доступом до різноманітної інформації багатьох користувачів. Хмарні технології забезпечують високий рівень обслуговування здобувачів і навчальних закладів. Хмарні технології несуть у собі нові ризики, а й можливість для навчальних закладів і студентів надавати і отримувати сучасні сервіси при цьому мінімально витрачаючи фінанси та розширюють можливості працевлаштування випускників через відсутність практичних навиків роботи.

Перелік використаної літератури:

1. Infrastructure as a Service (IaaS): URL: <https://www.techopedia.com/definition/141/infrastructure-as-a-service-iaas>.
2. Keller E. The «Platform as a Service» Model for Networking / E. Keller, J. Rexford // INM/WREN. – 2010. –Т. 10. – PP. 95 – 108.
3. Dubey A. Delivering software as a service / A. Dubey, D. Wagle // The McKinsey Quarterly. – Т.6. – №2007. – PP. 1 – 12.
4. Hardware-as-a-service (in managed services): URL:<http://searchitchannel.techtarget.com/definition/Hardware-as-aService-in-managed-services>.
5. Note on Communication as a Service: URL: <https://www.kullabs.com/classes/subjects/units/lessons/notes/notedetail/9110>.
6. Баруздина О.Е., Багаутдинова С.Ф. Подходы к совершенствованию управления документооборотом в муниципальном образовательном учреждении // Мир детства и образование : сборник материалов VIII очно-заочной Всероссийской научно-практ. конференции с приглашением представителей стран СНГ. – Магнитогорск : Изд-во Магнитогорск. гос. техн. ун-та им. Г.И. Носова, 2014. С.23–26.

С.В. Мицюк

кандидат економічних наук

Київський національний університет імені Тараса

Шевченка

ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ІНТЕГРАЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ

Сучасні тенденції в світовому економічному просторі виявляють зміщення вектора його розвитку в напрямку інноваційної діяльності. Формується економіка нового типу, тобто, економіка, де визначальним ресурсом виступають новітні знання. А необхідність відтворення новітніх знань в умовах інституційних розривів між розробкою нововведень і їх комерціалізацією провокує створення інноваційних структур організації інноваційної діяльності, а саме, організаційний механізм багатосторонньої взаємодії між суб'єктами реального сектора економіки, науковими та освітніми організаціями та органами державного управління, який втілюється в різних інноваційних концепціях об'єднаннях «університети-підприємства» і «держава-університети» і підприємницьких структурах інноваційного типу, як на національному, так і не міжнародному рівнях.

Це нові інтегровані форми організації системи освіти та бізнесу [1]. Принципово новою інтегрованою структурою може стати пріоритетна технологічна платформа, що включає ЗВО, науково-дослідні установи і підприємства – інноваційна інтегрована структура. Така структура визначається як «сукупність господарюючих суб'єктів, пов'язаних один з одним мережевою системою фінансово-господарських стосунків, спрямованих на підвищення ефективності інноваційної діяльності учасників за допомогою оптимізації ресурсного забезпечення» [1]. В якості механізму інтеграційної взаємодії пропонується створення науково-дослідного центра, який буде посередницькою структурою між патентом і публікацією. Підвищення ефективності інноваційної діяльності може полягати також в створенні технологічних платформ. Це об'єднання науки, бізнесу і освіти в тих напрямках, які представляють державний інтерес не лише в Україні, але і в інших країнах. Технологічна платформа, як інноваційна інтегрована структура представляють певний інтерес в таких напрямках як: інформаційні і космічні технології, енергетика, транспорт, лазери, біотехнологія, фармація і тонка хімія.

Слід звернути увагу також на ще одну інноваційну форму інтеграції науки, бізнесу і освіти – форму кластерів,

які умовно можна розділити на: освітні і змішані («науково-освітні» і «виробничо-освітні»). Кластер виступає тут в ролі інтеграційного механізму, що забезпечує інтенсивний розвиток і соціальне партнерство організацій, що утворюють його. Так само як і усі інтегровані структури кластери створюються для збільшення ресурсної бази і спрощення доступу до нових технологій, для збільшення зовнішнього і внутрішнього споживчих ринків, для об'єднання науково-дослідної бази і забезпечення відкритості до використання наукових знань. Залежно від форми кластера ядром кластера можуть бути організації і підприємства, що випускають кінцеву продукцію або освітні установи.

Освітні кластери, припускають співпрацю між, іншими освітніми установами. Ядро такого кластера – університет. Співпраця у рамках освітнього кластера припускає науково-дослідну діяльність суб'єктів освітньої системи як по вертикалі, так і по горизонталі. Перевагами створення кластера є обмін технологіями, знаннями, зростання кваліфікації серед трудових ресурсів, переваги агломерації і соціальна інфраструктура [2].

Необхідно також сказати про таку форму інтеграції освіти, держави і бізнесу як державно-приватне партнерство, яке характеризується як об'єднання зусиль

держави і ЗВО для створення сприятливого інвестиційного клімату в цілях формування попиту на інновації. Таке об'єднання припускає побудову механізму управління на основі рівномірного розподілу ризиків, при якому наукові дослідження і розробки здійснюються на основі інтелектуального капіталу ЗВО, інвестиційного капіталу держави і державної власності. При цьому потрібне активне використання інструментів державного замовлення і державних закупівель як інструментарію надання державної підтримки [2].

В якості інтегрованої форми організації системи освіти і бізнесу слід зазначити концепцію потрійної спіралі Г. Іцковіца і Л. Лейдесдорфа «університет-підприємство-держава», яка з'явилася як перетин двох так званих подвійних спіралей: «університети-підприємства» і «держава-університети» [3]. Концепція ґрунтується на трансформації, зміщенні і розширенні пріоритетів в діяльності учасників об'єднання, і на можливості здійснення ефективних взаємних обмінів функціями і результатами діяльності, а також, у рамках потрійної спіралі, їх стійкого відтворення [4]. Так, на думку Г. Іцковіца, традиційна регулююча і напрямна роль держави дещо розширюється, оскільки, створюючи фонди для фінансування інноваційного бізнесу, держава виконує роль

бізнеса [5]. Бізнес-структури, здійснюючи освітні послуги і удосконалюючи учбові програми, виконують функції системи освіти. Університети, створюючи інноваційні компанії, наприклад, бізнес-інкубатори, технопарки, центри підприємництва і так далі, в цілях комерціалізації знань і збільшення позабюджетних доходів, а також здійснюючи платні освітні послуги (освітнє антрепренерство), починають виконувати роль бізнесу, роль підприємництва. У моделі потрійної спіралі досягається баланс інтересів і формується співпраця, яка розвивається в найбільш ефективному напрямі. Г. Іцковіц розглядає потрійну спіраль не лише як співпрацю трьох інституціональних форм, але і як взаємодію трьох просторів: простір знань, простір згоди і простір інновацій. Простір знань – це наявний інтелектуальний потенціал (об'єкти інтелектуальної власності, публікації і так далі), здатний генерувати знання. Простір згоди припускає співпрацю між різними інституціональними сферами в цілях виявлення конкурентних переваг, сильних і слабких сторін регіону і формування напрямів розвитку. Може утілюватися у вигляді знову створених фірм (венчурних, консалтингових). Простір інновацій – це створення організації нового виду для здійснення інноваційного проекту з використанням

ресурсів (фінансових, технологічних, інтелектуальних) усіх інституціональних учасників.

Отже, сучасний інноваційний простір характеризується різноманіттям форм і структур, що об'єднують в собі такі інститути економіки як: держава, освіта, бізнес, наука. Слід виділити такі організаційні форми і об'єднання суб'єктів інноваційної діяльності як: технологічні платформи, кластери, освітні кластери, державно-приватне партнерство, «трикутник знань», «потрійна спіраль». Причини такої інтеграції – трансформація, зміщення і розширення пріоритетів функціонування суб'єктів інноваційної діяльності. Мета такого об'єднання – підвищення ефективності інноваційної діяльності його учасників і країни в цілому.

Перелік використаної літератури:

1. Харин А. А. Методология формирования инновационных интегрированных структур образования, науки и бизнеса: диссертация на соискание степени доктора экономических наук: по специальности 08.00.05 / А. А. Харин // ГОУВПО «Государственный университет управления». – Москва, – 2012. – 304 с.
2. Джинждолия А. Ф. Развитие предпринимательства в образовательной сфере в рамках государственно-частного и социального партнерства в условиях экономики знаний:

монографія / А. Ф. Джинджолия, И. А. Морозова, Л. С. Шаховская, М. Н. Мысин; под общ. ред. Л. С. Шаховской // ВолгГТУ. – Волгоград. – 2015. – 160 с.

3. Ицковиц Г. ДНК инновационного развития [Электронный ресурс] / Экспертный сайт высшей школы экономики – Режим доступа: <http://www.opes.ru/1335337.html>

4. Тройная спираль профессора Генри Инковица [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://izvestia.ru/news/370024>

5. Ицковиц Г. Модель тройной спирали / Г. Ицковиц // Инновационная Россия. – 2011. – № 4. – С. 5-10.

С.О. Могілей

Східноєвропейський університет економіки і
менеджменту

**РОЛЬ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИХ ВИРОБНИЧИХ
ЦЕНТРІВ
В ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ ФАХІВЦІВ
У СФЕРІ АВТОМАТИЗАЦІЇ БІЗНЕСУ**

Проблема високоякісної фахової підготовки спеціалістів з комп'ютерних та інформаційних технологій у вищій школі залишається в сфері інтересів як провідних

науковців та педагогів, так і фахівців-практиків й топ-менеджменту компаній, які займаються автоматизацією бізнесу. Кадровий «голод», що його все частіше відчувають керівники фірм-автоматизаторів, а також можливі шляхи його подолання стали провідним об'єктом даного дослідження.

На сьогоднішній день варто констатувати певне зниження рівня попиту на здобуття вищої освіти в сфері інформаційних технологій (ІТ). Звичайно, це зовсім не означає, що випускники українських шкіл не бажають отримувати освіту в галузі ІТ. Наразі ринок освітніх послуг перенасичений пропозиціями від різноманітних ІТ-компаній, які пропонують швидке, порівняно з університетами, освоєння таких професій як програміст, бізнес-аналітик, консультант з автоматизації тощо. Це зумовило певне «відставання» вітчизняних закладів вищої освіти (ЗВО) від потреб сьогодення [1]. Саме через це неабиякої актуальності набуває проблема реформування підходів до підготовки студентів ЗВО в рамках різних ІТ-спеціальностей.

Східноєвропейський університет економіки і менеджменту (СУЕМ), що знаходиться в м. Черкаси, в рамках співпраці з місцевими ІТ-компаніями активно впроваджує новітні освітні технології підготовки

кваліфікованих спеціалістів, зокрема, в сфері автоматизації бізнесу. Так, одним з новаторських підходів стало створення на базі університету так званих навчально-наукових виробничих центрів (ННВЦ), таких як «Банк СУЕМ» та «ІТ-компанія СУЕМ».

ННВЦ – це структура, створена в межах ЗВО з метою якісної, насамперед практичної, підготовки студентської молоді до професійної діяльності в сфері автоматизації українських та зарубіжних суб'єктів підприємницької діяльності. Важливою ознакою ННВЦ є здобуття студентами саме нових і актуальних на сьогоднішній день знань, умінь та навичок, що, в свою чергу, є необхідною передумовою підготовки фахівців, затребуваних на сучасному ринку ІТ-послуг.

Так, в рамках ННВЦ «ІТ-компанія СУЕМ» студенти різних спеціальностей – насамперед, «Бухгалтерський облік та аудит», «Економічна кібернетика», «Діловодство» тощо – здобувають сучасні знання в сфері автоматизації бізнесу. В першу чергу, йдеться про теорію і практику управління ІТ-проектами, цифровий маркетинг, бізнес-аналітику, розробку Інтернет-ресурсів, впровадження готових бізнес-рішень з автоматизації, управлінський та бізнес-консалтинг. Навчально-практичною базою ННВЦ слугує лінійка програмних продуктів «ІС:Підприємство 8»: як програмне

забезпечення (платформи та конфігурації), так і методичні матеріали сертифікованих курсів. Головна мета ННВЦ «ІТ-компанія СУЕМ» – підготовка спеціалістів з комплексної автоматизації підприємств різних галузей економіки та форм власності.

Результати роботи ННВЦ були підтверджені на практиці. Студенти та випускники Східноєвропейського університету успішно працюють в компанії BA Group (bagroup.pro), яка спеціалізується на впровадженні готових рішень на базі «1С:Підприємство 8» та різноманітних CRM-систем, а також займається розробкою Інтернет-сайтів.

Таким чином, навчально-наукові виробничі центри відіграють провідну роль в підготовці висококваліфікованих фахівців у сфері автоматизації бізнесу та допомагають студентам Східноєвропейського університету економіки і менеджменту опанувати цікаві, актуальні та сучасні професії в галузі ІТ. Досвід, здобутий викладачами СУЕМ в рамках роботи ННВЦ, може бути досить корисним як для колег з інших українських ЗВО, так і для фірм-партнерів, які бажають співпрацювати з вітчизняними університетами задля налагодження стабільного кадрового забезпечення своєї діяльності. Іншими словами, ННВЦ можуть стати повноцінним «містком» між ЗВО та ІТ-компаніями.

Перелік використаної літератури:

1. Бурдига І. ІТ-бум в Україні: ринок росте – освіта відстає // Deutsche Welle: електронна версія. URL: <https://p.dw.com/p/2nvwY>

Т.О. Мороз

канд. екон. наук, доцент кафедри
інформаційних систем і технологій,

Ю.Ю. Чебан

канд. екон. наук, доцент кафедри
обліку і оподаткування

Миколаївський національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСІВ АВТОМАТИЗАЦІЇ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

В сучасних умовах глобалізації особливої актуальності набувають питання використання інформаційних технологій, як важливого інструменту підвищення ефективності функціонування підприємств. Автоматизація виробничих процесів забезпечує контроль за виконанням технологічних операцій, оперативність управління та отримання достовірної інформації, оптимізацію витрат, впровадження інновацій.

Аграрний сектор має досить сприятливі умови для автоматизації рослинництва, тваринництва, процесів переробки, зберігання і реалізації продукції. На сьогодні розвиток мікроелектроніки сприяє автоматизації мобільної техніки машинно-тракторного парку. Серед найбільш перспективних напрямків слід виокремити автоматизацію агротехнологічних процесів у:

- зерновиробництві – активне вентилявання зерна, зерносушарки;
- закритому ґрунті – керівництво тепличним мікрокліматом, концентрацією мінеральних добрив, живленням вуглекислим газом рослин;
- зберіганні продукції – мікроклімат в овоче- та фруктосховищах, облік, контроль і сортування продукції в них;
- птахівництві – комплекси обладнання для утримання промислового стада, створення та управління оптимальним мікрокліматом, автоматизовані технологічні лінії забою птиці;
- тваринництві – годівля тварин, налаштування мікроклімату в тваринницьких приміщеннях, автоматизація процесів видалення гною, доїння та обробки молока;

- кормовиробництві – налаштування агрегатів для виготовлення трав'яного борошна і комбікорму, процесів гранулювання і брикетування кормів;

- теплоенергозабезпечення – котлоагрегати, електричні бойлери, електрокалориферні установки, теплогенератори, холодильні установки [1];

- водопостачання і зрошення – водонасосні установки, гідромеліоративні технологічні процеси.

В умовах постійного зростання цін на паливно-мастильні матеріали, добрива, засоби захисту рослин їх цільове використання стає першочерговим завданням. Комплексна автоматизація аграрного підприємства з метою мінімізації витрат і економії ресурсів має поєднувати такі сфери:

- земельна – облік земельного банку, відтворення його на мапі, фіксація змін, порівняння орендованих і реально оброблюваних сільськогосподарських угідь;

- фінансова безпека – контроль за цільовим використанням фінансових активів та зловживаннями службових осіб;

- зовнішні користувачі – аналіз інформаційного забезпечення аудиторів і потенційних інвесторів підприємства;

- транспорт – контроль за роботою машинно-тракторного парку, витрати паливно-мастильних матеріалів, планування логістичних схем і маршрутів, фіксація відхилень від них;
- облік – електронний документообіг, використання системи клієнт-банк, бухгалтерських облікових програмних комплексів;
- екологічна – електронна карта полів, аналіз якісного складу ґрунтів, кількість внесених пестицидів і хімікатів.

Додатковою можливістю є автоматизація виробничих процесів з використанням мобільних технологій. Мобільні додатки для аграрних підприємств дозволяють швидко і точно розрахувати кількість препаратів, необхідних для приготування комплексних засобів захисту рослин; працювати з картою полів; дистанційно обробляти інформацію зондування земельних угідь; вказують точний прогноз погоди; каталоги насіння і препаратів різних виробників з повною інформацією про них, включаючи вартість; допомагають налаштувати сільськогосподарську техніку, стежити за її роботою [2].

Враховуючи функціональні можливості всі мобільні додатки для аграрних підприємств слід класифікувати на: інформаційно-довідкові; торгівельні майданчики; GPS-

вимірювання, навігація; визначення шкідників, захист рослин; прогнозування врожайності та оцінка прибутковості; розрахунок внесення добрив; машинотракторний парк; економіка аграрного сектора; ландшафтний дизайн, тощо.

Отже, активне впровадження інноваційно-інформаційних технологій є об'єктивною необхідністю для подальшого успішного розвитку аграрних підприємств. Комплексна автоматизація виробничих процесів забезпечує прийняття ефективних управлінських рішень, підвищує прибутковість і оптимізує витрати.

Перелік використаної літератури:

1. Анікеєв І. О. Сучасний стан автоматизації та енергетики в АПК України / І. О. Анікеєв, В. С. Коротов // Вісник Сумського національного аграрного університету: Серія «Механізація та автоматизація виробничих процесів». – 2016. – № 10/1 (29). – С. 153-156.
2. Корпанюк Т. М. Застосування мобільних додатків в бізнесі та їх облік / Т. М. Корпанюк, Я. І. Мулик // Ефективна економіка. – 2018. – №3. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6181> (дата звернення: 07.02.2019).

Р.Ю. Овчарик

к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування
Київський кооперативний інститут бізнесу і права

УПРАВЛІННЯ ТОВАРНИМИ ПОТОКАМИ НА БАЗІ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ТОРГІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТЕРЕБОВЛЯНЩИНИ

Одним із важливих напрямів деталізації обсягу наявності товарних запасів на підприємстві є вивчення його в асортиментно-структурному розрізі та дослідження їх динаміки за останні 3-5 років. При цьому слід враховувати, що підприємство має чітку предметну, а отже, й галузеву спеціалізацію. Її визначають ще за організації підприємства, але асортимент товарів з часом може змінюватися. Одні товари перестають реалізовувати, інші, навіть колись непрофільні для підприємства, включають до процесу реалізації тощо. Процес постійного оновлення асортименту є важливою складовою маркетингової політики сучасного підприємства. Під асортиментом розуміють перелік усіх видів товарів, що виробляється, із зазначенням їх обсягів продажу (випуску, залишку на складі, тощо). Вужчим поняттям, асортимент це є номенклатура випуску, яка характеризує тільки кількість і різноманітність товарів.

Структура товарних запасів підприємства – це співвідношення (здебільшого у відсотках) окремих виробів у загальному обсязі товарів на певне звітне число. Зміна асортименту товару звітного періоду проти минулого веде до асортиментних, а структури продажу – структурних зрушень. Ці явища завжди пов’язані одне з одним, а тому вчені-економісти завжди говорять про асортиментно-структурні зрушення у продажу (залишку) товарів (товарних запасів) [1, стор.154].

Досліджуючи структуру запасів торговельних підприємств Тербовлянського району Тернопільської області за період 2014 – 2016 рр. (табл. 1), хотілося звернути увагу на тому, що:

1) досліджуваний регіон має торговельний напрям спеціалізації, так як найбільшу питому вагу в структурі запасів підприємств становлять товари (88 – 96%);

Таблиця 1. Аналіз питомої ваги товарних залишків в структурі запасів

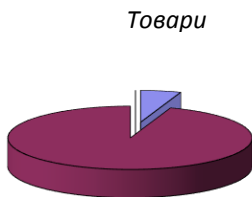
Тербовлянщини за період 01.01.2015 – 01.01.2017 рр.,
млн. грн.

Запаси	Станом на:	Структура, %
--------	------------	--------------

	01.01. 2015	01.01. 2016	01.01. 2017	01.01. 2015	01.01. 2016	01.01. 2017
Виробничі запаси	17,8	13,5	56,8	5,3	3,2	11,4
Товари	315,3	412,1	442,7	94,7	96,8	88,6
Разом	333,1	425,6	499,5	100,0	100,0	100,0

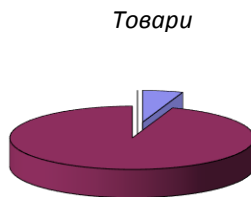
2) протягом 2014 – 2016 рр. залишки товарних запасів мають загальну тенденцію до росту.

Для наглядності загальну зміну питомої ваги товарних запасів протягом 2014 – 2016 рр. подано на рис. 1 – 3.

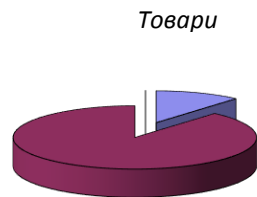
Виробничі запаси

Рис. 1. Питома вага товарних залишків станом на 01.01.2015 р.

Виробничі запаси

Рис. 2. Питома вага товарних залишків станом на 01.01.2016 р.

Виробничі запаси

Рис. 3. Питома вага товарних залишків станом на 01.01.2017 р.

Дослідження питомої ваги товарних запасів оптово-роздрібних підприємств за період 01.01.2015 – 01.01.2017 рр., млн. грн. за видами (асортиментом) товарів (табл. 2), потрібно зробити висновок, що:

1) найбільшу питому вагу товарних запасів Теробовлянщини за досліджуваний період становлять: група продовольчих товарів – м'ясопродукти, овочі та баштанні продукти, фрукти і ягоди, група промислових товарів – комунікатори та відеокамери, мобільні телефони, а третє місце розподіляють ноутбуки, комп'ютери та телевізори;

2) за період з 01.01.2015 р. по 01.01.2017 р. асортимент товарних запасів промислової групи у вартісному вираженні в середньому мають тенденцію до зростання, а промислової – тенденцію до спадання;

3) найбільше зростання вартості товарних запасів товарів промислової групи підприємства спостерігається у 2017 порівняно з 2015 р. Дослідження показали, що такі зміни викликані в першу чергу за рахунок підвищення закупівельних цін.

Таблиця 2. Аналіз структури та динаміки товарних залишків торгівельних підприємств Тербовлянського району Тернопільської області за період 2014 – 2016 рр., млн. грн. [2,3]

Товари	Залишок товарів станом на:			Структура, %			Відхилення (+, -):			
							абсолютне, тис. грн		відносне, %	
	01.0 1 201 5	01.0 1 201 6	01.0 1 201 7	01.0 1 201 5	01.0 1 201 6	01.0 1 201 7	2017 до 2015	2017 до 2016	2017 до 2015	2017 до 2016
Продовольчі товари всього, в т.ч.:	125,0	182,3	145,1	100,0	100,0	100,0	+20,1	-37,2	+16,1	-20,4
м'ясопродукти	44,1	66,2	49,0	35,3	36,3	33,8	+4,9	-17,1	+11,1	-25,9
молочні продукти	4,0	5,3	4,5	3,2	2,9	3,1	+0,5	-0,8	+12,5	-14,9
рибні продукти	6,0	9,7	7,4	4,8	5,3	5,1	+1,4	-2,3	+23,3	-23,4
овочі і баштанні	28,9	40,8	33,2	23,1	22,4	22,9	+4,4	-7,6	+15,1	-18,6
фрукти і ягоди	28,5	41,6	33,5	22,8	22,8	23,1	+5,0	-8,0	+17,6	-19,4
інші товари	13,5	18,8	17,4	10,8	10,3	12,0	+3,9	-1,4	+29,0	-7,3
Промислові товари	190,3	229,8	297,7	100,0	100,0	100,0	+107,4	+67,9	+56,4	+29,5

всього, в т.ч.:										
ноутбуки і комп'ютери	22,8	28,3	30,1	12,0	12,3	10,1	+7,2	+1,8	+31,7	+6,4
мобільні телефони	32,2	33,6	40,2	16,9	14,6	13,5	+8,0	+6,6	+25,0	+19,8
комунікатори	48,7	51,5	67,0	25,6	22,4	22,5	+18,3	+15,5	+37,5	+30,1
фотоапарати	8,2	11,9	19,1	4,3	5,2	6,4	+10,9	+7,1	+132,8	+59,4
відеокамери	28,5	40,0	50,0	15,0	17,4	16,8	+21,5	+10,0	+75,2	+25,1
телевізори	24,2	26,2	36,9	12,7	11,4	12,4	+12,7	+10,7	+52,7	+40,9
супутні товари	16,9	21,4	27,4	8,9	9,3	9,2	+10,5	+6,0	+61,7	+28,2
інші товари	8,8	17,0	27,1	4,6	7,4	9,1	+18,3	+10,1	+209,5	+59,3
Разом	315,3	412,1	442,7	-	-	-	+127,4	+30,6	+40,4	+7,4

Потрібно зосередити увагу на тому, що залишок товарних запасів групи підприємств формується на основі балансового рівняння, на основі якого можна дослідити динаміку та структуру джерел надходження та вибуття товарів у регіоні та їх вплив на формування товарних запасів на кінець звітної періоду. Аналіз руху товарів та формування товарних залишків подано в табл. 3.

Таблиця 3

Аналіз руху товарів торговельних підприємств

Теребовлянського району

Тернопільської області за період 2014–2016 рр., тис. грн.

[3]

Показник	2014 р.	2015 р.	2016 р.	Відхилення (+, -):			
				абсолютне, тис. грн		відносне, %	
				2016 р.	2016 р.	2016 р.	2016 р.
				до 2014 р.	до 2015 р.	до 2014 р.	до 2015 р.
Залишок товарів на початок року	300,5	315,3	412,1	+111,6	+96,8	+37,1	+30,7
Надійшло протягом року всього,	7815,0	8946,8	9014,0	+1199,0	+67,2	+15,3	+0,8
в т.ч.: продовольчі товари	2985,0	3150,4	4223,5	+1238,5	+1073,1	+41,5	+34,1
промислові товари	4830,0	5796,4	4790,5	-39,5	-1005,9	-0,8	-17,4
Вибуло протягом року всього,	7800,2	8850,0	8983,4	+1183,2	+133,4	+15,2	+1,5
в т.ч.: реалізація товарів	7774,0	8814,8	8954,8	+1180,8	+140,0	+15,2	+1,6
із неї: оптова торгівля	5640,3	6115,2	5930,4	+290,1	-184,8	+5,1	-3,0
роздрібна торгівля	2133,7	2699,6	3024,4	+890,7	+324,8	+41,7	+12,0

списання продовольчих товарів в межах норм природного убутку	3,5	2,7	3,9	+0,4	+1,2	+11,4	+44,4
вибуття товарів в рахунок оплати праці	22,7	32,5	24,7	+2,0	-7,8	+8,8	-24,0
Залишок товарів на кінець року	315,3	412,1	442,7	+127,4	+30,6	+40,4	+7,4

Як свідчать результати проведеного аналізу, за період 2015 – 2017 рр. формування залишків товарних запасів в Теробовлянському регіоні відбувалося за рахунок: зростання обсягів надходження продовольчих товарів, зниження обсягів надходження товарів промислової групи, зміни обсягів реалізації, в першу чергу збільшення обсягів реалізації роздрібною торгівлю, списання товарів продовольчої групи в межах норм природного убутку, вибуття товарів в рахунок оплати праці працівників підприємства. Вважаємо за необхідне звернути увагу на тому, що за період 2014 – 2016 рр. торгівельна галузь ставила за мету збільшувати в першу чергу обсяги надходження продовольчих товарів та зменшувати обсяги надходження товарів промислової групи.

Проведені аналітичні дослідження, дають можливість стверджувати, що формування асортименту товарів торгівельних підприємств є складним процесом, який здійснюється з урахуванням дії цілого ряду факторів.

Ці фактори поділяються на загальні та специфічні. До загальних факторів, на нашу думку необхідно віднести споживчий попит на ринку товарів у районі.

Перелік використаної літератури:

1. Школьник І.Фінансовий аналіз. Навчальний посібник. Центр навчальної літератури. 2017 – 368 с.
2. Головне управління статистики у Тернопільській області. Електронний ресурс. Режим доступу – <http://www.te.ukrstat.gov.ua/>
3. Оприлюднення статистичної інформації Держстату. Електронний ресурс. Режим доступу – https://ukrstat.org/uk/operativ/oper_new.html

К.О. Палагута

кандидат економічних наук, доцент
Київський національний торговельно-економічний
університет

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Україні довелося зіткнутися зі складним завданням побудови ринкової економіки, яка покликана підвищити рівень життя всіх громадян країни та забезпечити їй належне місце у світовій економіці. Ринкова економіка складається з багатьох взаємопов'язаних складових, однак однією з основних є надійна та послідовна фінансова та нефінансова інформація. Вже ні в кого немає сумніву, що майбутнє - за інформаційними технологіями і що інформаційна політика є невід'ємною частиною будь-якого бізнесу.

Фондові ринки як у розвинутих країнах, так і в країнах, що розвиваються, працюють, спираючись на постійне надходження достовірної і послідовної інформації, що є надійною підтримкою ринку. Емпіричні докази вказують на те, що розвиток фінансового сектору країни є надзвичайно важливим чинником зростання економіки. Настільки ж важливо те, що дослідження доводять існування позитивного зв'язку між якістю системи корпоративного розкриття інформації та економічними результатами. Було доведено, що на ринках, які

розвиваються, належне корпоративне управління забезпечує кращу оцінку ринку, та що вартість компаній з кращим рейтингом корпоративного управління є вищою, ніж номінальна.

Іноземний досвід підтвердив, що для досягнення ефективності ринкової економіки важливо, щоб громадський сектор, кожне окреме підприємство взяли ініціативу в свої руки та у тандемі з урядом працювали над досягненням справжньої прозорості. Це означає вчасне надання підприємством інвесторам і ринку точної й повної фінансової та нефінансової інформації про компанію, що буде сприяти необхідній довірі інвесторів, клієнтів, постачальників, банків та інших кредиторів, яка потрібна для забезпечення конкурентоспроможності підприємства в умовах світової економіки та уникнення серйозних економічних криз. Норми та принципи прозорості та розкриття інформації є загальновизнаними. Проблема полягає у впровадженні цих принципів з метою прискорення економічного розвитку.

Лідером у розвитку сучасної теорії управління, безумовно, є США. Відповідно до плану Маршалла тисячі управлінців із розореної Європи після другої світової війни пройшли перепідготовку у сфері організації управління в

США. Це робилося насамперед для уніфікації європейських бізнес-правил з бізнес-правилами основної країни-інвестора — США. Результат став подвійним: крім уніфікації правил така масштабна перепідготовка дозволила Європі в найкоротший термін вийти на рівень конкурентоспроможного виробництва, тобто впоратися із завданням, які на сьогодні стоять перед Україною.

Протягом останніх років на всіх рівнях багато говориться про необхідність і бажаність інвестицій, але сьогодні дуже мало зроблено для уніфікації бізнес-правил роботи провідних українських підприємств із бізнес-правилами основних інвесторів української економіки.

Стандартизацією управління в розвинених країнах займаються спеціально створені установи. Так, наприклад, у США діє Американське товариство з управління виробництвом і запасами (APICS), засноване ще в 1957 р., яке на сьогодні володіє найбільшою кількістю навчальних програм з підготовки виробничих менеджерів, поширює прогресивний досвід управління виробництвом. Зазначимо, що тільки корпоративними членами APICS є більш ніж 20000 найбільших компаній світу. Рекомендації APICS охоплюють всі сфери сучасного виробництва. На жаль дані рекомендації українським керівникам, майже недоступні й практично невідомі.

З кінця 70-х - початку 80-х років ХХ ст. почали розроблятися (насамперед, у США) автоматизовані системи управління виробництвом. Першими в цьому переліку були системи формування заявок на закупівлю, які трансформувалися в цілісну концепцію "Система формування потреби підприємства в матеріалах», що увійшла в науковий обіг за назвою МКР (Material Requirements Planning). До кінця 80-х років ХХ ст. домінувала концепція «Система управління ресурсами виробництва" (MRP-2 — Manufacturing Resource Planning). Ця концепція пов'язувала в єдиний комплекс завдання виробничого планування, потреби в матеріалах і управління виробничими потужностями. З початку 90-х років ХХ ст., крім вищезгаданих завдань, особлива увага стала приділятися управлінню персоналом, що залишається пріоритетним (за умови успішного рішення інших питань) дотепер. Дана концепція відома за назвою ERP — Enterprise Resource Planning. У цей час одержує розвиток система ERP-2, яка охоплює не тільки внутрішні завдання виробничого підприємства, але також і його взаємодію із замовниками.

Всі ці метаморфози відбувалися за участю APICS. Фахівцями було розроблено рекомендації щодо змісту й раціональної побудови перерахованих вище концепцій управління виробництвом. Фірми з розробки програмного

забезпечення управління виробництвами використали їх для створення систем, що проходили промислову апробацію на підприємствах. У процесі цієї апробації виявлялася ефективність рекомендацій або їхні недоліки, що стимулювало дослідників до подальших пошуків. Про результативність рекомендацій APICS свідчить, наприклад, такий факт: на початку 90-х років минулого століття компанія "Форд", модернізувавши свою систему управління, що дало змогу у 7 разів зменшити час виконання замовлень клієнтів.

Але в Україні навіть після 30-річних інновацій у галузі інформаційних технологій їхня частка в координації бізнес-процесів є досить невеликою. Мільярди доларів, витрачених на інформаційні системи, концентрувалися переважно на комп'ютеризації структурованих адміністративних процесів. Та для багатьох компаній процеси, що забезпечують конкурентну перевагу, не є адміністративними за своєю природою. Для таких компаній надто важливо використовувати накопичені знання, а визначальна властивість конкурентоспроможної переваги - це продуктивність персоналу, що готує й ухвалює рішення. Продуктивність персоналу підтримується системами, які охоплюють і спрощують неструктуровані взаємодії, а використання систем управління структурованими

процесами лише полегшує їм життя. Ані в кого вже не викликає здивування автоматизація бухгалтерського та складського обліку, поставок, продажів, але поки що важко уявити собі автоматизацію розвитку бізнесу, автоматизацію взаємин із зовнішнім оточенням компанії (ринком, державою), автоматизацію управління вимогами персоналу та клієнтів. Ймовірно, що настав час програмних додатків, які об'єднують управління даними та знаннями, структурованими й неструктурованими процесами, а також таких, котрі надають цілковитої прозорості вкладу кожного співробітника в кінцевий продукт компанії.

Таким чином, зміни, з якими зіткнуться підприємства в найближчому майбутньому, не можна віднести тільки до інвестицій в нові інформаційно-комунікаційні технології. Особливого значення набуватимуть істотні зміни щодо зв'язків із різними лініями бізнесу, які постачають ресурси для великих бізнес-проектів. Керівники вищої ланки компаній відмовляються від реалізації багатокоштовних технологічних проектів, якщо не можуть повністю усвідомити їх реальну цінність для бізнесу. Топ-менеджери розуміють, що основа успіху компанії в майбутньому - це вміння збирати й використовувати саме ту інформацію, яка потрібна для управління бізнесом, а не в здібності обробляти великі потоки різних даних. Ті програмні

компоненти, які найбільш ефективно підтримують модель проектно-орієнтованого бізнесу (а саме – управління проектами, контактами та знаннями, при цьому не виключаючи, а поширюючи можливості ERP-систем) і стануть корпоративними компонентами майбутнього бізнесу.

І.О.Петровська

канд. екон. наук, с.н.с., доцент

Навчально-науковий інститут управління,

економіки та природокористування

Таврійського національного

університету імені В.І.Вернадського

**ДО ПРОБЛЕМИ КВАЗІОСВІТИ ЯК РЕЗУЛЬТАТУ
ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ
УКРАЇНИ**

Українська освіта займає не лише освітній простір нашої країни, а й інтегрується у європейський освітній простір з урахуванням національних і загальноосвітніх цінностей. Освіта – одна з умов інноваційного розвитку. Нині на освітній карті близько 50 тис. навчальних закладів, у т.ч. – понад 20 тис. загальноосвітніх шкіл, 15,5 тис. – дошкільних закладів, близько 1 тис. – вищих навчальних закладів. Фахівці відзначають, що на сьогодні активно формується та інформатизується освітній простір України, який включає: національну освіту, вивчення рідної культури, традиційного способу життя; освоєння державоутворюючої української культури, української мови, соціальних, правових, етнічних норм, загальних для

всієї України; знайомство з мовою, етикою, основами знань, необхідних для входження в Європейську спільноту. Модель національної освіти на сьогодні як правило розглядається у вигляді системи взаємообумовлених організаційних, виховних і освітніх структур, правил їх функціонування, суспільно значимих розпоряджень відносно цілей, направленості, змісту їх діяльності, що знаходяться у тісному зв'язку з концепцією соціально-економічного розвитку країни, суспільства [1, с. 190-198]. Вагомою складовою такої концепції є розвиток і впровадження в усі сфери буття інформаційних технологій. На базі останніх активно розвивається з початком 4-ї промислової революції електронна освіта.

Натепер особливої гостроти набуває проблема інформатизації освітнього простору, оскільки остання як відкриває широкі можливості для розвитку різноманітних форм навчання, так і ставить абсолютно нові вимоги до технологій та якості освітнього процесу. Виходячи з того, що головна мета функціонування освітнього простору – це забезпечення сучасної якісної освіти на основі збереження її фундаментальності та відповідності актуальним і перспективним потребам особистості, суспільства, держави, необхідним є, з однієї сторони – створення якісного освітнього простору, насичення його

різноманітною необхідною інформацією, а з іншого боку – очищення інформаційного поля, з яким контактує як учень (студент) так і викладач від неякісної інформації, яка більше зашкодить процесу навчання, аніж полегшить його, по суті – це боротьба з тими форматами освіти, які не надають якісного результату, є фактично квазіосвітою. Для досягнення цього необхідно, перш за все, суттєво модернізувати усю сферу діяльності освітніх закладів. Модернізація освітнього простору з урахуванням необхідності інформатизації сфери освіти – це загальнонаціональна задача. Проте, інтереси суспільства і держави в області освіти, нерідко не співпадають з галузевими інтересами самої освітньої системи, яка часто намагається, за екосистемним законом економії енергії, зберегти статус-кво самої себе, незважаючи на такі, що динамічно змінюються, потреби суспільства. Уже сьогодні в освітній процес активно впроваджуються інформаційно-комунікаційні технології, в результаті чого відбувається трансформація відносин між учасниками освітнього простору таким чином, що за фактом існують паралельно "традиційна" освіта у сертифікованих навчальних закладах під егідою керівних державних органів та "альтернативна" квазіосвіта у різноманітних форматах – від достатньо професійно організованих навчальних курсів до

псевдоосвітніх навчальних електронних програм і навіть просто навчальних відеороликів, викладених в комп'ютерних мережах. Широко впроваджується дистанційна, самостійна, курсова форми навчання, які у багатьох сферах освіти (інформатика, дизайн, підприємництво, бухгалтерія, робочі професії тощо) виступають конкурентами традиційній "аудиторній" освіті, часто не гарантуючи того рівня якості, який є притаманним останньому варіанту. Не дивлячись на певні вигоди від навчання альтернативними способами, головним недоліком такої "освіти," який і робить її неповноцінною квазіосвітою є відсутність фундаментальності як базової ознаки та гарантій набуття особою, що навчається, необхідних професійних знань, вмінь, навичок і компетенцій.

А тому визначення напрямів модернізації та розвитку освіти продовжує залишатись однією з актуальних проблем, реалізація якої передбачає, перш за все, забезпечення навчального процесу на сучасній матеріально-технічній базі з використанням сучасного комп'ютеризованого навчально-лабораторного обладнання, мереж, пошукових систем, використання сучасних інформаційних технологій навчання, які, з свого боку, виступатимуть легальною якісною альтернативою квазіосвітнім способам отримання знань, вмінь і навичок,

які поширюються наразі у геометричній прогресії в освітньому просторі як його напівлегальна і, по суті, неконтрольована складова. Формування якісного освітнього простору України при цьому передбачатиме:

- формування відповідною комп'ютеризованої матеріально-технічної бази (навчальні площі на студентські основні аудиторії, лекційні аудиторії, наявність комп'ютерних класів, їх доступність до учнів, студентів, створення умов для самостійної роботи учнів, студентів чи слухачів курсів);

- створення високоякісного, створеного у кожному випадку під окрему освітню задачу якісного навчального програмного забезпечення, здатного забезпечити підготовку кваліфікованого працівника альтернативними формами навчання(курсозна, дистанційна, самостійна)

- формування адекватної правової основи для забезпечення функціонування альтернативних способів отримання освіти за допомогою комп'ютерних технологій, яка гарантувала б, з одного боку – якість такої освіти, а з іншого боку – забезпечувала б відповідний контроль і нагляд за подібними способами отримання освіти;

- запровадження у підпорядкованих МОН та сертифікованих в системі освіти навчальних закладах відповідних потребам сьогодення форм навчання,

використовують сучасні інформаційні технології, альтернативних квазіосвіті з механізмом гарантування якості набутих знань, вмінь, професійних компетенцій та навичок.

Вказане передбачає налагодження якнайширшої співпраці сфери освіти із розробниками сучасного програмного забезпечення, включаючи співробітництво у таких сферах, як: створення електронних інтерактивних навчальних платформ; створення програмного забезпечення під конкретні навчальні задачі; цифровізацію навчально-методичних матеріалів, розробку електронних навчальних посібників, підручників тощо; розробку електронних систем оцінювання якості освіти і професійних навичок та компетенцій осіб, що навчаються за альтернативними технологіями освіти.

За загальним підсумком, формування високоякісного освітнього простору України шляхом запровадження у акредитованих навчальних закладах альтернативних форм отримання освіти на основі сучасних комп'ютерних інформаційно-комунікаційних систем і платформних підходів сприятиме покращенню доступності освітньої інфраструктури і освітніх послуг до населення, а також більш ефективному використанню ресурсів, які направляються на розвиток сфери освіти і науки.

Перелік використаної літератури:

1. Економічний простір і динаміка розвитку продуктивних сил України: теоретико-методологічні основи дослідження [За ред. д.е.н., проф., чл.-кор. НАН України Б. М. Данилишина] К.: РВПС України НАН України, 2008. – 220 с.

О.В. Рудь

викладач економічних дисциплін

Вінницький коледж Національного університету

харчових технологій

ВИКОРИСТАННЯ ПРИКЛАДНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИХ РЕСУРСІВ В КУРСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Сучасні інформаційні технології у галузі підготовки економічного напрямку дозволяють майбутнім фахівцям краще вивчити сутність професійної діяльності. Розв'язок ситуаційних економічних задач за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій формує здатність у студентів продемонструвати відповідні знання, уміння і

цінності в розв'язку всіх можливих задач майбутньої професії. Така діяльність мотивує майбутніх економістів до самостійного пошуку нових знань для практичного застосування у системі економічного профілю.

Підготовка сучасних економістів неможлива без використання інформаційних технологій у професійній підготовці.

У компетентнісних вимогах до змісту та рівня підготовки майбутніх фахівців економістів та бухгалтерів підкреслюється тісний зв'язок його професійної діяльності з формуванням і використанням інформаційно-комунікаційних технологій для розв'язку прикладних інформаційно-аналітичних задач фахової направленості.

Сучасні запити роботодавців висувають жорсткі вимоги до випускників. Від майбутніх фахівців вимагається не лише відповідати кваліфікації (уміння здійснювати професійні операції), а й бути здатними здійснювати професійну діяльність у різноманітних ситуаціях (соціальна поведінка, здатність до адаптації в швидко змінюваних виробничих умовах).

Сьогоднішня модернізація інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури вимагає від випускників ВНЗ освітньої та моральної підготовленості до професійної роботи, покликання до обраної справи,

відповідного ступеня інформаційної придатності та здатності легко адаптуватися до різних виробничих умов інформаційного суспільства.

Розглядаючи професійну діяльність сучасного економіста, бухгалтера, аудитора, фінансиста та інших, можна виділити певну динаміку операційних і технологічних дій пов'язану з комп'ютером. Така робота обумовлена системою великої кількості завдань, які необхідно виконати фахівцю, щоб реалізувати всі кроки на шляху вдосконалення економічного процесу.

Студенти економічних спеціальностей, що вивчають інформаційні технології, використовують інформаційну систему «1С:Підприємство 8.2».

«1С:Підприємство» — це універсальна комп'ютерна система, яка призначена для автоматизації діяльності підприємств різних видів і форм. Вона, як правило, використовується на різноманітних об'єктах господарювання для автоматизації функцій оперативного управління і господарського обліку.

Для виконання завдання за допомогою «1С:Підприємство 8.2» студенти користуються інструкційними картками, в яких описано покроковий порядок виконання роботи.

Контрольним етапом набутих знань і практичних навичок у застосуванні інформаційних технологій у навчальній підготовці майбутніх фахівців економічних спеціальностей є навчальна практика. Під час навчальної практики майбутні економісти глибоко вивчають практичні аспекти професійної діяльності; здобувають практичний досвід в оволодінні інформаційно-комунікаційних засобів; формують проєктувальні навички у вивченні інформаційних технологій; набувають знань із вивчених економічних дисциплін та інше.

Професійно-важливими якостями сучасних економістів виступають комп'ютерні знання, уміння та навички, які припускають вільне володіння сучасною комп'ютерною технікою та засобами телекомунікаційного зв'язку.

Саме за допомогою такого підходу і може проходити удосконалення нових принципів у розвитку національної економічної освіти, при якій перевіряється здатність випускника продемонструвати відповідні знання, уміння і цінності у всіх можливих стандартних та нестандартних ситуаціях.

Формування інформаційного суспільства відбувається одночасно зі становленням інформаційно-економічного простору, який в свою чергу є умовою і

чинником перетворення інформації в суспільно значимий і доступний ресурс, який є середовищем різноманітних інформаційних взаємодій.

Питання щодо особистісного розвитку майбутніх фахівців економічного профілю не тільки повинне залежить від рівня отриманих знань з економічних чи інформативних дисциплін, а й від формування його готовності до майбутньої професійної діяльності або становлення рівня його компетентності.

Підсумовуючи вище, можна стверджувати, що виконання різноманітних теоретичних і практичних завдань, з використання прикладних інформаційно-аналітичних ресурсів в курсі підготовки майбутніх економістів, підсилюють значення практичної діяльності фахівця у процесі вирішення складних і неординарних завдань у різноманітних аспектах майбутньої професійної діяльності. Така діяльність мотивує до самостійного пошуку нових знань для практичного застосування. Різні її види дають можливість студентам ознайомитися з реальною системою майбутньої професії. Під час розв'язування таких завдань, пов'язаних з аналізом практичної діяльності, у майбутнього працівника формується дослідницький підхід до практичних ситуацій,

розвиваються творче мислення та професійна спрямованість.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Іванюта П.В. Управлінські інформаційні системи в аналізі та аудиті: Навчальний посібник./ П. В. Іванюта. - К.: Центр учбової літератури, 2007 – 180 с.
2. Ніжегородцев В. О. Тенденції розвитку інформатизації в освітньому просторі вищої школи / В. О. Ніжегородцев, Л. П. Войтенко // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи: [зб. наук. пр.]. - К.: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2010. – Вип. 22. - С. 322-327.
3. Тарасенкова Н. Методичні компетентності у системі фахової підготовки майбутнього вчителя математики / Н. Тарасенкова, І. Акуленко // Вища освіта України. - 2011. - № 3. - С. 53-66.

В.А.Савченко

Студентка 5-го курсу

Університет державної фіскальної служби України

С.А. Супруненко

Старший викладач кафедри менеджменту

Університет державної фіскальної служби України

НЕМАТЕРІАЛЬНА МОТИВАЦІЯ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ КОМПАНІЇ

Будь - яка людина в наш час мріє про успіх та фінансовий добробут. Більшість ототожнюють ці два поняття, тим самим позбавляючи себе і того, й іншого. Успіх – це певні досягнення людини, а які саме – вирішує кожен для себе. Для когось бути успішним – це заробляти багато грошей, бути відомою особистістю; для когось – мати багато друзів та дружню родину; а для когось – просто займатись улюбленою справою та отримувати від цього задоволення. Але для отримання будь - якого результату необхідне одне. Мотивація!

Мотивація праці — це процес спонукання працівників до праці, який передбачає використання мотивів поведінки людини для задоволення своїх потреб через трудову діяльність [1]. Однак кінцевим результатом

мотивації є досягнення стратегічної мети і задоволення потреб підприємства. Від рівня розвитку системи мотивації залежить результативність антикризового управління підприємством, тому воно зацікавлене в мотивації своїх працівників.

Саме мотивація спонукає нас до дій. Кожен керівник мріє, щоб його колектив працював злагоджено та результативно. Для цього співробітники мають бути добре вмотивовані. І мова йде не лише про матеріальну мотивацію.

Нематеріальна мотивація – це процес спрямований на немонетарне заохочення та формування корпоративного духу працівників, що сприяє підвищенню зацікавленості персоналу в якості своєї роботи. Нематеріальні блага узагальнено можна охарактеризувати як поліпшення умов роботи на фірмі, що створює в працівника мотивацію до певних позитивних дій, певну позитивну поведінку. Гарний настрій співробітникам можуть гарантувати тепла атмосфера в колективі, схвалення їх роботи керівництвом та відчуття себе повноцінним членом команди, яка працює на спільний результат.

Всі ми потребуємо уваги, і особливо приємно, коли ця увага надходить не лише з боку рідних чи друзів, але й з боку тих, хто цінує тебе як співробітника, як особистість,

яка приносить користь спільній справі. Тому, важливо влаштувати неформальні зустрічі співробітників та керівництва, вітати співробітників зі знаменними для них датами: закінчення випробувального терміну, рік роботи у компанії, день народження, підвищення по кар'єрним сходам. Керівництво має особисто дякувати співробітникам за ефективну роботу, високу продуктивність, перевиконання планових показників. Це все робиться для того, аби люди відчували вдячність за свою роботу, і як наслідок – працювали ще результативніше. Адже тоді їх знову похвалять. А це мотивує!

Гарною мотивацією для багатьох може стати можливість додаткового навчання протягом роботи. Працівники, які прагнуть розвивати свої професійні здібності, із задоволенням будуть відвідувати семінари, конференції, курси підвищення кваліфікації. Проведення таких заходів говорить про те, що керівництво дбає про компетентність та самовдосконалення своїх співробітників.

Так як кожен працівник є повноцінним членом команди, він має право висловлювати свої пропозиції та побажання щодо роботи в колективі. Зворотній зв'язок має бути присутній у будь-якій компанії. Це може відбуватися анонімно (корпоративна пошта) або відкрито (на спільних зустрічах). В будь-якому випадку кожен має бути почутим.

Людям приємно, коли їх слухають та чують. Тим більше, що спілкування зближує людей, згуртовує колектив.

Всім нам приємно отримувати нагороди. Навіть звичайна грамота за успіхи у роботі або медаль «Кращий керівник проекту» вже буде надихати на майбутні професійні здобутки.

Люди, які проводять більшість свого часу на роботі, потребують задоволення не лише професійних, але й фізіологічних потреб. Наприклад, система талонів на харчування, спортзал, курси іноземної мови або медичне страхування для працівників компанії позитивно вплине на їх продуктивність праці.

Отже, серед основних інструментів нематеріальної мотивації можна виділити наступні:

1. Моральне стимулювання. До нього відносяться такі дії компанії по відношенню до співробітника, як:

- офіційне визнання заслуг (наприклад, на дошці пошани, в корпоративній газеті, публічно на нараді, вручення листа-подяки за виконання проекту, нагородження за стаж роботи та ін.);

- організація культурно-масових заходів, в тому числі змагань і конкурсів серед всіх співробітників, всередині відділу або тільки працівників певних посад – наприклад, керівників підрозділів;

– особливі привілеї, які надаються при досягненні певного статусу в компанії. Наприклад, пропрацювавши в компанії півроку, співробітник отримує корпоративну мобільний зв'язок, а через рік – особистий автотранспорт [2].

2. Мотивуюча організація праці.

Тут серед ключових моментів можна назвати зручний графік роботи або дистанційна діяльність, можливість реалізації незвичайних або цікавих проектів.

При постановці завдань для співробітника важливо враховувати, що величезну роль грає конкретність, чіткість і визначеність. Співробітник повинен знати точні терміни виконання проекту, а також відповідальну особу, до якої можна звернутися у разі виникнення питань. Така організація діяльності допомагає значно заощадити час [2].

Тому, говоріть своїм працівникам, що ви їх цінуєте, мотивуйте їх до ефективної роботи, давайте їм можливість відпочити та перезавантажитись, і тоді інтереси компанії стануть їх власними інтересами. Відома фраза «Кадри вирішують все» не втрачає своєї актуальності. Від злагодженої роботи колективу, здорової атмосфери всередині нього – залежить прибуток всієї компанії та авторитет керівника.

Перелік використаної літератури

1. Гончар В. В. Методи нематеріального мотивування персоналу на підприємствах у кризовий період. // Випуск 2(12). – 2017. – С. 125.

2. Нематеріальна мотивація персоналу // Електронний ресурс. Режим доступу:

<https://biznesua.com.ua/nematerialna-motivatsiya-personalu/>.

Р.О. Савченко

кандидат економічних наук, доцент

Н.М. Савченко

кандидат економічних наук, доцент

Житомирський національний агроекологічний університет

СПІВРОБІТНИЦТВО ОСВІТИ І БІЗНЕСУ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Для забезпечення ефективності та сталості розвитку вітчизняної економіки необхідна наявність тісних інтеграційних процесів вищих освітніх закладів та бізнес-структур. Таке партнерство забезпечить ефективність інноваційних процесів. Адже недостатній рівень інтеграції бізнесу і освіти може гальмувати, як розвиток економіки, так і нівелювати зростання вартості суб'єктів

господарювання. Співробітництво бізнесу і вищої школи є сьогодні дуже важливим через відтік працездатної молоді за кордон, молодіжне безробіття, відсутність задоволення попиту підприємств в кваліфікованих кадрах, наявність дисбалансу між навчальним процесом та реальними потребами ринкової економіки. Роботодавцям потрібні фахівці, які не просто знають конкретні штати відповідей, а можуть аналізувати господарські ситуації та формувати ефективні рішення.

Вища школа і бізнес є повноцінними учасниками інноваційних процесів, що відбуваються в нашій державі, вони є учасниками господарських процесів, комерціалізації інновацій. Це сприяє повноцінному використанню інтелектуальної вартості та зростанню вартісної оцінки суб'єктів господарювання. В умовах жорсткої конкуренції ставка провідних вітчизняних підприємств має робитися на реалізацію інноваційних ідей, нетрадиційної комбінації наявних ресурсів, перш за все інтелектуальних.

Використовувані стандарти вищої освіти в сучасних умовах в більшості випадків не відповідають реальним запитам практики. Освітній процес побудований на викладі теоретичного матеріалу на лекційних заняттях та вирішенню практичних завдань, які в більшості випадків відірвані від реальних професійних проблемних питань. На

сьогоднішній день співпраця освітніх закладів та підприємств знаходиться в незадовільному рівні. Як приклад її проявів можна назвати короткотермінові виробничі практики студентів, облаштування навчальних лабораторій провідними компаніями, проведення оглядових екскурсій в межах практичних тренінгів, проведення конкурсів для студентів, ярмарок професій.

Перевагами співпраці для ВНЗ є вирішення проблем із працевлаштуванням, можливість відстежувати трудову долю студентів, вносити корективи у співробітництво, шукати напрями її удосконалення. Також позитивним є інформування студентів щодо великих роботодавців "з перших рук", адаптація до робочих умов під час практики та стажувань. Переваги для роботодавців полягають в тому, що вони отримують доступ до аудиторії, яка володіє необхідними базовими знаннями, роботодавець має можливість вибору найбільш талановитих кандидатів. У тих випадках, якщо співпраця була успішною, компанія стала привабливою для основної маси студентів, складається не тільки успішна взаємодія навчального закладу та роботодавця, а й відкривається додатковий канал залучення кадрів - зв'язок з випускниками.

Як недолік для ВНЗ слід відмітити, що студенти відволікаються від навчального процесу, крім того,

вторинна зайнятість може негативно впливати на успішність студентів, адже незасвоєний матеріал, що викладається у ВНЗ, здатний знизити конкурентоспроможність майбутнього фахівця на ринку праці [1].

Провідні західні університети тримають у відкритому доступі інформацію, щодо рівня працевлаштування своїх випускників, що дає можливість майбутнім студентам попередньо оцінити рівень знань, який можна одержати у вищому навчальному закладі та майбутні перспективи працевлаштування. Українські ж виші таку інформацію майже завжди замовчують. Така ситуація дезорієнтує абітурієнтів при виборі майбутньої професії, які першочергово орієнтуються на її престижність, наявність бюджетних місць, прохідний бал, без врахування професійних запитів роботодавців. Як наслідок, ринку працевлаштування притаманний дисбаланс попиту і пропозиції на робочу силу.

Однією із форм інтеграції вищої освіти і бізнесу є венчурні компанії. Венчурний бізнес – сфера підприємницької діяльності, пов'язана з реалізацією ризикових проектів, ризикових інвестицій головним чином у сфері науково-технічних новинок. Фінансування беруть на себе банки, інвестиційні компанії, спеціалізовані

венчурні фірми або юридично самостійні організації, зазвичай у формі товариств з обмеженою відповідальністю. Галузева належність проектів технічних новинок, що пропонуються авторами, ролі не відіграє. Цей вид бізнесу пов'язаний з великим ризиком, тому його часто називають ризиковим [2]. Головною метою функціонування таких компаній є господарська діяльність на основі використання новацій із можливістю швидкої оцінки ідеї та прогнозування перспектив її комерціалізації.

Також слід відмітити доцільність створення технопарків, як території переходу наукової думки в площину її практичної реалізації. Функціонування технопарків в економічно розвинених країнах набуло широкого використання. Практична доцільність створення технопарків в Україні полягає в необхідності концентрування зусиль висококваліфікованих кадрів різної професійної спрямованості для роботи з конкретною новацією, зближення процесів «дослідження-новація-інновація», у якості фінансового капіталу виступає венчурний капітал, наявність новітнього устаткування дає можливість проводити унікальні наукові дослідження та експерименти та ін. До роботи в таких технопарках можна залучати працівників вузів – викладачів, при наявності в них новітніх розробок та талановитих студентів.

Перспективним є використання досвіду Німеччини, а саме – елементів системи дуальної освіти. Відповідно до неї відбувається поєднання освітнього процесу та практичної професійної діяльності в межах навчального процесу. Це дасть змогу усунути розрив між теоретичною базою, що здобувають студенти у вищій школі та реальним професійним досвідом, а також підвищить якість підготовки майбутніх випускників. Проте не потрібно сліпо копіювати досвід зарубіжних країн в умовах вітчизняних вишів. Адже автономність іноземних університетів в меншій мірі залежить від державного фінансування та спрямування навчальних програм.

При цьому потрібно враховувати, що форма взаємодії прямо залежить від того як налаштований роботодавець, яка професійна спрямованість вузу, які спеціальності представлені, яким є рівень підготовки студентів та ін. Ініціатором співпраці бізнесу та закладу освіти має бути останній. Пряме спілкування роботодавців із студентами дає можливість професійно спрямовувати майбутніх фахівців на основі раціонального розподілу ресурсів закладів вищої школи та підприємств.

Перелік використаної літератури:

1. Балужева Т.В. Взаимодействие вуза с работодателями как фактор успешного трудоустройства выпускников / Т.В.

Балуева // Международный электронный журнал.
Устойчивое развитие: наука и практика. – 2014. – № 1. – С.
3–10.

2. Економіка та організація інформаційного бізнесу:
Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2002. – 667 с.

С.В. Сирцева

канд. екон., наук, доцент

Т.С. Пісоченко

канд. екон., наук, асистент

О.В. Буганов

здобувач вищої освіти

Миколаївський національний аграрний університет

МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ БЛОКЧЕЙН У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

В сучасних умовах господарювання застосування інноваційних досягнень ІТ-сфери в бухгалтерському обліку дає можливість опрацювати великі масиви інформації в найкоротші терміни. Використання когнітивних технологій не тільки пришвидшує обробку та аналіз даних, але й забезпечує виконання загальносвітових та європейських

тенденцій до транспарентності контролю, обліку і звітності. Таким технологічним вимогам прозорості, якості та високого ступеню захисту інформації відповідає технологія блокчейн [1].

Функціонування технології забезпечується його учасниками, від активності яких інформація в мережі може оброблятися швидше. Всі користувачі незалежні та рівні між собою, а тому це дозволяє проводити перед передачею даних між суб'єктами, що представляють різні країни, юрисдикції просто за домовленістю між собою без будь-яких посередників або регуляторів.

На сьогодні вже сформувався такі напрями використання технології блокчейн, які мають значний потенціал [2]:

- 1) криптовалюти і системи платежів;
- 2) зміна активів фінансового ринку (цінні папери, іпотека, право власності, смарт-контракти та ін.;
- 3) прикладна сфера (цифровізація державних фінансів і державного управління, суспільно-економічна сфера).

Міжнародні бухгалтерські корпорації, зокрема компанії «Великої четвірки» вже всерйоз досліджують можливості застосування блокчейна при веденні обліку і аудиту.

Технології блокчейн притаманна важлива для бухгалтерського обліку властивість. Особливістю є те, що інформація в базі даних є достовірною, правдивою, незалежно від довіри до контрагента. Транзакція відбувається тільки якщо вона була схвалена всіма учасниками. За допомогою мережі бухгалтерський облік можна перевести в захищений, прозорий для всіх сторін і зручний для використання формат. Зараз бухгалтерські операції ведуться компаніями окремо, і потрібен час і людський ресурс, щоб звірити дані. Блокчейн вирішить дану проблему, оскільки інформація про транзакції чи договори буде записуватися в загальний реєстр в режимі реального часу, тому перевірка відповідності правовим нормам буде відбуватися автоматично. Це значно підвищить операційну ефективність організацій. Використовуючи блокчейн в процесі розрахункових транзакцій, підприємці можуть істотно зменшити операційні витрати і збільшити оборотний капітал.

Якщо уявити будь-який факт господарського життя всередині підприємства як транзакцію, то в режимі реального часу можна отримувати інформацію про рухи будь-яких активів. Робота бухгалтера тут буде зводитися до правильної класифікації надходжень і формуванні вартості об'єкта обліку. Можна організувати локальний блокчейн

всередині одного підприємства або групи компаній: відпуск будь-яких активів з місць зберігання акцептується одержувачем, після чого актив автоматично списується на відповідні рахунки.

Завдяки блокчейну, пропаде потреба чекати обробку первинного документа бухгалтером. Первинний документ, в принципі, стане не потрібен ні в паперовому, ні в електронному вигляді. Замість нього - фіксація транзакції в блокчейні.

Блокчейн в бухгалтерському обліку та при складанні звітності підвищує безпеку зберігання даних та надає переконливе підтвердження про проведені транзакції. Спільний контроль над проведенням фінансових операцій при надійній синхронізації даних та з забезпеченням захисту від навмисних і ненавмисних втрат та підмін, виводять технологію блокчейну на принципово новий рівень [1].

Впровадження технології в бухгалтерський облік має наступні переваги:

- онлайн-операції відрізняються високою швидкістю виконання і зручні для користувачів;
- рахунки можна оновлювати за допомогою додатків для смартфонів;

– системи оптичного розпізнавання даних дозволяють автоматизувати весь процес, починаючи з введення первинних документів [3].

Блокчейн має намір покласти кінець традиційним методам виставлення рахунків, документування, договорам, реєстрам, системам обліку запасів, а також здійснення оплати у бізнесі [4]. Таким чином, потреба у традиційному обліку з подвійним записом відпаде, оскільки перевірка законності бухгалтерського обліку буде повністю автоматизована. Інструмент значно спростить ведення бухгалтерського обліку в наступних напрямках:

- спрощення міжнародних угод для малого бізнесу;
- спрощення процесу закупівель, оскільки дозволить безпечно реєструвати транзакції та підвищить операційну ефективність;

- суб'єктам господарювання не потрібна перевірка всіх бухгалтерських документів, що є досить дорогою аудиторською послугою;

- бухгалтерські записи знаходитимуться в криптографічно захищеній формі, роблячи фальсифікацію або знищення записів практично неможливим.

Таким чином, впровадження інноваційної технології блокчейн у сферу бухгалтерського обліку забезпечить вирішення проблем шахрайства та перекручення інформації

щодо економічної реальності, задоволення інтересів окремих користувачів у якісній інформації щодо внутрішніх і зовнішніх процесів суб'єкта управління.

Перелік використаної літератури:

1. Шишкова Н.Л. Перспективи провадження блокчейну бухгалтерському обліку / Н.Л. Шишкова // Облік і фінанси. – 2018. – №2 (80). – С.61-68.
2. Пантелеєва Н.М. Інноваційна технологія блокчейн у системі управління держаними фінансами / Н.М. Пантелеєва // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. –2018. – Вип. 1(51). – С.363-369.
3. Технологія блокчейн і криптовалюта: що чекає бухгалтера [Електронний ресурс] – Режим доступу: goo.gl/24oZcH.
4. Блокчейн і бухгалтерський облік [Електронний ресурс] – Режим доступу: goo.gl/opbuTr.

А.Є. Сітніков

студент

О.А. Дмитрієва

д.т.н., професор

Донецький національний технічний університет

ІНФОРМАЦІЙНО-ДОВІДКОВА СИСТЕМА "ПОМІЧНИК СТУДЕНТА"

У сучасному суспільстві студенти та викладачі в прагненні отримати додаткові знання або відомості замість відвідування деканатів або кафедр все частіше звертаються за інформацією до пошукових систем мережі Інтернет. Цей факт обумовив розробку інформаційної системи [1], яка спрямована на отримання студентами і викладачами актуальної інформації про поточний розклад занять та консультацій, зміни в розкладі, повідомлення та оголошення, новини, заходи і т.і. Розробка такої системи з простим, зручним та інтуїтивно зрозумілим інтерфейсом дозволила прискорити і автоматизувати поширення актуальної інформації між студентами і викладачами за рахунок автоматичного відправлення push-повідомлень та електронних розсилок.

Розроблена система підтримує декілька мов (українську, російську та англійську) і складається з веб-додатку та мобільного додатку, який взаємодіє з веб-сервером через API (Application programming interface) з використанням протоколу HTTP (HyperText Transfer Protocol) для передачі даних. Самі дані при цьому можуть мати будь-який формат. Веб-додаток призначений для віддаленої роботи зареєстрованих користувачів з базою даних університету через мережу Інтернет, а також для синхронізації та обміну даними з Android-додатком. UML-діаграма варіантів використання наведена на рис. 1.

В ході проектування програмної системи були проаналізовані вимоги до програмного та апаратного забезпечення, описано процеси проектування структури [2] і архітектури веб-додатку та бази даних. Виходячи з результатів проектування були обрані інструментальні засоби для розробки програми та сформульовані вимоги до програмного і апаратного забезпечення, необхідні для ефективного функціонування програмного середовища. У якості інструментальних засобів були обрані СУБД MySQL, мова програмування PHP, фреймворк CodeIgniter та сервер Onesignal. Структура бази даних передбачає наявність таблиць з інформацією про користувачів системи,

факультеті, кафедри та групи. Таблиці-довідники містять інформацію про посади викладачів, вчені звання та наукові ступені, галузі знань та спеціальності, за якими здійснюється підготовка.

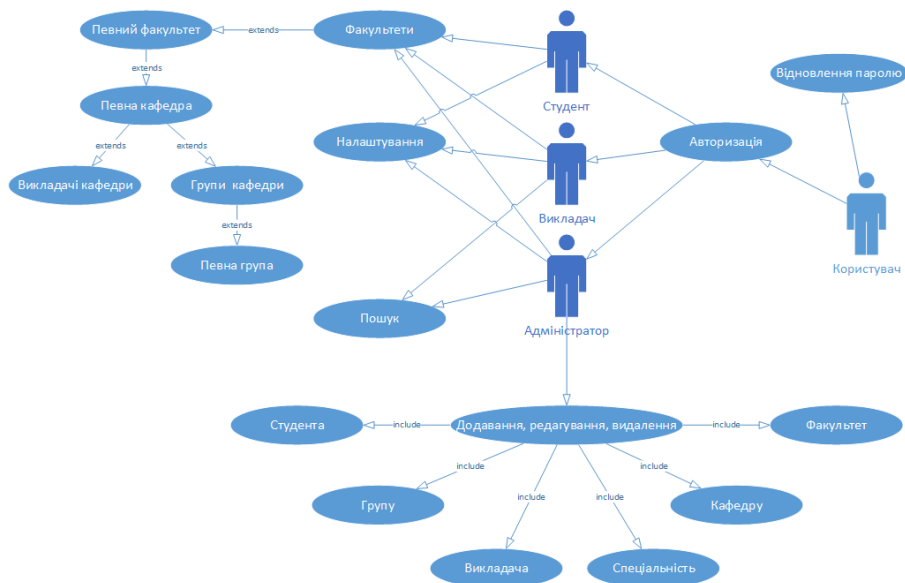

Рисунок 1 - Діаграма варіантів користування системою

Користувачі мають можливість авторизуватися і працювати в системі під своїм логіном і паролем. Доступ до бази даних без процедури авторизації не передбачено. Додатково при проходженні авторизації доступна функція

нагадування пароля. В такому разі на адресу електронної пошти, зазначеної в особистих даних користувача, надсилається посилання, яке дозволяє користувачу змінити свій пароль на новий. Також передбачена функція запам'ятовування користувача, за допомогою якої користувач навіть через деякий час має змогу авторизуватись в системі автоматично.

У системі передбачені різні типи прав доступу: «Студент», «Викладач» та «Адміністратор». Кожний з них має різні привілеї та можливості у системі. Приватна інформація, така як номери телефонів та номери студентських білетів, також доступна тільки вузькому колу осіб. Студенти мають змогу авторизуватися у системі не тільки через електронну адресу, але й через номер студентського білету. Студентам надана можливість переглядати інформацію про факультети, кафедри, викладачів кафедр (включаючи електронні адреси та посади), свою групу (електронні адреси однокласників та номер телефона старости), користуватись пошуком по групам, викладачам та студентам, змінювати свій пароль. Викладачам дозволено ті ж самі дії, що і студентам, включаючи додатковий доступ до даних студентів та колег.

Адміністратори мають змогу переглядати, редагувати, додавати та видаляти будь-яку інформацію.

Розроблений веб-додаток базується на патернах проектування, що розподіляють дані додатку, інтерфейс користувача та керуючу логіку на три окремих компоненти: модель, представлення (інтерфейс користувача) і контролер, причому модифікація кожної компоненти може здійснюватися незалежно. На практиці це дозволяє веб-сторінкам містити мінімальний зміст коду, оскільки інтерфейс користувача відокремлений від сценаріїв PHP. Модель надає дані і процедури обробки: запити до бази даних, перевірку на коректність. Представлення відповідає за отримання необхідних даних з моделі і відправляє їх користувачеві. Представлення, як правило, є веб-сторінкою або її фрагментом. Контролер виконує роль посередника між моделями та представленнями. Також він інтерпретує дії користувача, сповіщаючи модель про необхідність змін, тобто контролює і направляє дані від користувача до системи і навпаки.

При розробці системи особливу увагу було приділено реалізації засобів безпеки функціонування, були передбачені усі критичні ситуації роботи веб-додатку для його стабільної роботи та для запобігання його критичного завершення. Веб-додаток захищений від некоректного

вводу даних, SQL-ін'єкцій, міжсайтового скриптингу (XSS) та міжсайтових підробок запиту (CSRF).

Тестування програмної системи проводилося за різними принципами, а саме, модульне тестування проводилося для локалізації проблем і усунення відповідних дефектів в окремих модулях системи. Для ефективного проведення модульного тестування було підготовано автоматизовані тести. При тестуванні безпеки проводився для аналіз ризиків, пов'язаних із забезпеченням цілісного підходу до захисту додатків, атаками хакерів, вірусами, несанкціонованим доступом до конфіденційних даних. Тестування локалізації здійснювалося на локалізованій версії програмного продукту і містило перевірку правильності функціонування елементів інтерфейсу користувача та системних повідомлень.

Наукова новизна полягає у розробці нових підходів для прискорення отримання студентами і викладачами актуальної інформації. Практичне значення полягає в підвищенні ефективності використання веб-розробок при вирішенні проблем отримання інформації. Виходячи з результатів проведеної роботи можна стверджувати, що створений кінцевий програмний продукт вирішує проблему отримання студентами і викладачами актуального розкладу,

змін в розкладі, та іншої інформації, та придатний для впровадження і використання в закладах вищої освіти.

Перелік використаної літератури:

1. Сітніков А. Є. Розробка інформаційно-довідкової системи «Помічник студента» / А. Є. Сітніков, О. А. Дмитрієва // Зб. матеріалів II Всеукраїнської науково-технічної інтернет-конференції «Сучасні аспекти механізації та автоматизації енергоємних виробництв», 18 квітня 2018 р. – Покровськ: ДВНЗ "ДонНТУ". – 2018. – С. 33.
2. Буч Г. Введение в UML от создателей языка / Г. Буч, Д. Рамбо, И. Якобсон. – М.: ДМК Пресс. – 2015. – 496 с.

Н.Я. Скірка

старший викладач

Дрогобицький державний педагогічний університет імені

Івана Франка

ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ БІЗНЕС-СТРУКТУР ТА ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ

Як показує світова практика, в останні роки спостерігається зростання темпів зміни бізнес-середовища.

Це супроводжується змінами стосовно вимог до вмінь і

навичок працівників різних сфер та галузей, а також зростанням вимог до рівня їх освіти та професійної спроможності, що зумовлено появою зовсім нових професій, про які було невідомо ще років десять тому: менеджер соціальних медіа, розробник мобільних ігор і додатків, фахівець з аналізу даних тощо. З іншого боку, в Україні немає особливих проблем з доступом до освіти, проте актуальними є питання стосовно її якості та відповідності потребам ринку праці.

Про неспроможність українських вишів надавати випускникам належний рівень знань та навичок, який би відповідав вимогам часу і сучасності, свідчить те, що, не зважаючи на майже 76-відсоткову охопленість населення України вищою освітою [1], за індексом глобальної конкурентоспроможності (GCI) Всесвітнього економічного форуму Україна за 2015–2016 рр. посіла лише 79-е місце серед 140 країн світу, а за 2017–2018 рр. посіла 81 місце серед 137 країн, покращивши свої позиції порівняно з 2016–2017 рр. на 4 пункти [2]. Вважаємо, що основна причина цього полягає у відсутності налагодженої схеми партнерських зв'язків між бізнесом і закладами вищої освіти.

Оскільки переважна більшість абітурієнтів при вступі до вищих освітніх закладів обирають освітні програми за

параметрами, що не мають нічого спільного з майбутньою професією та її затребуваністю національною економікою: за престижністю, рівнем складності навчання, наявністю бюджетних місць, то результатом отримали такий ринок праці, що характеризується низькою кваліфікацією випускників, низькою мотивацією освітніх установ до підвищення якості підготовки випускників, професійно-кваліфікаційним дисбалансом попиту і пропозиції, а також кількість фахівців у певних галузях, якість отриманих ними знань і навичок не відповідають потребам роботодавців. Усе це щороку більше проявляється на фоні нерозвинутості перевірених світовим досвідом форм інтеграції науки й бізнесу у сфері венчурного підприємництва; руйнування традиційних інституцій трансферу нових знань у виробництво; непродуманої лібералізації діяльності освітніх закладів в нинішніх умовах ринку.

Бізнес-індустрії стрімко розвиваються, однак українська вища освіта пасе задніх і практично є неспроможною виконувати свій основний обов'язок – задовольняти потреби ринку праці у висококваліфікованих кадрах. Стан українського ринку праці підтверджує такий невтішний факт: компанії прагнуть залучати до роботи молодих працівників, які можуть генерувати нові ідеї і швидко адаптуватися до змін і нововведень. Проте,

стандартні «пакети» освітніх програм вищих навчальних закладів вже не задовольняють нагальні потреби ринку праці: роботодавцям сьогодні потрібні не просто інженери, консультанти або фінансові аналітики, а у переліку вакантних посад трапляються нові назви «гібридних» професій, такі як «інтернет-маркетолог», «наномедик», «web-дизайнер», «журналіст-блогер», «знавець наукової етики», «віртуальний юрист», «соціальний працівник соціальних мереж» [3].

Таким чином, оскільки вітчизняна наука і бізнес виступають основними складовими інноваційної системи, котрі безпосередньо беруть участь у процесі виробництва та комерціалізації інновацій і знань, то це підтверджує доцільність використання інтелектуального ресурсу, як чинника економічного розвитку на макрорівні та зростання вартості бізнесу на макрорівні. «Різноманітність цілей та напрямів діяльності ВНЗ визначає широту спектру форм їх взаємодії з організаціями сфери бізнесу, способів та термінів їх реалізації, кола включених до взаємодії осіб та підрозділів, кількості учасників тощо. Серед них слід назвати такі: підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації кадрів; проведення університетами наукових досліджень на замовлення підприємств; використання результатів досліджень і розробок у діяльності підприємств;

отримання університетами патентів на наукові розробки і винаходи, а також купівля підприємствами ліцензій на їх використання; створення інноваційних підприємств, кластерів, інкубаторів, технопарків на базі університетів; надання експертної допомоги та консультаційних послуг» [2].

У цьому зв'язку, погоджуємося з думкою С. Натрошвілі [4], що активізувати процес інтеграції бізнесу та науки можуть наукові центри НАН України по регіонах, оскільки саме вони наближені до конкретних структур й установ, найбільш обізнані з їх проблемами та можливостями і можуть, за певної державної підтримки налагодити ефективну співпрацю, враховуючи конкретні особливості розвитку регіону та ринку праці із залученням потенціалу регіональних відділень УСПП та інших громадських об'єднань підприємств.

Перелік використаної літератури:

1. Покідіна В. Університети та бізнес: міжнародний досвід співпраці та перспективи для України / В. Покідіна // Проект «Популярна економіка: ціна держави» (№41). – 24 травня 2016 року.

2. The Global Competitiveness Report 2017–2018. – Geneva: World Economic Forum, 2017. – 393 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www3.weforum.org/docs/GCR2017->

3. Тарасенко С.І. Партнерство університетів та бізнесу: форми та перспективи розвитку в умовах підвищення інноваційності економіки / С. І. Тарасенко // Економіка і суспільство. – Випуск № 13 / 2017. – С. 302.

4. Натрошвілі С. Ефективна інтеграція бізнесу, науки й освіти як умова зростання вартості компаній у постіндустріальній економіці // Проблеми науки. – 2012. – № 1. – С. 3-4.

В.В. Смачило

Професор кафедри економіки

Харківський національний університет будівництва

та архітектури

ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ GOOGLE В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ УНІВЕРСИТЕТУ

Трансформація соціально-економічних систем, яка відбувається зараз прискореними темпами, вимагає ще більш швидкої перебудови освітньої системи таким чином, щоб вона не лише відповідала вимогам сучасності, але й була на крок попереду. Економічний Форум в Давосі (2019р.) згенерував ряд основних тез, серед яких, важливою

є думка Дж. Ма щодо основних векторів розвитку (4E): E – education (освіта); E- entrepreneurship (підприємництво); E – electronic infrastructure (електронна інфраструктура): E – e-government (електронний уряд).

Очевидно, що перетин площин освіти та електронної інфраструктури формують безумовну вимогу до вмінь та навичок здобувачів освіти, яка полягає у вправному використанні сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій. Відповідно, освітній процес повинен будуватися із використанням існуючих інформаційних інструментів, які організаційно спрощують та змінюють процес навчання та сприяють генеруванню так званих «soft skills», зменшуючи витрати на монотонну та рутинну роботу.

На даний момент, зручним в освітньому процесі є використання інструментів Google, яке має ряд переваг: безкоштовність, інтегрованість, універсальність, постійна оновлюваність, простота використання, доступність з будь-якого місця та гаджету; можливість он-лайн співпраці та створення різноманітних освітніх завдань та заходів.

Основою використання інструментів Google може стати платформа Google class, яка дозволяє організувати самостійну та практичну діяльність здобувачів вищої освіти як на заняттях, так і дистанційно. Дана платформа дозволяє

формувати класи (групи) за навчальними дисциплінами, оприлюднювати матеріали для навчання (презентації, відео, навчальні посібники, методичні вказівки, тощо), формувати тестові завдання та просто завдання, де передбачена відповідь.

Зручним є інтерфейс, адже викладач може перевіряти виконання завдання, встановлювати терміни здачі, отримувати сповіщення щодо здачі того чи іншого завдання. Використання даного інструменту дозволяє скоротити витрати паперу та часу на виконання та перевірку завдань.

Інтеграція з профілем Google передбачає використання й інших інструментів, які дозволяють: застосування колективних методів роботи (google docs, drawing, table); створювати опитування, проводити анкетування, тощо.

Отже, з метою відповідності підготовки здобувачів вищої освіти до сучасних вимог ринку праці, необхідно інтенсифікувати використання інструментів, наприклад, Google, під час проведення освітнього процесу. Це дозволить покращити навички роботи студентів з сучасними електронними платформами, поєднає процес очного та дистанційного навчання (blended learning), зменшить витрати часу під час заняття на рутинну та

монотонну роботу та збільшить, відповідно, час на інтерактивне спілкування, формування soft skills.

А.В. Ставицький

к.е.н., доцент

Київський національний університет імені Тараса

Шевченка

ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА ПРОГНОЗУВАННЯ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ СКЛАДОМ

Прогнозування попиту на товари фірми є достатньо важливою задачею для будь-якого менеджера. З одного боку, занадто великі запаси призводять до суттєвого зменшення обігових коштів, додаткових витрат за обслуговування складських приміщень. З іншого боку, нестача товару в умовах підвищеного попиту призводить до відмови клієнтів від подальшої співпраці, що суттєво знижує майбутні прибутки. Таким чином, необхідно постійно знаходити баланс між бажаною кількістю запасів та певними обмеженнями, що можуть накладатися з фінансових, економічних чи часових чинників.

Проблема може ускладнюватися з різних причин. Наприклад, якщо менеджер відповідає не за одну товарну позицію, а за десятки чи навіть сотні, то услідкувати за критичним зменшенням запасів стає достатньо важко. Іншим прикладом може слугувати обмеження щодо частоти закупок партій на склад чи їх кількісного забезпечення. Наприклад, закупки автомобільних комплектуючих потрібно планувати за 9 місяців до прогнозованого терміну продажу. Це означає, що за 3 квартали менеджер має спрогнозувати не тільки орієнтовний попит на відповідні елементи, але й узгодити наявний стан та майбутні вільні потужності складу. Ще однією проблемою є можливість закупки тільки визначеної партії товару, наприклад, вагою рівно 10 тон. Усі наведені обмеження суттєво ускладнюють щоденну роботу, а тому потребують автоматизації процесу.

Як правило, при використанні потужних систем обліку на підприємстві існує можливість написання додаткових модулів, що беруть на себе функцію попередження про недостатність запасів, а також про прогноз попиту на майбутнє. Однак похвалитися такими системами можуть лише окремі фірми. Як показало дослідження, близько 61% компаній в Україні працюють з клієнтами за допомогою MS Excel, 24% – 1С [1].

Така ситуація вимагає створення автоматизованих систем управління закупками у наведених середовищах. Зокрема, основою для роботи такої системи має бути блок прогнозування попиту на продукцію за визначений термін. Для цього використовуються стандартні економетричні методи прогнозування, зокрема: метод експоненціального згладжування, ковзкого середнього, лінійної регресії з різними наборами впливових факторів. Також є можливість автоматично нівелювати наявність тренду, сезонних коливань як у місячній, так і добовій структурі [2]. Наприклад, на рис. 1 розміщено форму вибору методів для прогнозування товарних позицій у авторській програмі Логістика.

Прогнозування попиту

Група: Група 1

Товар: Товар 2 Прогнозування для всіх товарів

Використано 1159 спостережень.

Початкова дата: 02.03.2018 Кінцева дата: 08.03.2018

Гарантувати виконання: 90 % замовлень

Методи прогнозування

Згладжування Коефіцієнт згладжування: 0,8

Ковзке середнє Крок для усереднення: 5

Регресійний аналіз

Додати місячну сезонність Додати тренд

Додати добову сезонність

Додати вплив ціни Прогноз ціни: 284

Прогноз закупівель Відміна

Рис. 1. Основна форма вибору методу прогнозування у авторській програмі Логістика

Ця, спеціально розроблена, програма дозволяє здійснювати прогноз попиту як для окремого товару, так і для їх набору. При цьому всі товари можуть бути розділені на товарні групи, для кожної з яких буде здійснюватися аналіз за окремими методами. Від користувача потрібно вказати, на який період потрібно здійснити прогнозування попиту. Програма сама розрахує оцінку попиту на всі дні вказаного діапазону. Проте точковий прогноз не є гарантією

задоволення попиту, тому програма розраховує верхню межу надійного інтервалу з заданим рівнем. Це дозволить бути впевненим, що до наступних поставок будуть задоволені всі клієнти з вказаною користувачем ймовірністю.

Нарешті, менеджер має можливість вибирати методи для прогнозування, вказуючи певні фактори, наприклад, розрахувати прогноз продаж, якщо підвищити ціну до заданого рівня.

В результаті роботи програми видається інформація за всіма товарами, прогноз їх продажів та рекомендований обсяг закупки з урахуванням поточного стану складу.

Очевидно, що робота програми має узгоджуватися з базою даних компанії, що у випадку використання MS Excel робиться набагато простіше, адже при цьому достатньо лише використовувати вбудовані функції за допомогою мови програмування Visual Basic.

Таким чином, використання цього або подібного програмного рішення дозволить суттєво поліпшити умови доставки товарів та їх логістику, розрізнити товари у відповідності до частоти їх закупок, зменшити навантаження на працівників за рахунок автоматизації процесу, здійснити одночасне прогнозування попиту для всіх товарних позицій.

Перелік використаної літератури:

1. Исследование: больше половины украинских компаний все еще ведут учет клиентов в Excel, 3% – на бумаге. URL: <https://ain.ua/2018/04/03/issledovanie-po-crm/>
2. Черняк О.І., Ставицький А.В., Баженова О.В., Шебаніна О.В. Економетрика: підручник. 2-ге вид., перероб. та доп. Миколаїв: МНАУ, 2014. 414 с.

Я.С. Ткаль

к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку
Сумський національний аграрний університет

ЩОДО ЗАВДАНЬ І ЗНАЧЕННЯ АВТОМАТИЗОВАНОЇ СИСТЕМИ ОБЛІКУ

У сучасних умовах вітчизняні підприємства в якості цінного ресурсу розглядають інформацію. Обчислювальна техніка суттєво підвищує якість обробки облікової інформації. Тому з метою отримання інформації, необхідної для управління виробничої та господарської діяльності, підприємства впроваджують автоматизовану форму бухгалтерського обліку.

Особливий внесок у розв'язання теоретичних і методологічних питань формування та розвитку

автоматизованої системи бухгалтерського обліку зробили такі видатні вчені: Ф.Ф. Бутинець, Р.М. Захарченко, С.В. Івахненко, М.М. Коцупатрий, М.Ф. Огійчук, В.Є. Ходаков та інші. Наукові теоретичні та практичні розробки даної проблеми є досить актуальними.

Автоматизована система обліку повинна забезпечувати: постійне спостереження за поточним станом об'єкта управління та його характеристик; адаптацію до прийнятої практики бізнесу та модифікації, якщо така практика змінюється; підтримку професійної діяльності управлінських працівників; взаємодію з управлінським персоналом; здійснення збирання та аналізу даних для управління й автоматичного виконання програмних засобів при настанні конкретного моменту з формуванням необхідної звітності; реалізацію системи рекомендацій для користувачів; ефективне збереження даних та можливість доступу до них кінцевого користувача зі свого робочого місця [1, с. 17].

Вигода чи невигода впровадження інформаційної системи означає відповідність чи невідповідність результатів роботи системи меті й завданням підприємства. Вибір інформаційної системи, а також постановку завдань слід проводити, виходячи з рамок довгострокового економічного планування. Основними вигодами від

впровадження автоматизованої системи обліку є зниження операційних і управлінських витрат, економія коштів, зменшення циклу реалізації продукції, зниження комерційних витрат, зменшення дебіторської заборгованості [2, с. 29].

При введенні автоматизованої системи обліку на підприємстві, перш за все, необхідно оцінити ризик відставання від конкурентів у результаті неминучого старіння комп'ютерної програми, тому що програмні продукти, як і інші види матеріальних активів, мають надзвичайно високу швидкість заміни новими видами або версіями. Далі слід оцінити масштаби комп'ютеризації. Саме після того, як сплановано процес організації обліку та визначені масштаби і завдання комп'ютеризації бухгалтерського обліку, слід приділити увагу безпосередньо питанню вибору програмного продукту [3, с. 195].

Автоматизація облікових процесів повинна сприяти правильній організації обліку підприємств з мінімальним обсягом початкових інвестицій. Очікувані вигоди від впровадження автоматизованої системи обліку, можуть бути наступні: підвищення ефективності діяльності підприємства; своєчасність прийняття управлінських рішень; ефективне управління кадрами; підвищення

ефективності праці працівників; ефективний контроль за заборгованістю; ефективне управління коштами підприємства; контроль за результатами діяльності підприємства тощо.

Проте, слід очікувати і деякі проблеми, які можуть виникнути на підприємстві при впровадженні автоматизованої системи обліку, а зокрема: навчання персоналу, підготовка бухгалтерського обліку до автоматизації, введення облікових даних, витрати на технічну підтримку, витрати на періодичні оновлення програмного продукту.

У залежності від можливостей підприємства інвестувати в створення інформаційної системи, від впровадження автоматизованої системи обліку можливе отримання відповідного ефекту, у тому числі й економічного. Адже важливою характеристикою є оцінка саме економічного ефекту від впровадження автоматизованої системи. Так, на економічні показники суб'єкта управління справляє істотний вплив безліч факторів, серед яких: вдосконалення технології виробництва, зміна номенклатури продукції, кваліфікація працівників, організація виробництва. Показники економічної ефективності інформаційних систем вчені поділяють на прямі та побічні. Прямі, у свою чергу,

поділяються на трудові й вартісні, а побічні – на вартісні та якісні. Результат розрахунку ефективності інформаційних систем можна подати сумарною ефективністю, яка складається з прямої та побічної ефективності, виражається в однакових одиницях і стосується одного й того самого часу. Як критерій економічної ефективності слід прийняти максимум продуктивності суспільної праці або мінімум суспільно необхідних витрат сукупної праці на одиницю вироблюваної продукції (робіт, послуг). Також менша кількість матеріалізованої в технічних засобах праці замінює більшу кількість живої праці, в цьому полягає економічний ефект впровадження комп'ютерної техніки, і на її основі інформаційних технологій і систем [4, с. 95].

Передумови впровадження автоматизованої системи можуть бути різними, але можна виділити завдання для підприємств: можливість підвищити якість і достовірність нормативно-довідкової інформації за рахунок усунення дублювання довідкових даних, оптимізації регламентів її ведення, скорочення рутинних операцій. У результаті впровадження автоматизованої системи обліку може принести значні переваги: економію коштів; зниження витрат на здійснення інформаційного обміну даними, підвищення оперативності інформаційної системи; запобігання втратам від помилок у звітності.

Таким чином, вибір стратегії автоматизації і розвитку системи є відповідальним кроком. Метою функціонування автоматизованої системи бухгалтерського обліку на підприємстві має бути забезпечення зацікавлених осіб фінансовою інформацією для прийняття обґрунтованих рішень при виборі альтернативних варіантів використання обмежених ресурсів. Проте, технологія досягнення бажаного результату не є очевидною. Необхідно орієнтуватися на істотні переваги, що можуть бути направлені на ефективне вирішення конкретних поточних завдань, та не забувати про існуючі загрози. Так, при досягненні бажаного результату автоматизація бухгалтерського обліку підприємства: користуватися базою даних, що відображає всю необхідну інформацію про діяльність підприємства; чітко розмежувати доступ до інформації для будь-якого співробітника; формувати повну і достовірну звітність про діяльність підприємства; оперативного отримувати інформацію для подальшого її опрацювання керівництвом з метою прийняття більш зважених і обґрунтованих управлінських рішень; підвищити ефективність роботи підприємства в цілому.

Перелік використаної літератури:

3. Ходаков В.Є., Кірюшатова Т.Г., Захарченко Р.М., Карамушка М.В. Компютерні технології обробки облікової

інформації. Навчальний посібник для студентів ВУЗів / під ред. В.Є. Ходакова. – Херсон: Олді Плюс, Київ: Ліра-К, 2012. – 534 с.

4. Кузьмінський Ю. Оцінка ефективності впровадження інформаційних технологій у бухгалтерський облік [Текст] / Ю. Кузьмінський /// Бухгалтерський облік і аудит: Всеукраїнський щомісячний науково-практичний журнал. – 2011. – №7. – С. 27-31.

5. Левицька С.О. Автоматизація бухгалтерського обліку як визначальний фактор ефективності облікової системи вітчизняних підприємств [Текст] / С.О. Левицька, А.В. Романюк // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. – 2010. – №2. – С. 156-163.

6. Писаревська Т.А. Інформаційні системи і технології в управлінні трудовими ресурсами. Навчальний посібник. / Т.А. Писаревська. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2000. – 279 с.

В.В. Ткаченко

к.е.н., доцент

Сумський національний аграрний університет

КРЕАТИВНИЙ ОБЛІК: ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД ОБЛІКУ ЧИ СПОСІБ МАНІПУЛЮВАННЯ ПРИ СКЛАДАННІ ЗВІТНОСТІ

Вже не одне десятиліття креативний облік стає «каменем спотикання» серед науковців, які так і не можуть дати однозначної відповіді - це практика творчого підходу до бухгалтерського обліку чи можливість для здійснення фінансового шахрайства.

Креативний облік (з англ. creative accounting) – це сукупність законних методів, завдяки яким бухгалтер, застосовуючи свої професійні знання, підвищує привабливість фінансової звітності для зацікавлених осіб та, одночасно, знижує податкове навантаження на компанію, на яку він працює.

Практика застосування творчого підходу до облікових операцій виникла не сьогодні. З початку 1960-х років Організацією Об'єднаних Націй (ООН) ініційований процес перекладу звітності компаній на міжнародні стандарти, який привів спочатку до формування національних систем бухгалтерських стандартів з 1970 по 1975 рік (переважно в країнах з англосаксонською моделлю обліку, які відрізняються широтою допустимих способів

складання звітності і відносно слабким законодавчим регулюванням).

Широке розповсюдження стандартів фінансової звітності в розвинених країнах з ринковою економікою викликало зміну фази «прикривання» балансу на фазу власне бухгалтерської творчості в середині 1980-х років. Відтепер творчим підходом обліковця є лавірування між стандартами, вибір найбільш зручних для конкретного бізнесу положень з ведення бухгалтерського обліку і закріплення обраної стратегії в обліковій політиці підприємства.

У колишніх капіталістичних країнах креативний облік слабо розвинений і обмежується головним чином застосуванням «білих» податкових схем, тобто законних способів зменшення податкового тягара.

Розвинені ж ринкові країни, які володіють максимально сприятливим інвестиційним кліматом, відрізняє наявність у креативного обліку іншої мети - вуалювання показників фінансової звітності заради залучення інвесторів і кредиторів.

Причини, які спонукають бухгалтера займатися креативним обліком:

- можливість обійти обмеження (наприклад, показати прибуток, достатній для виплати дивідендів);

- можливість уникнення певних заходів впливу з боку органів влади (наприклад, підвищеного оподаткування надмірного прибутку);
- можливість приховати невдалі управлінські рішення;
- можливість досягнення цільових рівнів виручки або прибутку і таким чином забезпечити виплату бонусів за результатами роботи;
- можливість залучення нового акціонерного або позикового капіталу, показавши стабільне фінансове становище підприємства;
- спосіб виправдати очікування великих інвесторів щодо прибутковості.

Результати дослідження проведеного Фондом ІТМ ще раз підтверджують існування креативного обліку і в Україні [3, с. 333]:

- бухгалтери, які свідомо маніпулювали методологією бухгалтерського обліку для досягнення певних цілей і займалися цим часто – 19%;
- бухгалтери, які свідомо маніпулювали методологією бухгалтерського обліку для досягнення певних цілей і займалися цим інколи – 61 %.

У цілому ж ставлення більшості великих дослідників до проблеми креативного обліку досить негативне, адже

вони вважають його шахрайством, яке й надалі залишається невиліковною хворобою як міжнародного, так і вітчизняного бухгалтерського співтовариства.

Що поганого, якщо на підприємстві працює «креативний» бухгалтер і як це може спотворити звітність, що в результаті катастрофічно відобразиться на роботі такого підприємства?

Деякі керівники використовують особливі методи обліку або оформляють угоди таким чином, щоб власники, інвестори, кредитори отримували позитивне уявлення про фінансовий стан підприємства, а не реальну картину та часто забувають про те, що такі «покращення» завжди носять тимчасовий характер.

Така практика може представляти серйозну проблему для користувачів фінансової інформації і для суспільства в цілому, адже перешкоджає об'єктивності цієї інформації, а короткострокові вигоди від використання креативного обліку можуть вартувати підприємству втраченої довіри партнерів та репутації.

Думка про те, що креативний облік – це не завжди погано, також має місце і знаходить відображення в таких аспектах:

- забезпечує бажаний імідж підприємства;

- відшуковує деякі «лазівки» в бухгалтерських стандартах для управління звітністю;

- виконується «буква закону», не його суть.

Таким чином, креативний облік кидає серйозний виклик професії бухгалтера, бо останні інколи віддають йому перевагу через зниження прибутку, механізми залучення інвесторів і ресурсів, але забувають про те, що оманлива шахрайська практика бухгалтерського обліку часто веде до різких і негативних наслідків.

Перелік використаної літератури:

1. Мокринська З.В. Творчий підхід у бухгалтерському обліку чи проблеми етики бухгалтера /З.В. Мокринська // Агросвіт. – 2015. – №6. – С.31-35.
2. Чалий І. Бухоблік для дорослих. МСФЗ - трансформація. Управління прибутком. Податки. — Х.: Фактор, 2011. — 400 с.
3. Tatjana Jovanović. Public Sector Accounting in Slovenia and Croatia // Public Finances and accounting – javne financije financije i racunovodstvo. – 2015. – С. 791-814.
- 4.

І.В. Троц

кандидат економічних наук

Хмельницький кооперативний торговельно-економічний

інститут

**ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ НАБУТТЯ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТАМИ
ТОВАРОЗНАВЦЯМИ ПРИ ВИВЧЕННІ
ПРИКЛАДНОГО РІШЕННЯ «УПРАВЛІННЯ
ТОРГОВИМ ПІДПРИЄМСТВОМ 8»**

У сучасних динамічних умовах господарювання найбільш цінним і не відновлюваним ресурсом є час, саме тому на сьогодні відбувається суцільна і масова автоматизація ключових бізне-процесів та інших рутинних ручних операцій на підприємствах всіх організаційно-правових форм господарювання незалежно від сфери діяльності та напряму бізнесу.

Найбільш універсальний та поширений програмний продукт автоматизації ведення господарської діяльності торговельного підприємства є продукт лінійки «1С:Підприємство» прикладне рішення «Управління торговим підприємством 8». Дане рішення є типовим і підходить для будь-яких підприємств, які займаються комерційною діяльністю.

Це потужний, інформативний та найбільш адаптований програмний продукт під вимоги сучасного ринку господарювання, потреби керівників, спеціалістів,

менеджерів різних ланок та бухгалтерів, який являється інструментом автоматизації управління підприємства в цілому. Варто відзначити, що саме прикладне рішення «1С:Управління торговим підприємством 8» використовує більшість підприємств, як продукт, який комплексно автоматизує всі необхідні ділянки для ведення будь-якого бізнесу.

Першочерговим завданням сучасної вищої школи є підготовка висококваліфікованого і компетентного випускника, який готовий приступити до виконання своїх посадових обов'язків з першого робочого дня і не потребує додаткових витрат часу і коштів на його навчання. З метою підготовки відповідних фахівців, які повністю відповідають вимогам і потребам сучасного ринку праці, заклади вищої освіти тісно співпрацюють з роботодавцями.

Результатом інтеграційної співпраці роботодавців і закладів вищої освіти є визначення набору певних компетентностей, якими має володіти майбутній випускник за результатами завершення навчання.

Набір компетентності, які поділяють на загальні і спеціальні, зазначаються у відповідному стандарті вищої освіти відповідного рівня і спеціальності, а також освітньо-професійній програмі освітнього рівня.

Оцінка практичних результатів вивчення дисципліни «Інформаційні технології в торгівлі» на базі прикладного рішення «ІС:Управління торговим підприємством 8», дозволила виокремити та систематизувати відповідно до стандарту вищої освіти [1] ключові компетентності, які набувають студенти товарознавці освітнього рівня бакалавр (табл.1).

Таблиця 1 – Компетентності та результати навчання студентів товарознавців на базі «Управління торговим підприємством 8»*

Компетентності	Загальні	<p>ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел</p>
	Спеціальні	<p>СК 8. Здатність застосовувати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.</p> <p>СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.</p>

Результати навчання	<p>1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.</p> <p>2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.</p> <p>4. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері.</p> <p>11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.</p> <p>17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.</p> <p>18. Знати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній і біржовій діяльності.</p> <p>20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.</p>
---------------------	---

Джерело: сформовано автором на основі [1].

*Збережено вихідну нумерацію відповідно до стандарту вищої освіти.

Набуття загальних практичних компетентностей студентами здійснювалося на наскрізному прикладі ведення господарської діяльності віртуального підприємства ПАТ «Шанс» у програмному продукті «1С:Управління торговим підприємством 8» під час

вирішення ситуаційних завдань відповідно до теми заняття. А саме, починаючи від заповнення даних про організацію і налаштування параметрів системи, реєстрацією вхідної та випискою вихідної документації на отримання і реалізацію продукції та виконання робіт та надання послуг, формуванням аналітичних звітів для самоконтролю і перевірки правильності виконання практичного завдання, закінчуючи формуванням документів для закриття місяця.

Спеціальні компетентності проявляли студенти на заключних практичних заняттях, після того, як ознайомилися з основними алгоритмами і механізмами автоматизації у даному прикладному рішенні. Зокрема, при розгляді теми управління замовленнями та продажами, детально познайомилися із замовленнями під потреби покупців (споживачів) та резервуванням товарів. У темі планування студенти навчилися планувати обсяги продажів і закупівель, автоматично заповнювати документи. У темі ціноутворення студенти навчилися створювати цінові групи, реєструвати ціни контрагентів та формування відпускні ціни, встановлювати націнки і надавати різні види знижок.

Результати навчання студенти показали під час здачі іспиту з дисципліни, під час вирішення професійних ситуаційних завдань за допомогою програми

«1С:Управління торговим підприємством 8». Позитивні результати здачі іспиту з дисципліни засвідчили компетентності студентів щодо володіння інструментарієм роботи у програмному забезпеченні; практичний підхід до вирішення професійних ситуацій; здатність до аналітики ключових аспектів як діяльності підприємства в цілому, так і контрольних точок та ділянок обліку і торгівлі; порівняльний аналіз та різностороння оцінка ситуації за допомогою універсальних, стандартних та спеціальних аналітичних звітів; авторська розробка пропозицій та рекомендації щодо вдосконалення та доопрацювання програмного продукту з метою розширення функціоналу під нестандартні потреби підприємства.

Таким чином, можемо зробити висновок, що програма «Управління торговим підприємством 8» є необхідною складовою вивчення дисциплін з інформаційних технологій в торгівлі не лише товаровознавцями, а й іншими спеціальностями. Тому що, по-перше даний програмний продукт являє собою комплексне рішення, що дозволяє автоматизувати завдання управління і обліку на підприємствах, що здійснюють будь-які види комерційної діяльності; по-друге, дозволяє автоматизувати завдання оперативного, управлінського, бухгалтерського і податкового обліку, обліку кадрів і розрахунку заробітної

плати, аналізу і планування торгових операцій, підготовку обов'язкової (регламентованої) звітності, забезпечуючи тим самим ефективне управління сучасним торговим підприємством; по-третє, має зручний функціонал для планування і управління часом роботи співробітників, організацію та проведення взаємодій з клієнтами, партнерами.

Слушно також зауважити, що не менш вагомим аргументом на користь вивчення студентами даного програмного продукту є те, що «1С:Управління торговим підприємством 8» являється флагманом українського ринку продажу програм «1С:Підприємство 8», оскільки є найбільш вигідним рішенням у відношенні вартості до функціональності і є практично повноцінною ERP-системою для торгового підприємства.

Перелік використаної літератури:

1. Стандарт вищої освіти України першого рівня вищої освіти, освітнього ступеня бакалавр, галузі знань 07 «Управління та адміністрування» для спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» затверджений Наказом Міністерства освіти і науки України від 13.11.2018 р. № 1243 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha->

О.М. Цветкова

викладач

Херсонський політехнічний коледж

Одеського національного політехнічного університету

Мельніченко О.

інженер з автоматизації

Херсонський політехнічний коледж

Одеського національного політехнічного університету

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ОБЛІКОВО- ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Вступ. У нас час все більше уваги приділяють автоматизації навчального процесу в закладах різних рівнів акредитації, адже це дозволяє вразі підвищити рівень конкурентоспроможності сучасного здобувача освіти, як майбутнього фахівця в своїй області.

Для реалізації завдання автоматизації необхідно розробити заходи, щодо впровадження спеціального програмного забезпечення при викладанні дисциплін.

Метою дослідження є застосування програмного продукту «1С :Підприємство 8» як ефективного інструмента в навчальному процесі при викладанні економічних дисциплін в вищих навчальних закладах. Ця тема є актуальною, тому що найпоширенішою в нашій країні програмою комп'ютеризації бухгалтерського обліку є "Бухгалтерія для України", користуючись якою, студенти навчаються вирішувати окремих задач обліку, аналізу, аудиту.[1]

Матеріал і результати дослідження.

Херсонський політехнічний коледж вже не перший рік успішно використовує програму «1С:Підприємство 8» для вивчення наступних дисциплін: «Інформаційні системи і технології на підприємстві» для молодших спеціалістів та бакалаврів спеціальності «Економіка», «Інформаційні системи і технології в обліку» для спеціальності «Облік і оподаткування», «Автоматизовані системи обробки інформації» для спеціальності «Розробка програмного забезпечення».

Але в умовах всебічної інформатизації є потреба в розширенні області застосування спеціального програмного забезпечення.

Тому для досягнення мети дослідження необхідно запровадити систему заходів і розробити навчальне -

методичне забезпечення таким чином, щоб надати можливість використовувати комп'ютерні технології на різних формах занять. Наприклад, в Херсонському політехнічному коледжі програми навчальної практики складені таким чином, що здобувачі освіти можуть вирішувати всі завдання практичних робіт в програмі «1С:Підприємство 8».

Завдання по структурі має наскрізний характер, данні розробленні на прикладі віртуального підприємства, що в свою чергу дозволяє студентам приблизитись до реалій діяльності сучасного підприємства. Крім, того ефективно проводити автоматизацію обліку в курсовій роботі з дисципліни «Фінансовий облік» за допомогою програми «Бухгалтерія», тому що здобувачі освіти спочатку виконують теоретичну і практичну частину за своєю темою, а потім заповнюють нормативно-довідникову інформацію, розкривають алгоритм формування первинних, зведених та звітних документів. Як результат автоматизації в додатках надається друкована форма всіх створених документів за допомогою спеціального програмного забезпечення.

Існує потреба застосування програми «1С:Підприємство 8» при викладанні дисципліни «Контроль і ревізія». Тому пропонується розробити практичні роботи таким чином, щоб здобувачі освіти

виконували їх на комп'ютері та перевіряли себе за допомогою вбудованого інструмента в програмі «Експрес – перевірка», який можна відкрити за наступним алгоритмом:

Меню → Операції → Бухгалтерський облік → Експрес-перевірка → Встановити період → Налаштувати список можливих перевірок (наприклад «Аналіз стану бухгалтерського обліку») → Виконати перевірку.

Після проведеної перевірки студент може переглянути помилки та скористуватись підказками як їх виправити.

Крім того, доцільно застосовувати програму «1С:Підприємство 8» при викладанні наступних дисциплін: «Економічний аналіз», «Податкова система», «Облік і звітність у бюджетних установах», «Облік в галузях народного господарства» та інших. Для цього необхідно викладачам підвищувати кваліфікацію, набувати досвід роботи з комп'ютерними технологіями і організувати свій навчальний процес відповідно.

Висновки. Тому в подальшому слід ширше використовувати спеціальне програмне забезпечення при викладанні обліково-економічних дисциплін. Далі автор планує розробити методичку впровадження інформаційних технологій при викладанні вище перелічених дисциплін.

Перелік використаної літератури:

1. Гура Н.О. Досвід застосування інформаційних технологій при викладанні обліково-аналітичних дисциплін [Електронний ресурс] / Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. - 2007. - № 93. - К.: ВПЦ "Київський університет" - Режим доступу: <http://papers.univ.kiev.ua/1/ekonomika/articles/gura-n-using>

Б. Г. Цурська

викладач Хмельницького кооперативного коледжу
Хмельницького кооперативного торговельно –
економічного інституту

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН НА БАЗІ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ «УПРАВЛІННЯ ТОРГОВИМ ПІДПРИЄМСТВОМ»

В сучасному освітньому просторі пропонується велика кількість тренінгів, курсів та майстер класів, на яких споживач таких послуг може отримати вміння та навички роботи з програмними продуктами. Тривалість таких тренінгів варіюється від 1 місяця о року Це виникає необхідність викладання дисциплін з широким використанням автоматизованих інформаційних систем в Закладу Вищої Освіти стало причиною викладання роботи з автоматизованими інформаційними системами як одного із факторів підвищення його конкурентоспроможності.

Зважаючи на розвиток технологій та запровадження в діяльність суб'єктів господарювання програм що дозволяють вести облік запасів, ведення бухгалтерії, концентрації в одному місці інформації про контрагентів, підприємці з кожним роком підвищують планку вимог до персоналу, та надають перевагу особам, які володіють навичками роботи з програмними продуктами.

Викладання системи програм ІС: Підприємство у студентів спеціальностей 071 Облік та оподаткування та 072 Фінанси, банківська справа та страхування в Хмельницькому кооперативному торговельно-економічному інституті практикується вже давно. Але поруч з тим, було досліджено, що студенти спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність також в майбутньому на підприємствах працюють з даним програмним продуктом.

В переліку програм для вивчення, значна питома вага припадає на освоєння та вдосконалення навичок володіння програми «Управління торговим підприємством».

В Хмельницькому кооперативному колежі хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту даний програмний продукт вивчається на двох дисциплінах:

1. На першому курсі - інформаційні технології у професії;
2. На другому курсі – інформаційні технології в торгівлі.

Начальні програми дисциплін побудовані таким чином, що знання отримані на першому курсі закріплюються та поглиблюються на другому і так далі, тобто просліджується чіткі взаємозв'язки між дисциплінами.

Зміст курсу дисципліни «Інформаційні технології у професії» містить елемент ознайомлення з програмним рішенням «Управління торговим підприємством». Студенти оволодівають навичками роботи з основними довідниками:

- Призначення прав і ролей. Структура та використання прав користувачів.
- **Заповнення довідників організації.** Підрозділи організації.
- Структура довідника «контрагенти». Основні принципи роботи з ним.
- Контактні лиця. Види контактної інформації.

- Структура довідника «номенклатура». Основні принципи роботи з ним. Призначення та спосіб використання його даних.

Згідно навчальної програми дисципліни «Інформаційні технології в торгівлі», студенти ознайомлюються з наступними темами:

- Управління замовленнями та продажами – в якій вивчаються операції з замовленнями, поступлення товарів на склад, реалізація товарів внутрішньоскладські операції, ABC – класифікація покупців, класифікація покупців за стадіями взаємовідносин.
- Планування - планування продажів, планування закупівель, автоматичне заповнення документів, формування планів на період обробкою «Помічник планування», формування замовлень постачальникам з документа «План закупівель».
- Ціноутворення - цінові групи, формування відпускних цін, призначення типів цін контрагентам, продажі за дисконтними картками, друк прайс-листів, друк цінників на товари.
- Розрахунок, нарахування та виплата заробітної плати – кадровий облік, нарахування заробітної

плати, документи по обліку заробітної плати.

- Закриття місяця, заповнення регламентованої звітності – аналіз продажів. Документи завершення періоду, коректування фактичної вартості номенклатури, визначення фінансових результатів.
- Інтеграція з торговельним обладнанням – види торговельного обладнання, касові апарати, режими роботи ККМ в складі системи автоматизації, сканери штрих-кодів, дисплей покупця, електронні ваги.

Досліджено, що студенти, краще сприймають та опановують роботу із програмним продуктом працюючи за окремими робочими місцями, що дозволяє їм зануритись у виконання своїх завдань. Також у навчальний процес включені завдання – кейси реальних підприємств м. Хмельницького, що являється перевагою викладання продукту «Управління торговим підприємством» в Хмельницькому кооперативному коледжі Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту.

Програма може виконувати усі функції обліку – від введення довідників та первинної документації до отримання різних даних та аналітичних звітів, саме тому на нашу думку заклади вищої освіти мають переймати даний досвід, та визначити вивчення даної програми обов'язковою

для спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність.

Перелік використаної літератури:

1. Матійків І. Компетентнісний підхід до професійної підготовки майбутніх фахівців // Педагогіка і психологія професійної освіти: Наук.-метод. журнал. – 2006. – № 3. –
2. Ноздрин-Плотницький В.И. Требования, предъявляемые к информационным технологиям обучения // Сучасні освітні технології у вищій школі: Матеріали міжнар. наук.-метод.конф.: Тези доповідей / Відп. ред. А.А. Мазаракі. – К.: Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2007. - С.235-238.

К.В. Черненко

к.е.н., старший викладач кафедри бухгалтерського обліку

Полтавська державна аграрна академія

ВИКОРИСТАННЯ БУХГАЛТЕРСИХ ПРОГРАМНИХ ПРОДУКТІВ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Одним із головних завдань у розвитку сучасної освіти України є впровадження передових програмних продуктів. Система бухгалтерського обліку вже більше 25 років перебуває в стадії активного реформування. В період ринкових відносин фінансова результативність роботи будь

– якої організації в більших випадках залежить від самого вибору програмного забезпечення, це також стосується процесів господарювання і управління [3].

У навчальному процесі повинні використовуватись різноманітні інноваційні педагогічні методики, основою яких є інтерактивність та максимальна наближеність до реальної професійної діяльності майбутнього фахівця і які ґрунтуються на використанні передових інформаційних технологій:

- імітаційні технології – ігрові та дискусійні форми організації занять;

- методика відео тренінгу максимальна наближеність до реальності;

- комп’ютерне моделювання;

- технології колективно – групового навчання;

- технології ситуативного моделювання;

- технології опрацювання дискусійних питань;

- проектні технології;

- текстоцентрична технологія навчання;

- технологія диференційованого навчання.

З низкою інноваційних форм організації навчального процесу технології навчання нерозривно пов’язані із створенням у ВНЗ інноваційного інструментарію творчої діяльності студентів і викладачів, тобто матеріально-

технічного забезпечення. Пріоритетне значення при цьому мають бухгалтерські продукти з доступом в глобальну мережу Інтернет, оскільки використання передових інформаційних технологій у навчанні, дослідженні, контролі та самоконтролі безумовно є необхідним в умовах використання інновацій та інноваційних технологій у навчанні [2, С. 151 – 154].

Бухгалтерські програмні продукти, що є на ринку України, забезпечують достовірний та оперативний облік на всіх рівнях підприємства. Ринок України насичений такими програмними продуктами: «1С:Бухгалтерія для України», «Парус», «BEST», «Галактика», «Акцент», «MASTER» - на сьогодні розробники програмних продуктів пропонують комплексні рішення для підприємств малого та середнього бізнесу і для бюджетних установ [3, С. 98 – 109].

Комп'ютерні програми належать до об'єктів права інтелектуальної власності (частина перша ст. 420 Цивільного кодексу). Комп'ютерні програми є творами, що належать до об'єктів авторського права (п.2 частини першої ст.. 433 цього Кодексу, п. 3 частини першої ст. 8 Закону про авторське право») [1].

Запровадження бухгалтерських продуктів у навчальному процесі є об'єктивним процесом, вектор якого визначається науково – технічним прогресом,

інформатизацією і технологізацією суспільства, а також особливостями різних складових систем освіти [2]. Використання бухгалтерських продуктів при викладанні облікових дисциплін дозволяє значно покращити рівень засвоєння матеріалу студентами й, відповідно, підвищити рівень їхніх знань, а вивчення та застосування спеціального програмного забезпечення щодо реалізації зазначених процесів є запорукою формування працівників нового типу, які забезпечать гідну конкуренцію на ринку праці.

Перелік використаної літератури:

1. Б.М. Занько. Комп'ютерні програми: бухгалтерський та податковий облік. / Б.М. Занько // Вісник. Офіційно про податки (Официальное издание государственной фискальной службы Украины). Режим доступу - <http://www.visnuk.com.ua/ru/pubs/id/9572>
2. К. Маслюк. Використання інформаційних технологій при викладанні облікових дисциплін в економічних коледжах. / К. Маслюк // Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського. ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ, 2016 р. - Режим доступу: file:///C:/Users/Admin/Downloads/Znpkhist_2016_3_32.pdf
3. К.В. Черненко. Аналіз ІТ – інфраструктури бухгалтерських програмних продуктів України. / Черненко К.В. // Наукові та прикладні аспекти удосконалення

бухгалтерського обліку, економічного контролю та системи оподаткування : [колективна монографія] / за заг. ред. В.Я. Плаксієнка. – Полтава: 2018. – Режим доступу: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/1355>

Шип К.В.

здобувач вищої освіти

Бредіхін В.М.

канд. техн. наук, доцент

Харківський національний університет будівництва
та архітектури

ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОВІДНОСИН У СИСТЕМІ: КЕРІВНИК – ПІДЛЕГЛИЙ

Взаємини керівників і підлеглих і всі проблеми пов'язані з ними є злободенними і актуальними в сучасній науці і практиці. Головне на що звертають увагу це питання максимальної ефективності управління, авторитету керівника, його стилю, а так само удосконалення соціального і психологічного клімату всередині колективу. Взаємовідносини залежать від того, як складаються

відносини між керівником підприємства та робочим персоналом, що знаходиться під його керівництвом.

Причини конфліктних відносин між підлеглими і начальником можуть бути суб'єктивні та об'єктивні. Об'єктивні причини містять в собі субординаційний характер відносин, не збалансоване робоче місце, необґрунтована близькість робочих місць при яких вони не узгоджені, якщо немає достатнього забезпечення всім необхідним для виконання поставлених завдань. Особистісні та управлінські передумови якраз є суб'єктивними причинами конфліктів [1].

Часто причини бувають саме управлінськими. Це неоптимальні, необґрунтовані і помилкові рішення, що стосуються управління. Зайва контрольованість підлеглих з боку керівника; керівник не професіонал або недостатньо підготовлена людина; якщо престиж праці управлінців нижчої і середньої ланки низько цінується; нерівномірний розподіл службових обов'язків серед робочого персоналу; так само необґрунтовані позбавлення персоналу преміальних.

Якщо говорити про особистісні причини, то це, перш за все, грубість і низька культура спілкування. Обов'язки виконуються підлеглими недобросовісно; керівник прагне втриматися на своєму місці за всяку ціну; начальник

вибирає неефективний стиль керівництва; якщо у керівника негативна установка щодо підлеглого і навпаки; підвищена агресивність, тривожність, емоційна нестійкість, завищена самооцінка і інші причини [2].

Процес взаємовідносин керівника і підлеглих - це спілкування один з одним і взаємовплив один на одного в спільній роботі для досягнення єдиної мети. Керівник направляє підлеглих йому людей на виконання певних завдань, які стоять перед організацією. Певні рамки виробничого простору і його особливі ділові зв'язки викликають різні емоційні стани у співробітників. Ці емоційні стани впливають на трудовий процес, на прийняття правильних рішень, на досягнення поставлених цілей.

Керівник здатний вирішувати поставлені перед організацією завдання тільки завдяки людям, які працюють в організації. Коли він емоційнограмотно і компетентно реагує на результати вирішення завдань і на співробітників, які беруть участь в цьому; інтелектуально і чуттєво розбирається в робочих ситуаціях; грамотно оцінює ділові та особисті якості співробітників, він забезпечує успіх собі, співробітникам і спільній справі. Одна з головних задач керівника - пам'ятати про людей, про те, що це живі, емоційно реагуючі співробітники, які є частиною

організації [3]. Для збереження іміджу організації та власного статусу ефективного керівника управлінцю потрібно вміти розуміти емоційні особливості взаємин з підлеглими. Відпрацьовувати якості професійного, компетентного керівника, який «заряджає» людей на досягнення успіху, дозволяє людям вносити в виробництво креативні ідеї, від яких залежить реалізація товару на ринку збуту, надходження грошей в організацію, а також задоволення особистих амбіцій. Керівник зобов'язаний бути відповідальним за свій емоційний стан, як на благо собі, так і для збереження свого впливу в стосунках зі співробітниками. Отже, йому необхідно навчитися передбачати реакції підлеглих в різних ситуаціях, відчувати їх інтуїтивно, знати закони і норми групового розвитку співробітників в організації.

Відносини керівника-підлеглого повинні бути чітко визначені на вашому робочому місці. Як менеджер, ви несете основну відповідальність за створення та підтримку хороших робочих зв'язків з кожним співробітником. Створити специфічні протоколи, призначені для полегшення відносин між менеджером і працівником. Дотримуйтесь відповідальності ваших співробітників у відношенні до вас з повагою та дотриманням політики компанії [4].

Довіряючи підлеглим, ви приймаєте рішення, коли ви наймаєте особу. У свою чергу, ви очікуєте, що співробітник довірятиме вам. Чи продовжуєте ви розраховувати один на одного на життя ваших робочих відносин, залежить від дій, які ви і ваш співробітник приймаєте. Ваш обов'язок - діяти етично, чесно, неупереджено та надійно у будь-який час, щоб ваш підлеглий мав довіру до вас і відображав вашу поведінку. Взаємодії без конфліктів між підлеглими і начальством сприяють деякі умови: фахівців в організацію потрібно відбирати з психологічної точки зору; сумлінну працю стимулює мотивація; при прийнятті будь-яких рішень управління має враховувати інтереси всіх тих, чий інтерес вона зачіпає [5]. Людей необхідно своєчасно інформувати про проблеми, що їх стосуються; трудове взаємодія повинна організовуватися по типу «співпраця»; робочий час управлінців і виконавців має оптимізуватися; ініціатива повинна заохочуватися, забезпечуючи перспективами зростання; навантаження повинна справедливо розподілятися між підлеглими.

Головне - керівник повинен бути справедливим, і вимогливим не тільки по відношенню до підлеглих, але і до себе.

Перелік використаної літератури:

1. Краснова Н.П. Етичні підходи у сфері ділових відносин / Н.П. Краснова // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2012. – №22(257), Ч. VIII. – С. 29-40.
2. Палеха Ю.І. Етика ділових відносин / Ю.І. Палеха – К.:Кондор, 2008. – 356 с.
3. Баєва О.В. Основи менеджменту: Практикум / О.В. Баєва, Н.І. Новальська, Л.О. Згалат-Лозинська. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 522 с.
4. Лесько О.Й. Етика Ділових відносин / О.Й. Лесько, М.Д. Прищак, О.Б. Залюбівська, Г.Г. Рузакова. – Вінниця: ВНТУ, 2011. – 309 с.
5. Міжнародна фінансова корпорація [Електронний ресурс]. – 2016.

Режим доступу:

http://www.ifc.org/wps/wcm/connect/cifc_external_e_site/home